

Český průmysl a průmysl v Česku

Janovská přehrada, Litvínov

Zdroj: Petra Petrčíková, Destinační agentura Krušné hory o. p. s.

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

2/2022

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 17 / 90. VYDÁNÍ / ČERVEN

Ocitli jsme se najednou v jiném světě...

Hlavní rozhovor k průmyslu s předsedou TAČR
Petrem Konvalinkou
Str. 6–9

Perspektivy ropného průmyslu v ČR...

Článek od Ivana Součka ze Svazu chemického průmyslu ČR
Str. 12–14

Deset zastavení na cestě k bezpečné energetické budoucnosti...

O přemýšlení a počítání od předsedy
„Realistická energetika a ekologie, z. s.“, Jaroslava Čížka
Str. 16–18

prof. Ing. Petr Konvalinka, CSc., FEng.

Vzdělávání v chemickém průmyslu – příklad ve skupině ORLEN Unipetrol

Paradox. Jsme jako kraj, a můžeme být na to hrdi, krajem s největší koncentrací chemického průmyslu v České republice. Přitom je patrné, že hlavním omezením pro jeho další rozvoj, je malý počet nových vzdělaných chemiků a inženýrů obecně, kteří postupně nahradí starší generaci a zejména budou schopni kompetentně reagovat na nové průmyslové výzvy – vodík, Green Deal, cirkulární ekonomika, obnovitelné zdroje atd. Tento paradox se řeší ve všech větších podnicích v podstatě stejným způsobem. Podniky se pustily do vzdělávacího systému samy, samozřejmě ve spolupráci se školami – vysokými, středními i základními. Obecně lze říci, že na obou stranách, tedy v podnicích i školách, je dobrá vůle spolupracovat. To, že se někdy tato kooperace z různých důvodů zadrhne, nás nesmí odradit od tohoto přístupu. Pokud chceme, a to jistě chceme, aby náš tuzemský a též „ústecký“ chemický průmysl prospíval ve vysoce konkurenčním prostředí, není jiná cesta.

Často slyšíme od neprůmyslových partnerů větu: „Průmysl by měl to a to...“. Tato věta/myšlenka v sobě skrývá jisté nedorozumění spočívající v tom, že slovo průmysl je poněkud abstraktní. Řešení problému je ovšem vždy na konkrétních lidech. Aby v takto pojímaném průmyslu fungovala podpora vzdělávání, musí k tomu být stanoveny tři nutné podmínky: konkrétní zodpovědní pracovníci, propracovaný vzdělávací systém a peníze. A tyto tři „veličiny“ musí být na takové úrovni, aby jasně vypovídaly o tom, že se investování do vzdělání stávajících i nově přicházejících kolegů a kolegů myslí vážně. Pokusme se krátce popsat situaci v největším chemickém podniku – v **ORLEN Unipetrolu**. Základem systému vzdělávání je jakýsi pomyslný trojúhelník spočívající v existenci již několik let úspěšně fungujícího Univerzitního centra Litvínov VŠCHT – FS ČVUT – ORLEN Unipetrol (dále jen Univerzitní centrum), v systému technologické podpory vzdělávání realizované v moderně vybudovaném Tréninkovém centru a v laboratorní podpoře chemického vzdělávání realizované výzkumným centrem **ORLEN UniCRE**, které má kromě výzkumu vzdělávání nejen v názvu, ale též jako jedno z definovaných poslání vyjádřených v dlouhodobé strategii.

ORLEN UniCRE je těsným partnerem pro Univerzitní centrum. Toto partnerství spočívá především ve vedení semestrálních projektů, realizaci bakalářských a diplomových prací, řízení a vedení předepsaných laboratoří, přípravu specializovaných workshopů a zaměstnávání studentů jako pomocných vědeckých pracovníků. Rolí

ORLEN UniCRE je taktéž poskytnutí technického a experimentálního zázemí a podpory pro stáže a letní brigády studentů. Významnou aktivitou, na které se **ORLEN UniCRE** podílí, je rovněž příprava nového vysokoškolského studijního programu „Průmyslová chemie“.

A peníze? Zatím se zdá, že se jich na vzdělávání a jeho podporu dostává. Manažersky je tato oblast v kompetenci **Nadace ORLEN Unipetrol**. Ta má řadu úkolů, které lze sumarizovat dvěma slogany: *Podporujeme nadané studenty, školy a vědce v jejich činnosti a rozvoji. Pomáháme školám s moderní výukou a přibližujeme přírodovědné obory mladé generaci.*

Sjednocujícím prvkem tohoto pomyslného trojúhelníku je pak již zavedený systém odborných exkurzí v areálu, stáží a workshopů. Reálné výrobní technologie, a těch je v litvínovském rafinérsko-petrochemickém komplexu nepočítaně, jsou jistě nejlepší „školní pomůckou“ samozřejmě pro teoreticky dobře připravené studenty. Klíčem k účinnému technologickému vzdělávání je pak skupina provozních expertů. Ti jsou v rámci **ORLEN Unipetrol** cílevědomě vybíráni a připravováni. Všichni dobře víme: kvalitně připravená exkurze či workshop do moderní technologie, doplněné zajímavým výkladem znalého experta s dobrým technickým vybavením (zejména audiovizuálním) je ideální výukovou formou a atraktivní vstupenkou pro budoucí absolventy. Ale pozor, je tomu i naopak. Nic neodradí mládež od průmyslové kariéry chemika tak spolehlivě, jako nepodařená exkurze.

Jiným typem podpory studentů je též organizování každoroční Studentské vědecké konference pro studenty středních i vysokých škol, která je zaměřená na zvýšení zájmu a tedy i počtu studentů studujících chemii. Dále se ve skupině **ORLEN Unipetrol** zaměřujeme na cílenou a kontinuální spolupráci se středními a dalšími vysokými školami, a to s cílem zvýšit obecně zájem o technické obory s potenciálem pro výhledové potřeby chemického průmyslu, samozřejmě s prioritou pro **ORLEN Unipetrol**.

Motto:

„Je správné, aby země čerpala své příjmy z těch zřidel, které sama pomáhá budovat. Veškerá vydání země sledují ten účel, aby byla zlepšena hospodářství všech občanů v zemi a veškeré daně jsou placeny z hospodářské činnosti občanů. Náklady země na elektrizaci, melioraci, odborné školství, na kontrolu obecního hospodářství mají jediný účel, aby byly zvýšeny příjmy občanstva, aby byla zvýšena výroba, zlepšeny živnosti, obchod, průmysl, zemědělství, z čehož plynou daně z příjmu a obratu do státních pokladen.“
Tomáš Baťa, český podnikatel 1876–1932

„Sedm sociálních hříčů“:

1. Politika bez zásad
 2. Hospodářství bez morálky
 3. Blahobyt bez práce
 4. Výchova bez charakteru
 5. Věda bez lidskosti
 6. Požitek bez svědomí
 7. Věrovyznání bez obětí“
- Mahátma Gándhí, indický politik 1869–1948

Prohra je jen příležitost k tomu, abychom začali znovu a inteligentněji.
Henry Ford

Vážení čtenáři a abych byl „in“, tak i čtenářky, toto, mnou snad prvně použité „dvoj“ oslovení, vychází z jakési módní snahy o nově viděnou společnost mužů a žen ve všech možných variantách soužití, vlastního sexuálního citění a orientaci. Nejen z toho je vidno v jak podivné době se nacházíme a jakými hloupostmi dokážeme odvádět pozornost od zásadních a existenčních problémů, které náš dnešní svět provázejí. Jsme zahlcováni ze všech médií negativními zprávami ze všech koutů světa, a navíc donedávna nepředstavitelné, se stává smutnou realitou. Mluví samozřejmě o válce na Ukrajině, která kromě jiného, znásobila potíže v energetice, která ať se to někomu líbí nebo ne, je tím opravdovým základním elementem existence naší tzv. vyspělé společnosti. Nedomyšlený, již letitý hazard s naší, a nejen s naší, energetickou bezpečností, umocněný známým „Zeleným údělem“, se začíná tvrdě promítat do našich občanských, a pozor i firemních životů. Prakticky jedny z nejvyšších cen energií z okolních států mluví za vše, a to ještě není všem dnům konec. Co je nám dnes platné, že bychom mohli být uspokojeni tím, že „došlo na naše varovná slova“. Naskytá se vtíravá otázka, proč naše vláda v tomto dělá více méně jen kosmetická opatření k „zmírnění“ následků? V praktickém řešení příčin a v té velké strategii nedělá, kromě bombasticky prezentovaného „jednání“, skoro nic. Také jsme již mnohdy hovořili o i energetikou ovlivněné bezpečnosti potravinové a jistě hovořit budeme. Nicméně tady to „skoro nic“ jaksi neplatí. Vláda známým překlopením „kyvadla dotací“ od velkých na malé vytvořila v reálném životě předpoklady k tomu, aby se k montovnám přidal potravinový koš Evropy.

Zkrátka žijeme v divné době. Nicméně vrátím se k hlavnímu zaměření tohoto čísla TEMA. Stalo se vyklem, že některé články vč. úvodníku jsou doprovázeny nějakým citátem. Nemohl jsem se rozhodnout, a tak jsem si dnes dovilil nabídnout citáty hned tři a doufám, že povedou k zamyšlení nejen k našemu dnešnímu hlavnímu tématu, kterým je průmysl.

Patříme k zemím s největším podílem průmyslové výroby na tvorbě HDP. Ovšem tím, že jsme náš průmyslový potenciál pod heslem privatizace doslova rozprodali, jsme se dostali do stavu, že jako Češi plně neovládáme zdroje své obživy. Stali jsme se montovnou i když na různém a mnohdy i dosti vysokém stupni technické, a bohužel zahraniční vyspělosti, i když čestné výjimky potvrzují pravidlo a řada našich podnikatelů si zaslouží velké uznání.

Problematiku průmyslu v naší zemi jsme se pokusili rozebrat v našem hlavním rozhovoru s předsedou TAČR Petrem Konvalinkou. O energetice píše ve svém desateru Jaroslav Čížek. Za pozornost stojí historické ohlédnutí Jiřího Šlajnsy z OGM o Velké mostecké stávce, což k problematice průmyslu nepochybně patří. Vzdělávání o životním prostředí se věnuje navazující článek z minulého čísla od Jana Pokorného. Za zmínku také stojí pro oživení naše tři témata mimo hlavní téma. Jako vždy toho najdete na následujících stránkách mnohem víc, ale některé naše tradiční rubriky jsme pro tentokrát odložili na lepší časy.

Přeji přiměřeně pohodové letní dny, i když...

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

doc. Ing. Ilona Švihlíková, Ph.D.

Dnešní otázku na velmi aktuální téma jsme položili známé české ekonomce, doc. Ing. Iloně Švihlíkové, Ph.D.

„Jak byste hodnotila strategickou pozici ČR a jejího českého průmyslu a průmyslu v Čechách, včetně bank obecně, a to z hlediska kapitálově-vlastnické struktury pro zvládnání hospodářských a energetických krizí?“

Zadání otázky dobře vyjadřuje realitu odlišením českého průmyslu a průmyslu v ČR. On je to totiž hodně velký rozdíl, který makroekonomicky vidíme v mnoha kategoriích – počínají enormním rozdílem mezi HDP (co je vyrobeno na území ČR) a HND (co je vyrobeno českými rezidenty kdekoli na světě). Nemohu nezmínit své dlouholeté téma, obří odliv dividend z ekonomiky, který je setrvalý a patří k největším minimálně v EU, a samozřejmě také zneužívání vnitrofiremních cen a dalších „kreativních postupů“, kterými matky vytažují z dcer zdroje, od nájemních smluv, po poradenství a konzultace, pod které se vejde ledacos. Největší podíl přímých zahraničních investic najdeme ve finančnictví a pojišťovnictví a také ve velkoobchodě a maloobchodě, což má mimo jiné katastrofální dopad na naši potravinovou soběstačnost.

České firmy (de iure) jsou velmi často závislé na těch zahraničních (de facto), což mimo jiné znamená, že jsou pod mzdovým stropem (což fatálně brzdí mzdovou konvergenci, která se projevuje tím, že máme třetinové mzdy vůči Německu a dražší potraviny např.), daleko od finálního zákazníka, obvykle se střední nižší přidanou hodnotou.

Pokračování na 5. straně

OBSAH

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktualita

vydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz
IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek
předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová
členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová
sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník
náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676
Distribuci zajišťuje DIGITAL-ICT, spol. s r.o.
Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Jung – Editorial	3
Švihlíková – JO-JO	3
Jung – Postskriptum	4–5
Konvalinka – Hlavní rozhovor	6–9
Machovec – Činnost Rotary v období 2021/22	10
Souček – Perspektivy ropného průmyslu v ČR	12–14
Jakubský – JO-JO+	14
Čížek – Desatero zastavení	16–18
Jochman – Téma TEMA	20
Jochman – Ohlédnutí za Sněmem HK ČR	20
Soukup – Factum est factum	21
Šlajnsa – „Ukradená“ Velká mostecká stávka	24–26
Pokorný – Výuka na téma Slunce – voda – rostliny – klima	28–29
Pimper – Energetika a také transformace regionu	30
Bastlová – Památné a mimořádné stromy na Mostecku	32–35
Kučera – Strategická bilance v Asii, Pacifiku a Austrálii – pohled ze střední Evropy	36–37
Hrabák – Energetika + vláda = Kocourkov?	38–39
Dobrý list komory	40
Drzý smajlík	41
Zahradník – Dvě otázky na závěr	42

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU

Motto:

*Každému stromu se uleví,
když mu uřízneme suchou větev,
ale nesmíme na ní sedět.*

ŘIDIČI POZOR & BDĚTE!

Navzdory předvolebním slibům o zmenšení šikany státu se firmám i občanům dostává stále rostoucí „péče o naše blaho a bezpečí“. Nejinak je tomu u jedné z oblastí týkající se nás všech, a to řidičů. V letošním roce, který zcela jistě z řady příčin vstoupí do našich dějin a ve kterém se máme všichni co ohánět a dumat, za co může vláda a za co ne, úřední šiml nezahálel. Začala totiž platit nová pravidla, která se dotknou řidičů a účastníků silničního provozu. A že v naší české demokracii pokračuje trendu „přidušování“ řidičů, tak o tom není pochyb ani náhodou.

Pojďme se na některé skvosty podívat:

1) Úprava kompetencí obecní či městské policie
„Strážníci obecních či městských policií budou moci od 1. ledna 2022 vyřizovat příkazem na místě přestupky související s neoprávněným užitím vyhrazeného jízdního pruhu, a to bez součinnosti Policie České republiky.“

Pomineme-li mnohdy svérázné vyhrázení pruhů a výtvarné projevy „lajnovačů“ různých čar, obrazů

a jiných omezovačů na komunikacích, pak je na pováženou další rozšiřování pravomocí obecních strážníků k motoristům. Dáme-li stranou pochybnost o kvalifikaci a nabízející se motivaci strážníků k naplnění obecních rozpočtů, pak zdvojené kompetence složek placených prakticky z jednoho balíku, tedy městské a státní policie, který mimochodem naplní podnikatelské prostředí, pak to k zamyšlení je. Nebo ne?

2) Úprava promlčecích dob u objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla

„Od Nového roku se doba, po kterou se vedlo řízení o přestupku řidiče, nebude započítávat do promlčecí doby u přestupku provozovatele vozidla, a zároveň se doba, po kterou se vedlo řízení o přestupku provozovatele vozidla, v němž došlo ke zproštění jeho odpovědnosti, nebude započítávat do promlčecí doby přestupku řidiče.“

„Cílem tohoto opatření je snaha zamezit obstrukčním praktikám, které využívají „přehazování“ mezi řízením

o přestupku řidiče a řízením o přestupku provozovatele vozidla ve snaze vyhnout se postihu v důsledku uplynutí promlčecí doby.“ To na první pohled vypadá logicky, schválil to i Ústavní soud, ale na druhý pohled stát zcela rezignoval na hledání skutečných pachatelů přestupků v dopravě a jejich potrestání, ale jde jen o naše peníze. Ve stejné logice pak lze srovnat – kdyby soused ve vašem bazénu utopil nevěrnou manželku, pak budete u soudu také, protože je to váš bazén.

3) Změny v bodovém systému

„Vedle pokuty se budou od 1. ledna 2022 nově zapisovat i 2 body v bodovém hodnocení řidičů za neoprávněné stání na parkovišti vyhrazeném pro osoby se zdravotním postižením nebo zneužití parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením.“ Tady asi nic proti ničemu. Blokovat vyhrazené parkování pro zdravotně postižené je a bylo vždy přinejmenším nemravné, jen se vtírá otázka, zdali těch vyhrazených míst není tak trochu příliš.

4) Řidičské oprávnění skupiny C i pro traktory
„Nově bude od Nového roku možné řídit traktory i s řidičským oprávněním skupiny C, a to i uděleným v zahraničí. Nyní lze traktory řídit pouze s u nás uděleným řidičským oprávněním skupiny T, což je problém pro cizince, neboť pro jeho získání musí mít v ČR obvyklé bydliště. Novinka by měla vyřešit problém s nedostatkem pracovních sil v zemědělství a lesnictví.“

Tohle je spíše taková formální snaha o zjednodušení a zlogičtění našeho právního prostředí, což by mohlo podnikatelům prospět, pokud se úřední šiml nezmotivuje k nějakým komplikacím.

5) Vymezení skupin řidičského oprávnění AM a B1 v souladu s unijním právem

„U dvoukolových a tříkolových vozidel bude od 1. ledna 2022 řidičské oprávnění AM nově nutné až pro řízení vozidel s konstrukční rychlostí více než 25 km/h – pro řízení pomalejších vozidel řidičské oprávnění nebude potřeba (dosud žádný spodní limit stanoven nebyl, a proto bylo řidičské oprávnění potřeba k řízení jakkoli pomalejšího vozidla odpovídajícího ostatním parametrům). S řidičským oprávněním AM bude možné řídit také čtyřkolky s výkonem motoru až do 6 kW (dosud to byly maximálně 4 kW). S řidičským oprávněním B1 bude možné řídit také terénní čtyřkolky s jakkoli výkonným motorem (dosud to bylo maximálně 15 kW).“

Tohle je jen další krok ke sjednocení legislativy a skupin řidičských oprávnění napříč EU. Předně má z povinnosti vlastnit řidičské oprávnění vyjmout různé motorizované, rychlostně omezené koloběžky či vozítka pro osoby s omezenou pohyblivostí.

6) Boční odstup při předjíždění cyklistů

„Od 1. ledna 2022 bude muset řidič motorového vozidla při předjíždění cyklisty dodržet bezpečný boční odstup, a to nejméně 1,5 metru. U pozemních komunikací, kde je nejvyšší dovolená rychlost maximálně 30 km/h, bude platit odstup nejméně jeden metr.“

Tohle je jedna z nejpodivnějších a nejhlupejších změn, o které jsem se zmínil podrobně již v minulém čísle. Na rozdíl od jiných podivných ustanovení, kde jsou autoři skryti, mediální prostor v tomto případě odhalil, že je to jeden z posledních výkřiků poslance Dolínka (ČSSD), posvěceným zákonodárny sbory, kterým společně řidiči aut asi leží v žaludku. Jinak než jen jako pomstu a naschvál si tenhle zákonný paskvil nelze vysvětlit.

7) Výjimky pro cyklisty

„Na Nový rok začala platit výjimka z povinnosti užití jízdní pruh pro cyklisty, vyhrazený jízdní pruh pro cyklisty, stezku pro cyklisty nebo v křižovatce vymezený prostor pro cyklisty, pokud by tím mohla být ohrožena bezpečnost nebo plynulost provozu na pozemních komunikacích.“

A co třeba jen přestat dělat z cyklistů nějaké nadlíky, pro které mají platit speciální zákony, výjimky a úlevy a prostě je brát jako běžného účastníka provozu, pro kterého platí stejná pravidla jako pro všechny ostatní?

8) Omezení alkoholu na takzvaných pivních kolech

„Lidé na takzvaných pivních kolech (beerbike) nesmí od 1. ledna 2022 požívat alkohol či jiné návykové látky ani jezdit pod jejich vlivem. Budou mít také povinnost podrobit se na výzvu policisty vyšetření na jízdu pod vlivem alkoholu nebo drog.“

A pak že je Parlament žvanírna, nemajíce čas na schvalování zákonů. I na takové nesmysly se čas najde, pomíneme-li vtíravou myšlenku, jak pečlivě zákonodárci předložené materiály před hlasováním čtou.

9) Parkování vozidel poskytovatelů domácí zdravotní péče

„Nově dostali od ledna možnost označovat vozidla speciálním označením i někteří zdravotníci pracovníci poskytující domácí péči. V naléhavých případech jim to usnadní parkování. Doposud mohli toto označení mít lékaři vykonávající návštěvní službu.“

To je hezké, že se usnadní parkování dalším speciálním označením zdravotním pracovníkům. Pomíneme-li fakt, že stejně není ve větších městech kde parkovat, o čemž by mohli třeba mluvit hasiči, tak je do ustanovení vloženo slůvko „někteří“, a kteří, toť otázka.

10) Větší pravomoci obcí při odstraňování vraků

„Obce můžou od Nového roku iniciovat řízení o odstranění vraku z veřejně přístupné účelové komunikace. Dosud měl tuto možnost pouze vlastník pozemní komunikace.“

Ano, opuštěné vraky jsou problém, ovšem je otázkou, co všechno je možné považovat za vrak, ale o tom, co se děje na pozemku je snad věcí vlastníka pozemku a každý pozemek má svého vlastníka (tedy většinou).

11) Vyšší pokuty za odmítnutí nízko rychlostního kontrolního vážení

„Při odmítnutí nízko rychlostního kontrolního vážení se navyšuje od 1. ledna horní hranice sazby pokuty ukládané.“

Přetížené kamiony jsou prý problém. Pomíneme-li metodiku vážení, která nebere v úvahu i jen nevhodně rozložený náklad mezi nápravy, ačkoli samotné auto maximální přípustnou hmotnost nepřekračuje, pak se vtírá laická otázka, zda ty silniční stavby nejsou náhodou tak nekvalitní, že se za rok zase rozpadnou, a to i ve městech. To přece těch pár přetížených kamionů nemůže udělat – ale je to laická otázka – odborníci na svých místech mají jistě vysvětlení.

Vážení čtenáři a čtenářky,

přát vám jako obvykle na tomto místě krásné letní dny, by bylo ve světle aktuálních událostí asi poněkud provokativní, a tak jen přání víry, že naše vláda si uvědomí, že je vládou českou a čeští občané jsou jejími „dětmi“. Ale abych nebyl tak jedovatý, tak naše vláda nám řidičům na čas zlevnila svým zásahem benzin o korunu padesát – to je skvělá zpráva, ne? (Ale nedívejte se na nezodpovědné Němce, kteří snížili cenu až o osm korun).

S úctou a pardon
Ing. Rudolf Jung

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Dokončení ze 3. strany

Mimo jiné to také znamená, že o klíčových změnách v „české“ ekonomice se chronicky rozhoduje někdy jinde, k čemuž „přispívá“ i politika státu.

Dalším znakem toho, čemu odborně říkáme závislá ekonomika (a já tomu říkám kolonie) je samozřejmě i typ hospodářské politiky, která systematicky a dlouhodobě zvýhodňuje cizí zájmy nad domácími, což se nutně odráží i v absenci strategické hospodářské politiky. Neoliberální bludy a absence jakékoliv dlouhodobé strategické (a strukturální) úvahy nás dovedly do situace, kdy strategické zásobníky vlastní soukromá firma (navíc cizí!), místo toho, aby je vlastnil stát. Nemáme dlouhodobé energetické kontrakty, na rozdíl od jiných zemích. U státního ČEZu si vláda pochvaluje rekordní dividendy, které ovšem budou jen tak mimochodem spojeny se zbitím českých domácností a zničením mnoha firem. Když už máme nějaké zbytky státních firem, tak nejsou vůbec využívány, i když by mohly v současné krizi pomoci – viz Čepro a síť čerpacích stanic EuroOil.

Ekonomika ČR je tak velmi náchylná vůči krizím, protože je jednak dosti nešťastně včleněna (nedůstojně) do mezinárodní dělby práce a hospodářská politika vůbec nemá definovány strategické priority, a tím pádem ani odolnost vůči šokům. Dopady pandemie zdá se nikoho nezajímají a nová vláda se ani neobtěžovala je vyhodnotit, minimálně z hlediska akceschopnosti státu, účelnosti pomoci, práci s daty atd.

K prioritám pro krizi patří mít dostatečný fiskální a monetární rámec (a umět ho použít!), zajištěné strategické sektory (energetika, potravinová soběstačnost, farmacie, základní infrastruktura vodárenství apod.), státní strukturu pro distribuci pomoci (funkční a rychlé úřady, státní banku jako je německá KfW) a vnímat trendy a uvažovat dlouhodobě. Je patrné, že globalizace tak, jak jsme ji znali, končí. Pro zemi jako je ČR to může mít fatální dopady, ale nevidím, že by se tímto tématem někdo z vlády zaobíral.

Současná krize tedy ukazuje, že český ekonomický model je zoufale zastaralý a že jeho změna je pro budoucnost české ekonomiky zásadní. Pro jednou by bylo vhodné, aby v rámci této změny byly zohledněny zájmy českých firem a českých domácností.

doc. Ing. Ilona Švihlíková, Ph.D.

Hlavní rozhovor s prof. Ing. Petrem Konvalinkou, CSc., FEng.

Motto:

„Hospodaření je nauka, která umožňuje lidem pozvednout své hospodářství;
hospodářství je všechno, co patří k vlastnictví;
vlastnictví je všechno, co je užitečné pro život každého jednotlivce;
užitečné je všechno, čeho umí člověk užívat.“

Xenofón - starověký řecký historik a filozof, 430-354 př. n. l.

K dnešnímu hlavnímu diskusnímu rozhovoru a výměně názorů na téma českého průmyslu a průmyslu v Čechách v širším kontextu, jsme pozvali bývalého rektora ČVUT a dnes předsedu Technologické agentury ČR (TAČR), prof. Ing. Petr Konvalinku, CSc., FEng. Tradičním diskusním partnerem na tuto, ale i jiná související témata, je předseda OHK Most, Ing. Rudolf Jung. Redakce

Kdo je prof. Ing. Petr Konvalinka, CSc., FEng.

Je profesorem teorie stavebních materiálů a konstrukcí na Fakultě stavební ČVUT v Praze. Po absolvování studia na oboru Konstrukce a dopravní stavby (Ing.) pokračoval v aspirantuře na stavební fakultě ČVUT a v roce 1994 obhájil disertační práci (CSc.). V roce 1990 působil jako konzultant – statik a inženýr ve společnosti Bullen and Partners v Londýně a zabýval se návrhem mostních objektů na dálnici mezi Gattwickem a Londýnem. Z té doby pochází několik jeho realizovaných mostů. Po návratu dále působil na katedře stavební mechaniky, kde v roce 2002 habilitoval (doc.) a v roce 2008 byl jmenován prezidentem ČR profesorem (prof.). Od roku 2005 současně s přednášením předmětu Analýza stavebních konstrukcí a dalších předmětů na katedře mechaniky začal působit jako vedoucí Experimentálního centra, které se zabývá experimentálními vyšetřováními materiálů a konstrukcí. Pracoviště provádí zatěžovací zkoušky mostů a lávek a ověřuje jejich statické a dynamické chování před spuštěním do provozu. Zabývá se také posuzováním únosnosti konstrukčních prvků a materiálů, zejména nových kompozitních a vícevrstvých materiálů. Je certifikovanou a akreditovanou laboratoří s mezinárodním uznáním a spoluprací v řadě oborů experimentální činnosti. V roce 2014 byl zvolen rektorem ČVUT, v roce 2015 se stal členem Inženýrské akademie ČR (FEng.) a v roce 2018 byl jmenován předsedou Technologické agentury ČR.

Jung:

Pane předsedo, vítám Vás na stránkách TEMA, kde nejste poprvé a dovoluji si čtenářům i Vám, tehdy jako rektorovi ČVUT, připomenout náš rozsáhlý rozhovor v TEMA č. 3 z roku 2017, který je k dispozici na stránkách OHK Most. Tehdy jsme se věnovali jakémusi fenoménu doby „Průmysl 4.0.“. Průmyslu

bych se rád věnoval i v tomto našem rozhovoru, ale pojďme postupně. Dnes jste předsedou TAČR a jak se říká, svět a dění je z každé židle viděn jinak a předpokládám, že i Váš pohled na náš průmysl je ovlivněn výkonem stávající funkce. Když se podíváte na náš zmíněný rozhovor před pěti roky, korigoval byste některá svá vyjádření a pokud ano, jaká?

Konvalinka:

Ačkoli jsem se přesunul z oblasti aplikovaného výzkumu na univerzitě do oblasti státní správy a vedení Technologické agentury ČR, která dotuje projekty aplikovaného výzkumu, svoje pohledy bych neměnil a korigoval bych je pouze velmi málo. Změnilo se ale prostředí ve světě, ve kterém žijeme a pracujeme. Překonali jsme pandemickou krizi COVID-19 a těšili jsme se, že se vrátíme k předchozímu normálnímu životu, ale nestalo a nestane se. Přišla další pohroma světového rozměru – válka na Ukrajině. Zločinný Putinův režim provádí genocidu Ukrajiny pod směšnou záminkou boje proti nacismu. Celý demokratický svět se postavil proti Rusku a pokud nechce rozpoutat 3. světovou válku, musí se spolehnout jen na ekonomické a „společenské“ sankce. Nicméně, je potřeba fungovat dál. Na Fakultě

stavební ČVUT v Praze vznikla v červnu 2021 iniciativa Stavebnictví 4.0, která si dala za cíl tento velmi konzervativní obor průmyslu automatizovat, digitalizovat a pokusit se o robotizaci některých činností. Vzniklo Národní centrum Stavebnictví 4.0 (NCS4.0), jehož jsem předsedou představenstva. Toto centrum zahrnuje hlavní partnery – všechny tři stavební fakulty (Praha, Brno, Ostrava), Nadaci pro rozvoj architektury a stavitelství, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Ředitelství silnic a dálnic, Správu železnic a společnosti Sudop Group, EIMAC, ICE, Heluz a Leube. Od NCS4.0 si slibujeme razantní rozvoj moderních technologií a materiálů s přesahem do legislativy a všech procesů s výstavbou spojených, včetně vzdělávání na všech úrovních – od základních a středních škol až po univerzitní vzdělávání.

Pane předsedo, je nesporné a soudný člověk vůbec nepochybuje o tom, že základem všestranného rozvoje společnosti, včetně rozvoje průmyslového, jsou lidé. Lidé na všech úrovních vzdělanosti, uplatnitelnosti a potřebnosti. Ve zmíněném rozhovoru jste se o úrovni našeho vzdělávacího systému

nevyjadřoval příliš lichotivě a prezentoval řadu problémů. Od roku 1989 jsme měli 23 ministrů školství a od roku našeho posledního rozhovoru včetně stávajícího ministry 4. Jak dnes, po pěti letech hodnotíte stav našeho vzdělávacího systému. Kam se posunul?

Upřímně řečeno, neposunul se příliš, alespoň v technickém vzdělávání ne. V souvislosti s pandemií COVID-19 se alespoň rozvinul systém on-line vzdělávání. Vznikly, nebo se rozvinuly různé audiovizuální prostředky, které umožnily komunikaci mezi učiteli a studenty. Mají svoje výhody a také nevýhody, a to i do budoucna. V případech dlouhodobě nemocných studentů, nebo nemožnosti kontaktní výuky jsou výhodné a umožňují zapojit studenty, kteří nemohou absolvovat kontaktní výuku, do vzdělávacího procesu. Nevýhodou je omezená komunikace prostřednictvím počítače a určitá anonymita výuky.

Mrzí mě, že zejména v současné době energetické krize, nemá stát ambici podpořit technické vzdělávání jasným a transparentním způsobem podobně, jako to udělal před několika

lety v podpoře lékařských a učitelských oborů. Přitom jen v energetice bude v příštích letech chybět mnoho tisíc techniků, ať už inženýrů, mistrů nebo techniků obecně. A to nemluvím o stavebnictví, elektrotechnice, strojírenství a dalších oborech průmyslu. Není připravena ani systémová změna vzdělávacího systému, do učebního oboru na učiliště se téměř nikdo nechce přihlásit, střední průmyslové školy ztrácejí studenty, na technických univerzitách je polovina studentů oproti roku 2000. Kdo bude v této zemi pracovat v průmyslu? Mladým lidem je potřeba nabídnout zajímavou perspektivu, uplatnění, jistotu zaměstnanosti, slušné živobytí, slušný plat... ale nikdo z vrcholných představitelů vlády o tom nemluví, ani ministr školství ne. Jedeme setrvačností, hlavně ne žádné změny, produkujeme další a další absolventy pro ekonomiku nepřilíš žádaných profesí. Jsem zvědav, kam až to povede...

Sdílím Vaše obavy a o to více, protože se pohybuji přímo v podnikatelském prostředí a vidím zblízka na vlastní oči, jak nám ujíždí vlak. Jen nemůžu souhlasit s tím, že nejsou ve školství žádné změny. Stalo se jakousi módou, že každý nově nastoupivší ministr se vzápětí prezentuje nějakými změnami k „modernizaci“ našeho vzdělávacího systému. Nechci vyjmenovávat počiny, které vedly k devastaci zejména technického vzdělávání (možná byste je mohl specifikovat Vy) – psali jsme i o tom mnohokrát. Nicméně pravdivost mých slov potvrzuje nedávno zveřejněný záměr opět rekonstruovat filosofii základních škol, o maturitách nemluvě.

Víte, já jsem zřejmě již člověk „ze staré školy“. Obecně si myslím, že mladým lidem chybí pracovitost, vytrvalost a trpělivost. Jsem přesvědčen o tom, že děti, i ty nejmenší musí strávit učením více času. Třeba hravou formou, ale učit se. Vidím ve svém okolí, že jsou děti unavené po 30 minutách psaní úkolů, ale vydrží 5 hodin bez přestávky sedět u počítače a hrát hry. To mi připadá úplně nesmyslné. A nechápu, jak to můžou rodiče připustit. A projevuje se to i ve formách výuky. Malou násobku se nedá naučit jinak než z paměti. Stejně tak vyjmenovaná slova. A to vyžaduje čas, práci a opakování. Podobně je tomu s manuální zručností a koordinací pohybu. Děti dnes, až

Já si myslím, že kdybychom zrušili všechny možné i nemožné na MŠMT navěšené výzkumné ústavy, které plodí podklady pro onu zmíněnou modernizaci školství a vrátili se k osvědčenému, že učitel nemá jen učit, ale naučit a žák se musí učit, a nejen chodit do školy, pak by asi bylo dobře. Záměr o změnách ve výuce na základních školách byl již zveřejněn, a protože jsme se o tomto stupni vzdělání zatím spolu moc nebavili, zajímal by mne Váš názor na péči o základ vzdělání u těch nejmenších a i nejzranitelnějších.

na výjimky, neumí vzít do ruky kladivo nebo kleště. Neumí kopnout do míče, nebo jím hodit. A pokud se to nenaučí v dětství, už se to nenaučí nikdy, a navíc k tomu budou mít odpor. Pokud to chceme změnit, musíme začít od učitelů. Bohužel současní učitelé (a zase ne všichni!) jsou výsledkem toho vzdělávacího systému, který kritizujeme. Vzdělávací systém potřebuje změny, ale změny postavené na všeobecném konsensu těch, kteří se v něm pohybují. Jinak to nepřinese žádný pokrok. A opakují, potřebujeme více pracovitosti, vytrvalosti a trpělivosti.

Pane předsedo, vraťme se do světa nás dospělých. Do hlavního tématu tohoto čísla jsme dali zdánlivě identické pojmy, a to „Český průmysl a průmysl v Čechách“. Ovšem ta stejnost je jen na první pohled. Ve skutečnosti se stalo to, že po tzv. kupónové privatizaci, kdy se s trochou nadsázky stali „přes noc“ ze všech Čechů podnikatelé, se český státní, špatně si nevedoucí průmysl ocitl v hledáčku zahraničního kapitálu. A ten neváhal a nelze mu to mít za zlé. Máme na to své hodící se mudrosloví: „**Hloupý, kdo dává, hloupější, kdo nebere**“. Kromě toho doba zrodila i podnikatele, jejichž jedinou známkou a kvalifikací k podnikání bylo fialové sako, luxusní auto, bar a milenka. Víím, že trochu přeháním a dala by se najít celá řada skutečných podnikatelů, kteří i ve světě něco okoukali a tvrdou prací dovedli své nabyté podniky s podporou původní manželky k uplatnění na světových trzích. Ovšem v konečném saldu by se dalo souhlasit s následující citací,

kteřou jsem zahlédl na internetu, takže je bez záruky, ale já si myslím, že na tom něco je:

„Česká ekonomika je ekonomika odvozená, neautonomní, nezdravě závislá na ekonomice německé. Nejsme hospodáři ve své vlastní zemi,“ konstatuje pro mnohé možná velmi tvrdá a kritická slova světově uznávaný ekonom Milan Zelený. (zdroj – itradenews.cz 2012, Parlamentní listy již 28. 10. 2012)

K tradičním českým a zdánlivě českým značkám bych se s dovolením ještě vrátil, ale jen k tomu saldu – číslo kolem 300 miliard ročně v odcházejících dividendách a kdoví jaká částka v nákladových fakturách k mateřským společnostem, nutí minimálně ke komplexnímu zamýšlení nad realitou a stavem průmyslu na našem území. A o to bych Vás rád v duchu mého postesku poposil.

Já tomu rozumím a souhlasím s tím, že to tak bylo. Bohužel je to stále pozůstatek 40 let komunismu v Československu. S tím se budeme potýkat ještě hodně dlouho, možná i několik dalších generací. Nejsme sebevědomí, i když na to máme. Nechceme riskovat, chceme se rychle a snadno dostat k velkým penězům. Nemáme chuť dřít po nocích a budovat firmu od základu. To je jen několik příkladů toho, co zřejmě stojí za tím, že nemáme (až na čestné výjimky) velké podnikatele, kteří budují své „impérium“ doma a rozšiřují se do světa. Převažují firmy, které mají matku jinde a doma se na ni vydělává. Typickým příkladem jsou banky. Ty mají většinou sídlo mimo území ČR a obrovské zisky, které inkasují, jsou odváděny ve formě dividend mateřské společnosti. Dalším příkladem jsou mobilní operátoři, např. společnost T Mobile, vlastněná Deutsche Telekom, nebo Vodafone obchodovaná na burze v Londýně. Mají tržby v desítkách miliard Kč a zisky v jednotkách miliard, které jsou odváděny mimo území ČR. A jsou i další příklady průmyslových firem. Není to ale pouze česká záležitost, nadnárodní korporace působí i jinde ve světě, ale ne v takové míře jako v ČR. Podotýkám, že obecně to není úplně špatně. Tyto firmy zaměstnávají desetitisíce

zaměstnanců, odvádějí platby na sociální a zdravotní pojištění, poskytují benefity svým zaměstnancům a vytvářejí prostředí ve městech, kde působí. Kdyby ještě realizovaly zisk tam, kde působí, bylo by to výborné. Abychom toto alespoň zmírnil, budeme muset ještě chvíli počkat. Jsem ale optimista, když vidím příklady firem, které to dokázaly – Frolíkův LINET, který je jedničkou ve světové produkci nemocničních lůžek, nebo Juříčkovu BRANO, které vyrábí autodíly pro všechny světadíly. A mohl bych jmenovat další příklady – Kučera a jeho AVAST, světová špička v informatice, Valová a její koupelny SIKO, Piškanin a jeho potravinářské impérium HOPI. Takže to není už ani v současnosti tak špatně.

Vláda a parlament by ale měli nějakým způsobem problém odvodu zisků z ČR ošetřit. Možná je to problém i jiných zemí v Evropě, a tak by se nabízelo celoevropské řešení. Například část prostředků věnovat na sociální podporu, vzdělávání, výzkum a podobně. Nabízí se také větší zdanění velkých nadnárodních firem, ale do toho se poslancům zjevně nechťelo a nechce. A myslím, že středopravá vláda Petra Fialy to neudělá.

Uvedl jste z celé řady několik úspěšných českých podnikatelů a čest a sláva jim. Nicméně je to bohužel jen zlomek a nemělo by to zastínit ten zásadní majetkový podíl zahraničního kapitálu. On se někdy tváří jako by byl český, má české manažery (ale jak by mělo být známo – o všem rozhoduje vlastník), má české IČO, produkuje i pod tradičními českými značkami a platí v ČR daně – tedy většina. Nebudu to příliš rozvádět, ale pro hloubavé čtenáře by bylo zajímavé podívat se na osud některých ještě na trhu viditelných

tradičních značek, kde vévodí ŠKODA, a to nejen auta, ale i např. Mochovská zelenina, tuky PERLA a FLORA, čokolády ORION, káva Jihlavanka, SUNAR, Sedlčanský Hermelín, AKUMA SOLO Sušice, ETA a raději již nebudu pokračovat – byl by to dlouhý a smutný seznam. Běžný spotřebitel si toho ani snad nevšimne a je mu to v podstatě asi jedno, až na „malé“ výjimky. Poslední události v energetice, ke které se ještě vrátím, ukázaly, jak tragické bylo rozhodnutí prodat i životně důležité komodity. Nazvěme to

pravým jménem – náš stát prodal zcela, nebo zčásti za mrzký peníz vodu, plynovody, zásobníky plynu, energetické zdroje včetně její energetické infrastruktury. Tím se dostal více méně do role jakéhosi diváka s drahou permanentkou. Asi víte, že i v oblasti zemědělství pracují zemědělci na drtivé většině půdy, kterou mají pronajatou. Jeden z bývalých ministrů průmyslu mi v jednom z rozhovorů TEMA řekl, že je to vlastně pozitivum a že zahraniční investoři mají v náš stát důvěru, že společnost se globalizuje a národní zájmy se upozadují v zájmu větších uskupení. Ono to

Ano, je to velmi ožehavý problém, který se musí začít intenzivně řešit. Deprivatizace je podle mého názoru nemožná. Byl by to velmi negativní signál, který by vedl k ještě horším důsledkům než těm, o kterých teď hovoříme. Rozhodně silnějším argumentem pro nadnárodní korporace je apel na společenskou odpovědnost, a to je cesta, kterou bych upřednostňoval já osobně, pokud bych o tom rozhodoval. Již od roku 2015 doporučuje Evropská komise a od roku 2020 jsou nadnárodní korporace povinny, podle evropských předpisů, dodržovat tzv. princip ESG – Economy, Social, Governance (ekonomické, sociální a společensky odpovědné) chování firem. To v důsledku znamená, že firmy samy upřednostňují některé sociální a společenské aspekty fungování nad ekonomickými. Jsem přesvědčen, že tlak na společenskou odpovědnost firem může přinést mnoho pozitivního do života celé společnosti. Může tím být více podpořeno vzdělávání, věda,

Jen pro upřesnění. Tou „deprivatizací“ nemám na mysli jakékoliv způsoby znárodnění, ale přece jenom by náš stát asi měl usilovat o zpětné odkoupení některých strategických činností a výroby – o kapitálové sklady našeho hospodářství jsme nakonec mluvili. Nicméně pojďme dál. Avizoval jsem, že se vrátím k energetice. Nechci teď v našem rozhovoru zavádět polemiku o nesmyslnosti onoho „Zeleného údělu“, kterým se Evropa ve světovém pohledu dopouští ekonomického sebezničení, což zejména Asie kvituje. Psali jsme o tom i v TEMA mnohokrát, a ještě psát budeme a s trochou nadsázky i s apelem, aby se mnozí naučili a používali pro strategická a nepopulistická řešení trojčlenku. Ale o to mi teď nejde. Někteří vlivní osvícenci zatracují uhlíkovou energetiku a jako spásu i v aktuálním stupni poznání v akumulaci energie vidí v tzv. OZE – tedy obnovitelné zdroje

Začnu od konce Vaší otázky, nepřipadá mi to vůbec smysluplné. A to nejen proto, že lodní doprava je jedním z největších poškozovatelů životního prostředí, ale zejména proto, že nové technologie rapidním způsobem snižují zatížení životního prostředí, o čemž svědčí například i významně lepší situace na Mostecku. A teď k Vaší první otázce, válka na Ukrajině evidentně změní Green Deal a myslím, že velmi radikálně. Prioritou energetiky je jaderná energie, doplněná energií ze spalování plynu, potažmo uhlí a obnovitelných zdrojů energie. Tento energetický mix budeme muset využívat do doby, než jej budeme schopni nahradit modernějšími energetickými zdroji (dostavba velkých jaderných bloků, malé nukleární, možná fúzní, reaktory, vodíková hospodářství...). Green Deal bude muset být

Pane předsedo, Technologická agentura ČR je organizační složkou státu, která byla zřízena v roce 2009 zákonem č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Mohl byste zhodnotit její poslání

Posláním Technologické agentury je propojovat spolupráci výzkumných organizací s průmyslem formou dotací projektů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, které výrazným způsobem zvýší konkurenceschopnost českého průmyslu a povedou k zavádění nových technologií a výrobků, a tím pádem i ke zvýšení HDP. Konkrétních výsledků jsou tisíce, za 12 let existence bylo podpořeno více než 3 tisíce projektů za téměř 30 miliard Kč. Mohl bych zmínit např. vývoj chytrých nemocničních lůžek firmou LINET, která se dnes

sice zvenčí možná tak vypadá, ale výstrahou by měl být banální příklad zadržení roušek mimo našich hranic v počátcích koronavirové krize – víme o čem je řeč. Proč tak dlouhý úvod k otázce? V poslední době se ozývá slovo „deprivatizace“ a i vzhledem k energetické krizi (ke které se v následujících vstupech vrátím) a nezvládnuté inflaci je to téma, které sahá až do existenčních poloh. Rád bych znal Váš názor na toto téma – tedy jak posílit rozhodovací procesy, stabilitu našeho hospodářství a v našem zájmu?

kultura i sociální záležitosti a mohlo by to mít větší efekt, než „zdanit“ zisky těchto firem. Bohužel, život ve válečné situaci a s ní spojenou ekonomickou krizí znamená být individuálně samostatní v mnoha oblastech života společnosti. Zejména energetická a potravinová soběstačnost jsou velmi důležité a zde je nutné zaměřit pozornost na to, aby se tak stalo co nejrychleji. Vláda ČR se touto otázkou intenzivně zabývá a připravuje opatření, která mají za cíl co největší soběstačnost v kritických oblastech co možná nejdříve. Je ale nutné, zejména v současné mezinárodní situaci, přestat dělat drobné změny systému fungování společnosti, ale reagovat na nastalou situaci komplexními, celospolečenskými změnami. A to myslím úplně ve všech oblastech života společnosti. Ocitli jsme se najednou v jiném světě než v tom, který se od konce druhé světové války vyvíjel, a který se nám po roce 1989 zdál tak idylický.

energie. Já tu zkratku vykládám jako „občasné zdroje energie“ a pro pochopení doporučuji používat tento termín. Zběsilý úprk od uhlí se stal jakousi módou, kdy ostatní uhlíkatá paliva kam pro mnohé překvapivě patří např. i spásná biomasa, tedy ropa a plyn, jsou zatím tolerována. Pane předsedo, rád bych znal Váš názor na ten „Zelený úděl“, a to i z hlediska jeho technického a technologického zabezpečení v současném stupni poznání a ekonomické přijatelnosti. Vtírá se též otázka, zda jsme pro gramotné využití uhlí (kterého máme v zásobách na desítky let) z hlediska technologického vývoje i z pohledu agentury, kterou řídíte, udělali dost? A jen tak mimochodem, připadá Vám normální zavřít vlastní černouhelné doly a vozit černé uhlí až z Austrálie, kdy se o hrůzný celkový ekologický stopě taktně mlčí?

modifikován v tom směru, že výrobní kapacity „významně nepoškozují“ životní prostředí. A tady se nabízí velké výzvy i pro Ústecký kraj. Z Fondu spravedlivé transformace EU by mělo být financováno tzv. „vodíkové údolí“, které by mělo vzniknout v Ústeckém kraji. Je to velká šance pro rozvoj regionu, kterou je třeba efektivně využít, vybudovat potřebnou infrastrukturu včetně silnic, dálnic a vysokorychlostní železnice, podpořit vzdělávání prostřednictvím Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, posílit výzkum, vývoj a inovace ve výzkumných institucích a firmách, rozvíjet sociální, kulturní a společenský život a vytvořit z Ústeckého kraje, kam budou lidé chtít jezdit a užívat si krás Krušných hor a Českého středohoří.

a konkrétní výsledky za uplynulá léta, a protože se v tomto čísle bavíme o našem průmyslu, tak ještě v čem přispěla k jeho rozvoji? Také bývá zvykem stanovit si strategické cíle – má je také TAČR?

prodávají v sériích stovek tisíc kusů a dodávají do celého světa, nebo vývoj implantátů, a to jak zubních, tak i kloubních, které se používají také v sériích tisíců kusů při operačních zákrocích nejen v Česku, ale také v Evropě, USA, Japonsku. A mohl bych uvádět celou řadu dalších úspěšně řešených projektů a jejich konkrétních výsledků. TAČR má svoji strategii, schválenou Vládou ČR, ze které bych zejména vyzdvihl konkurenceschopnost českého průmyslu, a to hlavně v mezinárodním měřítku.

TACR je pouze jedním ze subjektů, který se zabývá výzkumem a inovacemi. Existuje celá řada výzkumných ústavů a škol, které se také výzkumem zabývají a měly by průmyslu dodávat myšlenky a náměty pro jejich rozvoj. Jaká je podle Vás všeobecná situace v oblasti výzkumu, technického rozvoje a inovací? V souvislosti, s již zmíněnou skladbou průmyslu, který se skládá,

ať se nám to líbí, nebo ne, více méně z tzv. „montoven“ subdodávek pro zahraniční vlastníky, i když uznávám mnohdy na vysoké technické úrovni, se vtírá otázka: je vůbec od zahraničních vlastníků, kteří si zcela logicky řeší rozvoj svých firemních produktů, zájem a prostor pro uplatnění našich výzkumných a vývojových kapacit?

TACR se výzkumem nezabývá, podporuje výzkum finančně. A jak jsem zmínil v předchozí odpovědi, jsem přesvědčen, že se nemusíme za dosažené výsledky vůbec stydět. Dokonce si dovolím říci, že se jimi můžeme věrohodně chlubit. Samozřejmě, že je vždy co zlepšovat, naše výzkumné organizace (univerzity, resortní výzkumné ústavy a soukromé výzkumné

organizace) jsou na vysoké vědecké úrovni a spolupráce s průmyslem se začíná stále více orientovat na unikátní technologie a výrobky. Zájem o český výzkum je veliký a svědčí o tom různá partnerství, která má TA ČR uzavřena s Izraelem, Jižní Koreou, USA, Japonskem, Brazílií, Kanadou a dalšími zeměmi.

Pane předsedo, jsme u konce naší diskuse a já Vám děkuji za Váš čas. Pokud byste však měl pocit, že jsem se mnohých zajímavých témat nedotkl, tak

máte možnost je zde doplnit a k nim se vyjádřit. A zcela na závěr, pokud byste chtěl našim čtenářům cokoliv sdělit, tak prosím.

Vážený pane předsedo, děkuji za opakovanou možnost reagovat na zajímavé otázky, je mi ctí s Vámi a OHK Most takto spolupracovat. Jako rodák z Hamru u Litvínova mám velkou radost, že se můj rodný kraj rozvíjí nejen jako průmyslová oblast, ale také společensky a sociálně. Rád se vrátím do

Mostu a Litvínova a vždy se těším z nových nebo rekonstruovaných infrastruktur, kulturních a společenských akcí a stále se zlepšujícího životního prostředí. Ať se stále daří.

Děkujeme za rozhovor.
Redakce

inzerce

Vracíme do krajiny život

V roce 2022
zrekultivujeme 120 hektarů území,
kde dříve probíhala těžba hnědého uhlí.

Činnost Rotary v období 2021/22

Vážení přátelé, dovoluji si obrátit se na vás s informacemi o činnosti organizace ROTARY, Distrikt 2240 Česko a Slovensko. Dle názvu ROTARY vše u nás rotuje, mění se a pomalu nám proto končí další rotariánský rok 2021/22. Byl opět náročný, poznamenaný pokračující pandemií a novým fenoménem, který zaskočil všechny z nás, válka na Ukrajině.

Přesto většina ze 70 Rotary klubů Distriktu 2240 navázala nebo po celou dobu pandemie nepřerušila jak schůzovou činnost, tak i obvyklé aktivity, zejména přednáškovou činnost. Významná část klubů se zapojila do finanční a materiální pomoci k odstraňování následků tornáda na Jižní Moravě. Díky rotariánům a další veřejnosti bylo na obnovu mateřské školy v Moravské Nové Vsi darováno 1 689 000 Kč a dalších 525 540 Kč se podařilo získat z Nadace RI z Disaster fund.

I přes zdravotně bezpečnostní rizika zorganizovaly kluby řadu krásných projektů. Pár příkladů za všechny: uspořádání dětského maratonu v Hradci Králové, který se pak díky popularizaci rozšířil do dalších měst. Sbirka sportovních potřeb a oblečení pro Dětský domov „Lastovička“ v Trenčíně, úžasný projekt RC Martin „Podnetové ihrisko“, tradičně aktivní žilinský RC v pomoci OZ „Dobry pastier“, v řadě měst úspěšně konané „Rotary dny“, oceňování pracovníků nemocnic v první linii, materiální a finanční pomoc středisku rané péče v RC Zlín, společný výstup s vozíčkáři na Lysou horu organizovaný RC Frýdek-Místek Kopřivnice, satelitní RC Prague Golf a jejich koncert na podporu dětské psychiatrie v Motole, Dračí loď RC Prague Int., Dřevný park Košice, akce v rámci followship pro jachtaře, golfisty a jiné.

Za jeden z nejvýznamnějších je možno považovat projekt realizovaný RC Karlovy Vary v souvislosti s oslavami 700 let od narození římského císaře a českého krále Karla IV. RC Karlovy Vary vyhlásil soutěž o návrh sochy tohoto velikána. Vybráno bylo dílo prof. Michaela Gabriela „Jezdecká socha Karla IV.“ Modely vyrobila trutnovská firma Kasper Kovo s. r. o. Socha s betonovým podstavcem je vysoká 4,8 m a váží 24 tun. Dílo převyšující částku 10 mil. Kč bylo dne 7. 5. 2022 odhaleno na Divadelním náměstí v Karlových Varech. Projekt měl obrovskou mediální odezvu.

Objevil se nový hrozivý fenomén této doby a tím je válka na Ukrajině. Mezi největší z projektů Rotary pomoci Ukrajině patří s jistotou koordinace humanitárních vlaků na

Slovensko-Ukrajinské a Polsko-Ukrajinské hranice, koordinace nákladních vlaků do východní a jižní části Ukrajiny (Charkov, Záporoží, Poltava aj.), zajištěním pěti vybavených sanitních vozů a dalšího ve spolupráci s RC Praha City pro dobrovolnickou skupinu zdravotníků Hospitalers, působících přímo na linii kontaktu v Charkově. Sumárně přes Rotary šla finanční pomoc v objemu cca 500 tis. Eur, materiálově více než 300 tun potravin, léků, ošacení apod. Přepraveno bylo více než 3500 uprchlíků do ČR a pomoc s organizací ubytování. Pomáhají přes Rotary 2240 i jiné zahraniční distrikty. Významnou roli v tomto projektu sehrála Nadace Rotary Disaster response grant, kde byla získána částka 150 tis. USD.

Všechno ostatní distriktní či klubové ustoupilo od února vzhledem k této mimořádné situaci tak trochu do pozadí. Přesto nám úspěšně proběhla i řada dalších mezinárodních projektů. Posledním byl globální projekt RC Prague International zaměřený na pomoc při rekonstrukci nemocnice Rosary Sisters v Bejrútu v Libanonu poškozené při výbuchu skladu ledku v místním přístavu (partner RC Zgharta-Zawie), kdy byla díky činnosti Rotary opravena ICU.

Nyní něco k činnosti Rotary klubu Most. Vzhledem k rekonstrukci hradu Hněvín zde nebylo možné provádět naše schůzky, podařilo se ale nalézt díky řediteli Oblastního muzea a galerie v Mostě Michalu Soukupovi přechodný azyl v tomto ústavu.

Rotary klub Most uspořádal v uplynulém roce mnoho schůzek a expozé s významnými osobnostmi. Namátkou se zmíníme o spisovateli Jiřím Švejdovi, politikovi Jaroslavu Foldynovi, exřediteli VÚHU Petru Svobodovi, Vladimíru Zemánkovi z KHK ÚK, Rayanu Tahtouh z Beirutu – Libanon, Martinu Noskovi z Frontexu, architektovi Petru Nesládkovi, profesorovi Klápštěm. Přivítali jsme v Mostě zástupce německé Seliger Gemeinde, které doprovázel bývalý premiér ČR Vladimír Špidla.

V únoru jsme oslavili v Litvínovské Škola Humanitas 25 let od založení Rotary klubu Most, kdy nás navštívilo mnoho zástupců klubů z Čech a Saska a mnoho dalších hostů.

Podařilo se nám zorganizovat charitativní golfové turnaje a výnosy z těchto turnajů věnovat na charitativní účely (Bítozeves – Klokánek Žatec, Sokolov – příspěvek na jezdeckou sochu Karla IV, Terezín – organizace působící v sociální péči města Litoměřice).

Mezi naše významné akce patří také práce s mládeží, námi nazývaná Rotary youth exchange. Podařilo se nám zorganizovat roční studijní pobyty na středních školách pro tři slečny z našeho regionu v Argentině (Buenos Aires), USA a Mexiku. Na oplátku u nás v Litvínově a Lounech na středních školách budou rok působit studentky z Brazílie, USA a Taiwanu.

Na závěr – minulý měsíc proběhla ve Zlíně naše Distriktní konference a je dobře se přitom zmínit o Tomášovi Bažovi Jr., který byl jedním z hlavních iniciátorů obnovení hnutí Rotary v ČR a na Slovensku po revoluci v roce 1989.

Pan Baža nebyl snílek, ani utopista, ale dobře věděl, že ozdravení společnosti i spolků je během na dlouhou trať a že bude třeba vyvinout značné úsilí, aby se lidé měnili k lepšímu. Říkal často, že lidé zapomenou, co jste jim říkali, zapomenou, co jste pro ně udělali, ale nikdy nezapomenou, jak se vedle vás cítili.

S přáním úspěchů v novém rotariánském roce 2022/23, novým prezidentem klubu se stává MUDr. Jiří Konáš.

Za Rotary Club Most
Ing. Milan Machovec
sekretář klubu

Dotace pro venkov

Místní akční skupina Naděje o.p.s. bude v programovém období 2021 - 2027 na území Mostecka, Litvínovska a Teplicka rozdělovat finanční prostředky na projekty obcí, školských zařízení, podnikatelů a firem, zemědělců a neziskových organizací.

Jednání Výkonného výboru Místního partnerství MAS Naděje o.p.s.

V programovém období 2021 - 2027 plánuje MAS Naděje administrovat v rámci Evropských strukturálních a investičních fondů celkem 6 operačních programů. Jedná se o Integrovaný regionální operační program (IROP), Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), Operační program Životní prostředí (OPŽP), Operační program technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK), Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK) a program Společná zemědělská politika (SZP). Prostřednictvím těchto operačních programů a výzev MAS budou moci subjekty z území MAS Naděje žádat o finanční podporu projektů v širokém spektru oblastí. Konkrétní oblasti podpory budou zřejmé po vytvoření akčních plánů pro jednotlivé operační programy.

Akční plány v současné době všechny MAS v České republice připravují a konzultují s jednotlivými rezorty, neboť všechny akční plány podléhají schválení daného ministerstva, které má v kompetenci administraci daného operačního programu. Stejně tak s postupem času budou místním akčním skupinám přiděleny pro jednotlivé operační programy konkrétní finanční alokace, které budou moci rozdělit do území. Aktuálně je v nejvíce pokročilé fázi akční plán pro OPZ+ kde bude MAS Naděje realizovat s partnery z území projekt, jehož cílem je podpora a řešení problémů sociálně znevýhodněných obyvatel venkova. Finanční alokace pro celý OPZ+ na území MAS Naděje činí 20 mil. Kč.

BC. TOMÁŠ HARANT
Manažer MAS Naděje o.p.s.

kancelar@masnadeje.cz

Lišnice 42
434 01 Most

www.masnadeje.cz

Aktuality z MAS

Jednání Krajského sdružení MAS Ústeckého kraje

Strategický projekt OPST

MAS Naděje o.p.s. je součástí strategického projektu Krajského sdružení NS MAS ČR Ústeckého kraje "Animace pro spravedlivou transformaci". Projekt je jedním z 10 schválených Strategických projektů Operačního programu Spravedlivá transformace (OPST) a svou povahou se vymyká dalším strategickým záměrům. Jeho smyslem je dostat informace o transformaci Ústeckého kraje, o výzvách, které z ní plynou, a o možnostech, jak je řešit s využitím dotací a dalších finančních nástrojů, do všech koutů Ústeckého kraje.

Příklad podpořeného projektu v rámci výzvy MAS Naděje o.p.s. v PRV

Přechodné období PRV

Ke dni 25. 04. 2022 MAS Naděje splnila milník čerpání 70 % rezervované alokace Programu rozvoje venkova (PRV) v rámci přechodného období PRV. Vzhledem k této skutečnosti MAS obdrží od Ministerstva zemědělství ČR dodatečnou alokaci ve výši 5,63 mil. Kč. O tyto prostředky budou moci žádat obce, neziskové organizace a zemědělští podnikatelé na začátku roku 2023 v 7. výzvě MAS k předkládání žádostí o podporu v rámci operace 19.2.1 PRV. Pro více informací mohou potenciální žadatelé kontaktovat pracovníky kanceláře na e-mail kancelar@masnadeje.cz

Ing. Ivan Souček, Ph.D.

Perspektivy ropného průmyslu v ČR

1. Ještě před několika málo lety se perspektiva zpracování ropy a kapalných motorových paliv vyrobených na její bázi až do roku 2040–2060 nijak nezpochybňovala. Společnost Shell ve svých prediktivních scénářích¹ předpokládala nástup elektrifikace a vodíku pro dopravu ve větším měřítku až po roce 2040 – viz Tabulka 1.
2. Ještě před několika měsíci byl dáván hlavní akcent na náhradu fosilních zdrojů, zdroji obnovitelnými s možností většího využívání zemního plynu (jako méně emisního paliva) prostřednictvím CNG a LNG (byť uvedená Tabulka 1 dle scénáře Sky vyšší využívání paliv na bázi zemního plynu nepředpokládá).

Alternativními palivy reálně uplatnitelnými v podmínkách České republiky lze považovat:

- bionafta (Methyl ester mastných kyselin (FAME)²;
- hydrogenované rostlinné oleje (HVO)³;
- bioethanol⁴;
- e-paliva: methanol; e-petrolej; e-benzín; e-diesel, zelený vodík;
- bio-methan⁵;
- bio-LPG⁶.

Akcent na biopaliva vyšších generací významně omezuje tradiční náhrady fosilních zdrojů vzhledem k tomu, že existující kapacity a kvalita výroby biopaliv 2. generace v ČR jsou omezené. Přesto lze uvažovat stále

s ohledem na vozový park i o této cestě za předpokladu, že noví investoři surovinově zajistí své kapacity a zajistí dostatečnou dlouhodobou efektivnost nově vybudovaných výrobníků. Přesto však Green Deal vnesl hlubší apel na dekarbonizaci. K dosažení cílů dekarbonizace odvětví do roku 2050 jsou nezbytné důležité změny ve vzorcích mobility, aby bylo dosaženo plánovaných úrovní emisí, a budou se opírat o⁸:

- snížení celkové poptávky po energii v dopravě za předpokladu, že energetická účinnost je imperativem, který by měl být uplatňován ve všech odvětvích;
- změny ve vzorcích mobility a modální změny, protože dlouhodobé trendy ve

1 Dále je komentován scénář „Sky“ publikovaný společností Shell v roce 2018

2 Bionafta se vyrábí transesterifikací živočišných tuků a rostlinných olejů a je nejčastějším biopalivem v Evropě. Může být použita jako palivo pro vozidla v čisté formě, EN 590 definuje její max. přípustný obsah 7 % obj. v motorové naftě

3 Bionafta HVO je zkratka pro hydrogenované rostlinné oleje. Pokud jde o chemické složení, HVO jsou přímé řetězové parafínové uhlovodíky, které jsou bez aromatických látek, kyslíku a síry a mají vysoké cetanové číslo. Odlišná chemická struktura také nabízí některé výhody HVO oproti palivům bionafty FAME, zejména snížené emise NOx, lepší stabilitu skladování a lepší charakteristiky při nízkých teplotách.

4 Bioethanol je alkohol vyrobený fermentací, většinou ze sacharidů produkovaných v cukrových nebo škrobových plodinách, jako je kukuřice, cukrová třtina nebo cukrová řepa. Celulózová biomasa, získaná z nepotravinových zdrojů, jako jsou stromy a trávy, se také vyvíjí jako vstupní surovina pro výrobu ethanolu. Ethanol může být použit jako palivo pro vozidla v čisté formě nebo dle EN 228 až 10 % obj. v motorovém benzínu. Je i složkou pro výrobu ETBE (Ethyl Terciární Butyl Ether).

5 Biometan je metan, který je buď oddělen od bioplynu při provozu bio-plynové stanice nebo se vyrábí zplyňováním pevné biomasy následované methanací. Bioplyn je především směs oxidu uhličitého a metanu, spolu s dalšími plyny ve stopovém množství, produkovaných anaerobním trávením organické hmoty v prostředí bez kyslíku. Při dostatečném dočištění se stává bio-plyn bio-methanem a lze jej dopravovat společně se zemním plynem.

6 BioLPG je propan-butan vyráběný z obnovitelných a biologicky založených vstupních surovin, jako je rostlinný odpad. Hlavní zdrojem je při procesu výroby HVO jako vedlejší produkt.

7 Týká se to kromě existujících výrobníků FAME 2. generace především bioethanolu 2. generace, využití bioplynu, e-paliv (vč. zeleného vodíku)

8 Trinomics: Implications of the energy transition for the European storage, fuel supply and distribution infrastructure

Tabulka 1: Spotřeba energií dle druhů paliva v osobní a nákladní dopravě v EU

Zdroj: Shell: Sky scenario

Spotřeba energií v osobní dopravě (v EJ)	1980	1990	2000	2010	2015	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Kapalná uhlovodíková paliva	1,81	2,35	2,76	3,10	3,07	3,07	2,47	1,53	0,46	0,32	0,24
Plynná uhlovodíková paliva	0,03	0,05	0,06	0,11	0,13	0,11	0,13	0,21	0,04	0,02	0,02
Elektřina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,07	0,84	2,18	3,88	4,15	4,14
Vodík	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04	0,13	0,21	0,30
Spotřeba energií v nákladní dopravě (vEJ)											
Kapalná uhlovodíková paliva	0,57	0,99	1,35	1,65	1,75	1,90	1,97	1,95	1,63	1,13	0,80
Plynná uhlovodíková paliva	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,02	0,03	0,04	0,03	0,02	0,02
Elektřina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,29	0,71	1,30	1,64
Vodík	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,07	0,17	0,28	0,38

výběru životního stylu mají velký dopad na mobilitu, a tedy i na používané druhy dopravy;

- kromě klesající poptávky po energii je zavádění alternativních paliv s nízkou uhlíkovou stopou druhou součástí úsilí o dekarbonizaci v odvětví dopravy. Je zřejmé, že nejdůležitější trajektorii je přímá elektrifikace vozidel, zejména osobních automobilů.

V současné době se vede intenzivní debata o tom, zda spalovací motory po roce 2035 budou mít stále své místo na trhu. Deklarované trendy hovoří o vodíku (pro použití v palivových článcích) a elektřině, tzn. o elektromobilech.

3. Netrápila nás ani problematika dodávek ropy existující infrastrukturou – viz Obrázek 1. z pohledu existující infrastruktury ropovodní sítě, kdy i při dalším zhoršení geopolitické situace, resp. postupné eliminaci ropné závislosti na Ruské federaci, je možné zajistit adekvátní množství ropy **za určitých předpokladů** prostřednictvím cest:

- TAL (přístav Terst/Itálie-Rakousko-Německo) – IKL (tankoviště Vohburg/Německo – tankoviště Nelahozeves/Česká republika)
- Adria (přístav Omišalj/Chorvatsko-Maďarsko-Slovensko) – Družba (terminál Šala/Slovensko-tankoviště Nelahozeves/Česká republika)
- Družba (moravské zdroje – tankoviště Nelahozeves) nebo železnice (moravské zdroje – rafinerie)
- Družba (Ukrajina – Slovensko – tankoviště Nelahozeves)

pro udržení efektivního využití kapacit dvou českých rafinérií v kombinaci s dovozy ropných produktů logistickými cestami.

Těmito předpoklady je především využitelnost „volné“ kapacity ropovodu TAL, resp. její možné navýšení v co nejkratším časovém horizontu. Střednědobý pohled zahrnuje i možnost posílení ropovodní kapacity v rámci Projektů společného zájmu (PCI – Projects of Common Interest – na obrázku 2 jsou vyznačeny oranžovou barvou), které jsou definovány v Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 347/2013⁹. V našem případě se jedná o projekt posílení kapacity ropovodu TAL, vybudování ropovodního (příp. i produktovodního) propojení trasy Litvínov – Leuna (Spergau) a ropovod BSP mezi Rakouskem a Slovenskem.

Pro oba projekty jsou připravené úvodní studie, vč. předběžného projednání s příslušnými partnery, kdy nebyla získána podpora pro jejich realizaci. Lze očekávat, že současné stanovisko partnerů se za současné

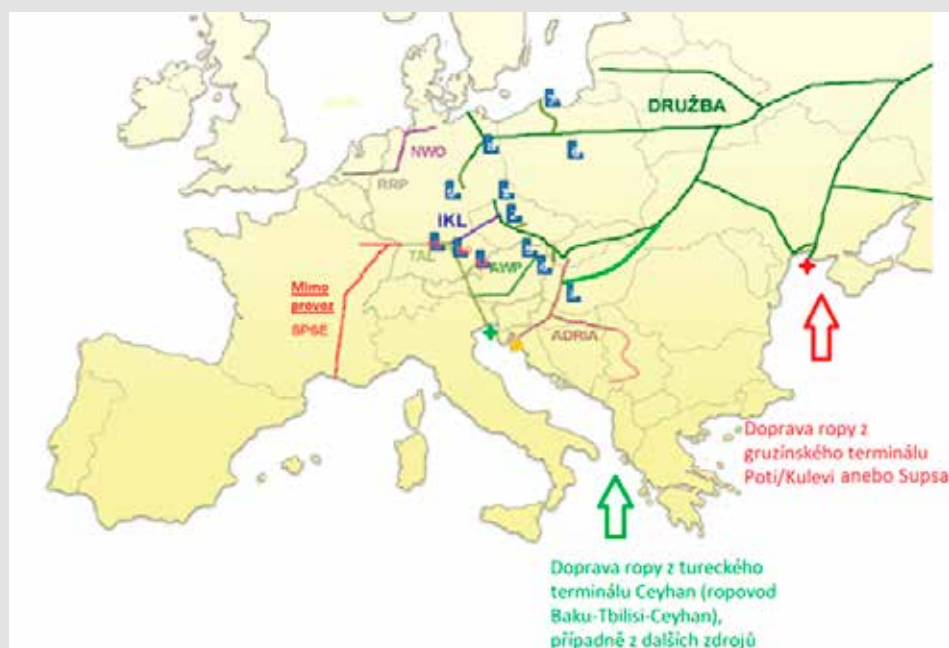
geopolitické situace změní a o oba projekty bude zájem i z druhé strany.

Vedle toho je připraven i projekt propojení rafinérií Schwechat (Rakousko) a Slovnaft (Slovensko).

Pro zásobování ropou středoevropského regionu by pak bylo možné uvažovat o propojené síti stávajících ropovodů mimo systém ropovodu Družba vedoucího přes Rusko a Bělorusko – viz obr. 2.

4. Závěr.

Za určitých podmínek ve střednědobém časovém horizontu je reálné nahradit ropu dovoženou z Ruska. Ale vyžádalo by si to nemalé investice (ke zvýšení kapacity) na ropovodu TAL, a také by byl nutný souhlas ostatních uživatelů TAL, respektive jeho akcionářů, protože jsou tam určité podmínky toho, jak a kdo může tento ropovod využívat. V tomto by měla sehrát

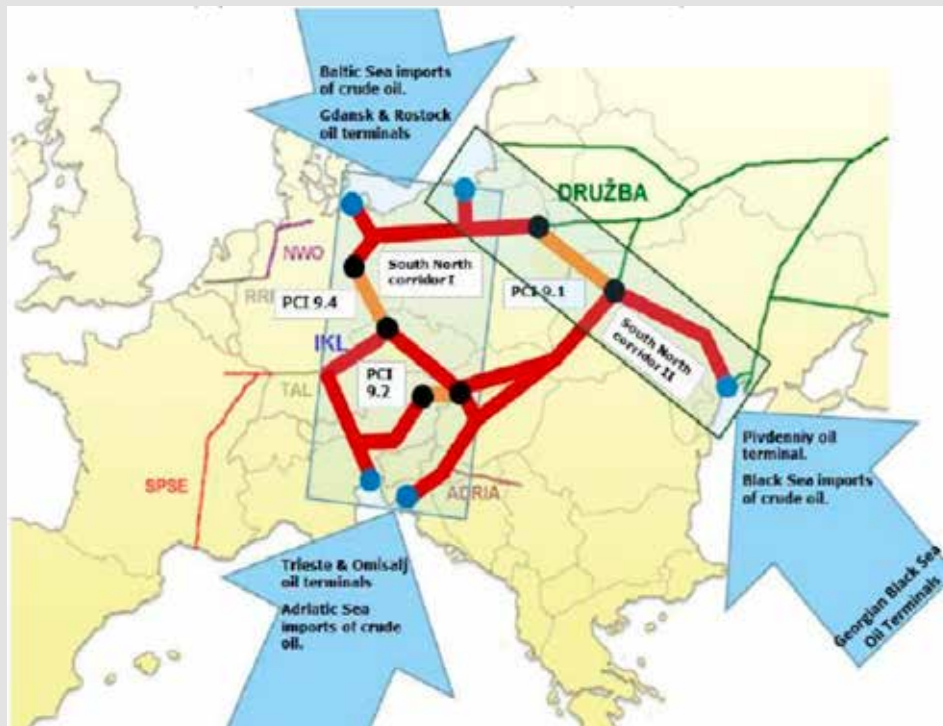
Obr. 1: Současné ropovodní propojení Středoevropských rafinérií

9 Toto nařízení identifikuje strategické prioritní koridory a zeměpisné oblasti energetické infrastruktury s transevropským/příhraničním rozměrem za účelem dosažení cílů stanovených Evropskou Unií aktuální zejména v současné geopolitické situaci. Projektem společného zájmu se rozumí projekt, který je nezbytný pro realizaci prioritních koridorů a oblastí energetické infrastruktury, má přispět k rozvoji sítě v jednotlivých koridorech a je uveden na ujednání seznamu projektů společného zájmu.

klíčovou roli společnost MERO ČR, která by v těchto jednáních zájmy ČR zastupovala. Záleží to i na kapacitě využití rafinérií, kterou jsou na tomto ropovodu, zásobujícího český IKL. Dojde-li však k nějakému zásadnějšímu odklonu od fosilních paliv z důvodu urychlení evropského Green Dealu, tak se v dlouhodobém horizontu kapacita uvolní. Ale pokud mluvíme o letošním a příštím roce, tak se to chybějící množství pro potřeby výroby motorových paliv a saturace potřeb navazujícího chemického průmyslu¹⁰ podle mého nahradit nedá, a to i s ohledem na skutečnost, že je v tuzemsku zajišťována výroba pouze cca 65–75 % celkové potřeby motorových paliv. Zbytek je dovážen mj. i z regionů, které jsou přerušením dodávek ruské ropy rovněž ohroženy.

Ing. Ivan Souček, Ph.D.
Svaz chemického průmyslu ČR,
VŠCHT Praha

10 Musíme mít na paměti i to, že ropa se nevyužívá pouze pro silniční, železniční a leteckou dopravu, včetně té veřejné, ale její významný podíl se využívá v navazujícím petrochemickém průmyslu.

Obr. 2: Perspektivní ropovodní propojení středoevropských rafinérií (M. Kocábová: Perspektiva budování produktovodů v euroasijském regionu, Ochrana a bezpečnost, ročník VIII, č. 4, 2019, ISSN 1805-5656)

JO-JO+

Jedna otázka – jedna odpověď

Další směřování českého průmyslu závisí především na vývoji válečného konfliktu na Ukrajině, od samotné dostupnosti energetických a materiálových vstupů a také od epidemické situace. Růst průmyslu navíc může být již v druhé polovině letošního roku zpomalen, resp. zastaven v důsledku reakce podnikatelského sektoru na implementaci klimaticko-energetických plánů EU a na praktické zavádění evropské regulace spojené s udržitelnou správou a řízením společností a s náležitou péčí v dodavatelských řetězcích.

Způsob adaptace na vnější faktory bude diferencovaný: pro mnohé průmyslové firmy to bude úsilí o zmírnění hendikepu, u některých se budou – bohužel – řešit i existenční otázky. Jistě ale na našem trhu působí i firmy, pro které budou vnější výzvy příležitostí k významnému růstu vlastního byznysu. S největšími problémy se potýkají a zřejmě i budou potýkat energeticky nejnáročnější segmenty a dále ty obory, které jsou závislé na dnes nedostatkových vstupech – ať už materiálových (např. ocel a kovy obecně) nebo lidských (v současnosti např. stavebnictví). Co se týká kapitálově-vlastnické struktury českých firem, bývá v této souvislosti zmiňován především odliv zisků do zahraničí v naší malé otevřené ekonomice. Je třeba poznamenat,

Stejnou otázku, jakou jsme položili ekonomce Iloně Švihlíkové, jsme dali i Radkovi Jakubskému, viceprezidentovi HK ČR s gescí za oblast průmyslu.

„Jak byste hodnotil strategickou pozici ČR a jejího českého průmyslu a průmyslu v Čechách, včetně bank obecně, a to z hlediska kapitálově-vlastnické struktury pro zvládnání hospodářských a energetických krizí?“

že hlavním nástrojem proti odlivu zisku je podpora přesídlení firem do ČR. K tomu je ale zapotřebí zlepšit atraktivnost investičního prostředí v ČR jako celku, a to především plošným snížením celkové daňové a administrativní zátěže, zjednodušením právního prostředí, posílením právních jistot, zlepšením infrastruktury včetně odpovídající nabídky kulturních a vzdělávacích služeb, kvalitou životního prostředí a vůbec celkovým zatraktivněním podnikatelského klimatu.

Pokud majitelé, anebo i celé firmy přesídlí do ČR, existuje šance, že větší část zisků bude reinvestována nebo utracena v samotné ČR. To přispěje ke zvýšení HDP, růstu tuzemských mezd a udržení vysoké zaměstnanosti, což se pozitivně promítne i do příjmů veřejných rozpočtů z daní a pojistného.

Snahy direktivně nasměřovat zisk, anebo ho dokonce formou vyšší, například sektorové daně násilím odebrat, sice mohou repatriaci zisků omezit, možná ji dokonce i úplně eliminovat. Jenže nejspíš za cenu toho, že nebude už vůbec co odlévat do zahraničí, když cizí vlastníci přesunou svůj byznys z ČR jinam. V případě bankovního sektoru je třeba říci, že nemusí mít každá země vlastní banku, někdy je její existence i poměrně velkým rizikem.

Vzhledem k velikosti našeho trhu je přirozené, že většina našich bank je „dcerami“ zahraničních skupin. Samozřejmě tím dochází i k odlivu zisků, ale jejich udržení v ČR závisí na řadě faktorů, jako je celkové podnikatelské prostředí a životní podmínky. Bankovní či sektorová daň odliv rozhodně nevyřeší.

Radek Jakubský
viceprezident HK ČR

EUROPE DIRECT

Most

Evropský rok mládeže

Rok 2022 byl vyhlášen Evropským rokem mládeže, aby se zdůraznil význam evropské mládeže při vytváření lepší budoucnosti, která bude ekologičtější, inkluzivnější a digitálnější.

Iniciativy vyvíjené v rámci Evropského roku mládeže budou podpořeny částkou 8 milionů eur z programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity, což je navýšení rozpočtu pro Evropský rok mládeže, o kterém rozhodl rozpočtový orgán na rok 2022.

Jedním z nových programů zaměřených na mládež v zemích EU je **ALMA**, což je přeshraniční program mobility mládeže, podporující znevýhodněné mladé lidi, kteří nemají zaměstnání ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Zaměřuje se na mladé lidi, kteří:

- mají potíže si najít zaměstnání
- jsou dlouhodobě nezaměstnaní
- mají nedostatečné školní výsledky nebo odborné dovednosti
- pocházejí z přistěhovaleckého prostředí
- jsou postižení

Účastníkům bude nabídnuta stáž pod odborným dohledem po dobu 2 až 6 měsíců v jiném členském státě EU.

Po návratu bude jejich podpora pokračovat, aby byli nasměrováni k využití nově získaných dovedností v domovské zemi s cílem získat zaměstnání nebo se dále vzdělávat.

Finanční prostředky z ESF+ pomohou pokrýt náklady na:

- cestu
- pojištění
- sociální zabezpečení
- základní potřeby, jako je strava a ubytování
- koučování a poradenství před pobytem v zahraničí, v jeho průběhu a po něm

O stavu přípravy a průběhu programu ALMA i možnostech přihlášení je možno získat bližší informace v sídle Europe Direct Most, jehož hostitelskou organizací je Vysoká škola finanční a správní. V jejím studijním středisku nacházejícím se v ulici Pionýrů 2806 Most se můžete s pracovníky ED setkat a případně využít i další nabídky, které centrum nabízí:

- přednášky a besedy k problematice EU pro děti, mládež, seniory i širokou veřejnost
- ucelené vzdělávací programy pro pedagogy zaměřené na EU ukončené certifikátem
- soutěže pro žáky a studenty škol všech stupňů
- informace o studijních pobytech, stážích a pracovních příležitostech v zemích EU

Kontakty na centrum ED Most: Tel.: 602 338 121, E-mail: most@europe-direct.cz

DESATERO ZASTAVENÍ

na cestě k bezpečné energetické budoucnosti

aneb

NEBLOUZNIT, PŘEMÝŠLET a POČÍTAT

Motto: „Chceme-li zachraňovat budoucnost, musíme se nejdříve postarat, abychom přežili současnost.“

Ing. Jaroslav Čížek

Zastavení první

Co by nám přinesl vládní komplexní energetický balíček

Po zasedání vlády ve středu 30. března jsme se na tiskové konferenci od ministra průmyslu a obchodu Jozefa Síkely dozvěděli, že vláda schválila jakýsi komplexní energetický balíček, který nás dostane ze svízelné energetické situace. Pomiňme to, že o tomto materiálu není v programu vlády, který je přístupný v aplikaci ODok ani zmínka a člověk se musí hodně snažit, aby do něj mohl nahlédnout, přestože není označen žádnou doložkou o utajení. Ponechám stranou tam zmíněnou skutečnost, že se na přípravě materiálu do vlády s návrhy opatření na zjednodušení povolovacích řízení OZE bude spolupracovat s Komorou OZE, tedy lobbistickým spolkem, jehož primárním cílem je finanční profit, nikoliv obavy o životní prostředí, blahobyt obyvatel nebo záchranu planety. Prostě zase jednou uděláme kozla zahradníkem a na výsledky se můžeme opravdu těšit. Ještě větší komplikace v distribuci elektřiny, další tlak na zvyšování ceny, ekologická zátěž v místě budování (zejména u větrných elektráren), v místě těžby a zpracování surovin (zejména u solárních) a v neposlední řadě vytvoření ještě větší závislosti na další mocnosti, tentokrát Číně. Nesnaží se náhodou tento komplexní energetický balíček řešit problém způsobený dlouhodobě budovanou závislostí na Ruském plynu?

Podívejme se tedy na konkrétní čísla. V Operačním programu pro technologie a konkurenceschopnost (OP TAK) je prý alokováno 6,65 mld. Kč na předpokládanou instalovanou kapacitu 202,6 MW. V Operačním programu Životní prostředí pak dalších 5,6 mld. Kč na 235 MW a v Modernizačním fondu pak 60–92 mld. Kč na 4 800 MW. Předpokládáme, že jde o 50 % dotaci a veškeré prostředky půjdou na podporu fotovoltaiky, protože to je to nejjednodušší, nejrychlejší. Kapacitně to odpovídá cca 1/2 z proklamovaných 100 000 střešních FVE nabízenou firmou SolidSun (7,2 kWp, baterie 10,6 kWh, cena instalace 440 000 Kč). Vezmeme-li v úvahu, že jaderná elektrárna produkuje ze stejného instalovaného výkonu 7x více elektřiny než FVE, že k rozložení produkce do celého roku by stačil i pouhý dvojnásobek investic (baterie, H2, kapacitní platby, ...) a pouhou dvojnásobnou životností JE, pak by ekvivalentní cena 1 200 MW bloku mohla činit nejméně 600 mld. Kč.

A nesmíme nakonec zapomenout na jednu drobnost, kdyby se to náhodou povedlo. Tou je roční výpadek na daních a různých poplatcích, které platíme při odběru elektřiny ze sítě, ve výši cca 7 mld. Kč.

Zastavení druhé

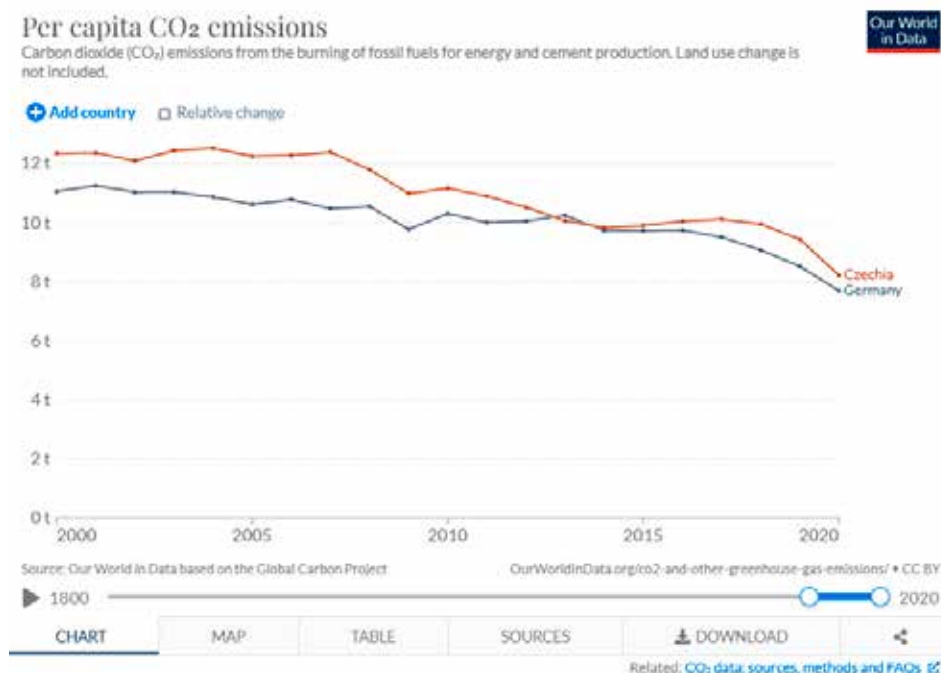
Srovnání s výsledky německé Energiewende

V současné době má Německo ve větru a slunci přes 150 % nainstalovaného výkonu proti klasickým zdrojům, jako je jádro, uhlí a plyn. U nás je to nějakých 15 %, tedy bezmála 10x méně (zdroj: <https://app.electricitymap.org/zone/DE>).

Pokud bychom chtěli dosáhnout jejich úrovně a pokusili se to realizovat ve střešních fotovoltaikách, které se vládě tak líbí, tak v případě, že bychom na všech (utopie) 1 500 000 rodinných a 250 000 bytových domů nainstalovali opět tu největší FVE nabízenou firmou SolidSun (7,2 kWp, baterie 10,6 kWh, 440 000 Kč), měli bychom k dispozici nějakých 87 % nainstalovaného výkonu klasických zdrojů, a to za pouhých cca 750 mld. Kč. Opět s nechtěným efektem, o kterém nikdo nemluví, tedy výpadkem na daních a poplatcích, třeba právě na podporu obnovitelných zdrojů. Při zachování dnešní úrovně zatížení ve výši cca 1 400 Kč/MWh (podle ceníku ČEZ Distribuce z 8. října 2021 – daň z elektřiny – 34 Kč/MWh, systémové služby – 113 Kč/MWh, podpora OZE – 600 Kč/MWh, DPH 21 % ze sílové elektřiny – cca 650 Kč/MWh) by nám díky těmto

Zde vidíme srovnání produkce emisí Německa a ČR za dvacet let jejich snažení a našeho nesnažení:

Zdroj: <https://ourworldindata.org/>

„samozásobitelům“ každoročně někde chybělo asi tak 15–20 miliard. Jak bychom asi tuto situaci mohli řešit? No, asi stejně jako v tom Německu, kde od roku 2014 platili i samovýrobci na podporu OZE poplatky za vyrobenou a spotřebovanou vlastní elektřinu. Samozřejmě, že k jejich velké radosti, takže ho prý nedávno zrušili. Bylo by tedy nanejvýš žádoucí, říct to těm našim s předstihem, než se do výstavby pustí.

K dosažení oněch vytoužených 150 % bychom museli těch chybějících 9 GW instalovaného výkonu realizovat pomocí nových větrných elektráren. Budeme-li počítat s těmi dnes největšími dostupnými suchozemskými o výkonu 3 MW a cenou cca 120 mil. Kč, museli bychom jich postavit 3 000, tedy asi 10x tolik, než jich máme dnes, a přišlo by nás to na pouhých 350 mld. Kč. A co by to znamenalo konkrétně? Abychom tento cíl splnili do 20 let, museli bychom jich každoročně stavět 150, a to prakticky bez přestávk a donekonečna, protože po cca 20–25 letech bychom museli začít nahrazovat dosluhující. A materiálová náročnost? Úplná maličkost. Každoročně bychom spotřebovali skoro 3x tolik oceli a stejně tolik betonu jako na výstavbu celého Temelína. Ano, opravdu každoročně a trvale. A výsledek takového snažení a astronomických investic? Žádný!

Zastavení třetí

Energetická revoluce Greenpeace a Hnutí DUHA aneb krásné, ale velmi nebezpečné sny

V říjnu minulého roku přišly organizace Greenpeace a Hnutí Duha se svojí představou o naší energetické budoucnosti, která se jmenuje „ENERGETICKÁ REVOLUCE: Jak zajistit elektřinu, teplo a dopravu bez fosilních paliv.“ Podle představ autorů této studie bychom v roce 2050 měli k dispozici větrné elektrárny s instalovaným výkonem 16 GW, které by nám ročně dodávaly 33 TWh elektřiny a 33 GW instalovaného výkonu ve fotovoltaických elektrárnách, které by nám dodaly 37 TWh elektřiny a dohromady bychom tak měli pokrytu naší spotřebu. Velmi hezké, velmi optimistické, ale jen do doby, než se uvidí, že se za nimi ve skutečnosti skrývá přes 70 milionů fotovoltaických panelů (dnes jich máme cca 1/10) a 5 tisíc nových větrných elektráren, kterých dnes máme asi 300. Abychom toho dosáhli, museli bychom každoročně a donekonečna stavět ročně asi 250 nových větrných elektráren s výkonem 3 MW, každoročně utopit v zemi o 50 % více betonu než na celou stavbu JE Temelín, spotřebovat více než 4x tolik oceli a za nějakých 25 let začít řešit problém, jak recyklovat 100 tisíc tun oceli, 400 tisíc tun betonu a 2,5 milionu panelů o hmotnosti přes 60 tisíc tun. A to pomijíme problémy s recyklací laminátových vrtulí nebo vliv turbulencí a hluku šířícího se v okolí větrných turbín na živočišnou říši v okolí.

Zastavení čtvrté

Úspory a snižování spotřeby

Na první pohled to vypadá logicky, smyslně a tedy lákavě, ale jen na ten první pohled.

Autor: M Mastrilli, wikipedia

Neznamená méně spotřebovat také méně vyrobit a méně vybraných daní? Neznamená to náhodou zpomalení ekonomiky se všemi důsledky z toho vyplývajících, jako je třeba nezaměstnanost a mnohé další?

Zastavení páté

REPowerEU aneb kupředu levá, zpátky ani krok

REPowerEU – Společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii by se měla jmenovat Společná evropská akce pro cenově nedostupnější a neudržitelnější energii, ohrožující bezpečnost Evropské unie. Pokud by skutečně chtěla tu cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii, tak to by stačila pouhá dvě slova – jediné jádro. Je hezké, že Evropský parlament uděluje Sacharovovu cenu, je ale ostudné, zejména z pohledu současného válečného stavu, když ignoruje jeho dávné varování, které by mělo být v samotné preambuli REPowerEU:

„Proto tvrdím, že rozvoj jaderné energetiky je jednou z nezbytných podmínek pro uchování ekonomické a politické nezávislosti každé země – nejen těch, které již dosáhly vysokého stupně rozvoje, ale i těch, které se teprve rozvíjejí. Zvláště velký je význam jaderné energetiky pro země Západní Evropy a Japonska. Pokud bude ekonomika těchto zemí nadále do významné míry závislá na dodávkách chemických paliv ze SSSR nebo ze zemí pod jeho vlivem, bude Západ neustále čelit hrozbě odříznutí těchto kanálů. Důsledkem toho bude potupná politická závislost. V politice jeden ústupek vždy vede k dalšímu a je obtížné předpovědět, kde tyto ústupky nakonec skončí.“

Zastavení šesté

Ze závislosti na Rusku do závislosti na Číně aneb ze spárů medvěda do spárů tygra

Pro ty, kdo si neuvědomují, na jak nebezpečnou cestu nás OZE vedou, tak rychlé srovnání dvou čísel. Dnes máme zamotanou hlavu z pouhé 40 %

závislosti EU na ruském plynu a strkáme hlavu do oprátky jménem fotovoltaika někomu, kdo dnes ovládá její výrobu a pro ni potřebné komodity až z 90 %. Připomíná mi to blázna, se kterým se při pokusu o oběšení utrhla větev a on zoufale hledá silnější.

Zastavení sedmé

Peníze z EU na rozvoj OZE jsou naší příležitostí jak nezaostávat. Opravdu?

Co si asi tak myslet o argumentu, že peníze z EU na rozvoj OZE nám pomohou modernizovat ekonomiku, zajistí energetickou bezpečnost, vymaní nás ze závislosti na fosilních palivech, Rusku a zachrání planetu před oteplováním? No asi totéž, co bychom si mysleli o člověku, kterému někdo nabízí peníze za to, že si zbourá svůj starý fungující dům a postaví nový s podmínkou, že si ho musí postavit na základech z písku, nikoliv betonu, a on se z toho raduje.

Zastavení osmé

Jak přežít současnost a dožít se budoucnosti?

Vytvořit provozovatelům dnešních uhelných elektráren a tepláren takové podmínky, zákonné a smluvní, aby bez rizika ztrát dokázali a byli ochotni udržet výrobu na současné úrovni do doby jejich nahrazování novými jadernými zdroji.

Nezbytnou podmínkou a velkou příležitostí pro naše předsednictví je vrácení na stůl a prosazení návrhu Francie, Itálie, Řecka, Španělska a Rumunska, který bývalá vláda loni v prosinci z nějakých nepochopitelných důvodů nepodpořila. Jde o návrh, požadující změnu směrnice, aby členské země mohly uplatnit regulační mechanismy, které zajistí, že zákazník zaplatí za elektřinu cenu, která odráží náklady na energetický mix v jeho zemi.

Pouze splnění těchto dvou podmínek zajistí dostatek elektřiny a tepla za přijatelné ceny,

konkurenceschopnost našeho průmyslu, zabrání propadu velké části společnosti do energetické chudoby, hrozící deflaci a zajistí sociální smír. Žádná jiná možnost totiž neexistuje.

Podle vyjádření Jaroslava Míla, bývalého zmocněnce pro dostavbu Dukovan, v rozhovoru z 15. března pro Seznam.cz, se v našich jaderných elektrárnách vyrábí jedna kilowatthodina za 25 haléřů, z uhlí za 20 haléřů, ale zákazník dnes platí desetinásobek.

Zastavení deváté

Jak situaci řešit aneb kde na to vzít a nezadlužovat, tedy neokrádat naše potomky?

Kdybychom dnešní podporu obnovitelných zdrojů, která dnes činí kolem 45 mld. korun, přesunuli po roce 2030 do rozvoje jaderné a provozu (ekologizace) uhelné energetiky, máme k dispozici dostatek prostředků, aniž by se to projevilo v nárůstu cen pro konečné zákazníky, tedy občany i podniky.

Zastavení desáté

Co z toho všeho vyplývá?

Chystáme se vyhodit astronomické sumy za něco, co nikdy nemůže přinést očekávané výsledky, protože je to v konfliktu s fyzikálními zákony, jako je zákon zachování energie nebo princip růstu entropie. Jestliže nás tu někdo přesvědčuje, že dnešní civilizaci, jejíž prvky, jako jsou třeba letadla nebo zaoceánské lodě, mají kinetickou energii na úrovni desítek miliard joulů, můžeme udržet v pohybu tím, že je budeme pohánět pouze sluneční energií o průměrném příkonu někde na úrovni 300 W/m², jako nám

to stačilo, když jsme chodili pěšky nebo jezdili na koni a naše kinetická energie byla na úrovni desítek nebo tisíců joulů, pak netuší, o čem mluví.

Tady je tedy pár čísel k hlubokému zamyšlení, které energetické zdroje jsou schopné udržet společnost na odpovídajícím stupni rozvoje.

Energetický zdroj	HET (průměr)	Energie
	W/m ²	J/m ² /den
Biomasa	0,2	20 000
Větrná elektrárna	2,5	200 000
Solární elektrárna	20	2 000 000
Vodní elektrárna	250	20 000 000
Uhelná elektrárna	500	40 000 000
Jaderná elektrárna	800	70 000 000

Stupeň vývoje společnosti	Spotřeba energie
	J/osobu/den
Lov a sběr	20 000 000
Pastevectví	60 000 000
Ranné zemědělství a řemesla	125 000 000
Ranná průmyslová společnost	330 000 000
Vyspělá průmyslová společnost	1 000 000 000

Pohybová (kinetická) energie $E_k=1/2*m*v^2$	člověk	koňský povoz	osobní automobil	kamion	Boeing 747	kontejnerová loď
Hmotnost	kg	70	3 000	1 700	30 000	300 000 000
Rychlost	m/s	1,4	1,4	27,8	22,2	250,0
	km/h	5	5	100	80	900
Energie	J	68	2 894	655 864	7 407 407	12 500 000 000

A jen pro orientační srovnání z pohledu současného dění, tak takový bilion korun, za který bychom se investicemi do OZE dostali do stejné situace, tedy problémů, jako má dnes Německo, bychom si mohli dovolit nakoupit asi tak 500 stíhaček F-35 nebo 20 nejmodernějších izraelských protiraketových systémů Arrow 3, případně čtyři nejmodernější americké letadlové lodě třídy G.R. Ford. Co tím chci říct? Že vyhazování peněz za nesmysly, není ničím jiným, než ohrožování vlastní bezpečnosti.

Kdybychom stejné peníze, kterými chceme podporovat kontraproduktivní obnovitelné zdroje, vložili z části do rozvoje jaderné energetiky a z části do obrany, pak je to zodpovědné chování, které nám zajistí jak energetickou tak i o vojenskou bezpečnost.

Závěrečné shrnutí:

„Čím méně OZE, tedy intermitentních (občasných, přerušovaných) zdrojů, tím méně problémů, čím více OZE, tím více problémů. Čím méně problémů, tím méně úsilí (energie a peněz) je potřeba na jejich řešení, tím jsou stabilnější dodávky energie, tím stabilnější a nižší jsou její ceny.“

Ing. Jaroslav Čížek
předseda

Realistická energetika a ekologie z. s.

inzerce

Petra Bezruč 1556, 272 00 Kladno
e-mail: mail@ites-kladno.cz

Společnost nabízí:

- Provoz zdrojů tepla a elektřiny
- Návrhy a realizaci na opatření snižující náklady za energii
- Dodávku a montáž tepelných čerpadel, fotovoltaických střešních elektráren, kotlů na biomasu a termických solárních panelů
- Realizace projektů metodou EPC
- Výstavbu energetických zdrojů do výkonu 15 M

Regionální veletrh pracovních příležitostí 2022

Nabídka volných pracovních míst

Úřad práce ČR

**Okresní hospodářská komora Most a Úřad práce České republiky,
Krajská pobočka v Ústí nad Labem, Kontaktní pracoviště Most**

Katalog v elektronické podobě s nabídkou volných pracovních míst
naleznete na odkaze www.ohk-most.cz/regionalni-veletrh-pracovnich-prilezitosti-2022-katalog-volnych-pracovnich-mist/

Téma „TEMA“

podle
Jochmana

Vyprodáno

V souvislosti s růstem cen elektrické energie, plynu, benzínu, nafty a dalších energetických komodit se otvírá i debata, co jsme všechno jako stát v této oblasti prodali, měli jsme nebo neměli prodat. Řeč je samozřejmě o největších firmách jako jsou ČEZ, plynárny, rafinérie apod. Tyto podniky jsou nyní plně nebo částečně v soukromých rukách, stát nad nimi nemá plnou někdy ani částečnou kontrolu. Ve světle současných problémů na trhu s energiemi se okamžitě nabízí, že by bylo výhodné, kdyby tu plnou kontrolu měl. Každá varianta má své plusy a mínusy, které se

v čase mění a neexistuje jediná správná cesta. Důležité je, čeho chceme dosáhnout a co vyřešit.

Co by kdyby?

To je vždy velmi vděčná hra na hádání možností bez odpovědnosti, o kterých nevíme, jestli by se staly nebo nestaly. Ono mohlo být dobré řešení státní podíly celé nebo částečně převést na soukromé vlastníky a uvést firmy na burzu. Především burza zajistila, že se firmy nerozkradly, protože jsou pod dohledem mnoha vlastníků a kontrolních orgánů. Všechny státy světa mají zkušenosti, že hloupé nápady ministrů a vlády vůči státům vlastněným firmám se mohou šířit mezi ministry levicovými, pravicovými, populistickými, pragmatickými, liberálními i konzervativními. Co by kdyby si stát ponechal rafinérie? Příklad vidíme v Maďarsku a rafinériích MOL. Stát si řekl cenu, za kterou jeho firma benzín a naftu prodává. Je to rychlé a okamžitě efektivní řešení. Ale jenom na velmi krátkou chvíli, ekonomické zákony fungují pořád dál. Po chvíli se regulace začnou projevovat – nedostatek produktu na trhu, inflace v jiných oblastech, regulace bude muset být stále složitější a složitější. Kupní síla společnosti jako celku se totiž nemění, co se v ekonomice vyprodukuje, to se rozděljuje a pokud se tento mechanismus snažíme řídit jako firmu, symptomy centrálně řízeného hospodářství se již v průběhu několika měsíců začnou projevovat, tak složitý systém jako ekonomiky dnes jsou se nedá centrálně uřídit.

Jak na to?

Aby se firmy chovaly žádoucím způsobem a vyvíjely se potřebným směrem, nemusí záviset na druhu vlastnictví a konkrétním vlastníkovi. Jsou již zbytečné debaty, která vláda co komu prodala. Strategie pro dané odvětví se dá nastavit a tržní prostředí a podniky v tomto tržním prostředí se jí potom snaží co nejefektivněji naplňovat a realizovat. Tím se ovlivňuje jejich chování žádoucím směrem, ten ale musíme znát. A zde je skutečný problém. Problémem není jméno vlastníka firem, problémem je, že nemáme funkční energetickou koncepci, roky debatujeme o uhlí, ropě, plynu, jádru, ale bez konkrétních závěrů, kterými by se firmy mohly řídit a cíle naplňovat. Tuto funkční koncepci jsme si nestačili za dlouhou dobu udělat a nyní můžeme začít celý proces opět od nuly.

Z čeho mám strach?

Nemám proto strach z velkých firem v soukromých rukách, z vysokých cen energií, nebo dokonce z jejich nedostatku, mám strach z neexistence konzistentní a dlouhodobé strategie, podle které by se mohli všichni na trhu a v ekonomice řídit. Nyní je to patrné hlavně v oblasti energetiky. Mějme totiž na paměti, že loďky na moři bez kormidla a bez řízení se v bouři na vlnách často překlápějí.

S úctou

Ing. František Jochman

Ohlédnutí za Sněmem HK ČR

Letošní květnový sněm je za námi, a protože nebyl volební, byl i poklidný a rychlý. Pozitivně se na rychlosti sněmu podepsal také odpolední zápas našich hokejistů s Německem a již odzkoušené elektronické hlasování.

Dopolední část, která je tradičně věnovaná vystoupením politických reprezentantů naší země byla zřejmě jednou z nejvíce zastoupených za poslední roky, všichni významní představitelé vlády, vládních stran i opozice přišli vyslechnout názory podnikatelů. Jejich projevy, našimi stanovisky, celým sněmem, ale i diskusemi z předchozího neformálního večera se neslo jediné a hlavní téma, a to ceny a dostupnost energií.

Ze složitě propleteného klubka důvodů, dopadů, řešení, chtěných opatření, realizovatelných akcí, dlouhodobých strategií a okamžitých reakcí se hledaly konkrétní návrhy těžko. Nikdo nebyl a není po dvou dnech diskusí plně spokojen.

Vládě byly veřejně navrženy kroky, jak podnikům snížit cenu energií a zabránit dramatickému růstu cen,

který by se projevil v celé ekonomice, protože cena energií se promítá téměř do všech výrobků a služeb. Navrhujeme, aby vláda našla možnosti využití výjimky z používání burzovních cen energií, protože burza již beztak neodráží skutečný střet nabídky a poptávky, nemá reálnou informační hodnotu a všemožné dotace, regulace, omezení a nařízení z energetických burz udělaly opilé a slepé pouťové věštky. Dále po vládě požadujeme, aby zajistila naplnění zásobníků plynu nebo majetkově vstoupila do LNG terminálů. Jsou to některé z návrhů, které mohou pomoci zvládnout současný turbulentní vývoj. Ekonomika se vždy svými samoregulačními procesy přizpůsobí, vyladí, zoptimalizuje, ale nějakou dobu, nějaký rok to potrvá a důležité je najít taková dočasná opatření, která zajistí, že naše firmy tuto dobu změn přežijí. Platí totiž stále, že se pohybuje na otevřeném konkurenčním evropském trhu, kde se ale nyní mimo normální podnikatelský konkurenční boj vede souběžně konkurenční boj v oblasti státních opatření a podpor. V tom podnikatelům jejich vlastní schopnosti nepomohou, to musí

být schopnosti naší vlády, jak zajistit konkurenceschopnost a přežití našich firem vůči zahraniční konkurenci nastavením alespoň trochu rovných podmínek.

Nakonec jsme museli vládě vyčíst, že může mít i dobré nápady a záměry, ale úroveň komunikace směrem k firmám je žalostná a bez informací o možných směrech budoucího vývoje a plánovaných opatření se podnikání nedá řídit, plánovat a někdy bohužel ani zachraňovat.

Snad na příštím sněmu opět za rok a po napjatě očekávané zimní sezoně uvidím, co se podařilo pro naši ekonomiku a naše firmy na trhu energií zlepšit, aby se nám lépe podnikatelsky dýchalo.

Ing. František Jochman
člen představenstva HK ČR
místopředseda KHK ÚK

Fractum est factum

CO SE STALO, TO SE STALO

V dnešní době opět přichází, jak se říká na přetřes otázka budoucnosti průmyslové výroby (a nejen jí) u nás. Často slyšíme, že jsme pouhou montovnou anebo, že jsme závislá ekonomika. Přitom v minulosti jsme patřili k nejprůmysloevějším oblastem Rakouska – Uherska, a donedávna naše schopnosti bývaly oceňovány pojmenováním "zlaté české ručičky". I dnes stále těžíme z jistých nadprůměrných dovedností, které jsou pro nás typické, ačkoli je smutnou realitou, že mnozí z těch nejlepších pravidelně odcházejí za prací do zahraničí. Na stránkách TEMA se bohatě diskutovalo o průmyslu 4.0, o budoucnosti naší vzdělávací soustavy, anebo o národním hospodaření apod., takže otázka „Co dál?“ už tu pochopitelně zazněla.

Pokud se vracíme k otázce přednosti českého národa, pak mezi nimi vyčnívá schopnost improvizovat, či lépe řečeno schopnost dosáhnout improvizací kvalitního výsledku. Osobně to příkládám zejména českému jazyku, který je oproti jiným náročnější na přemýšlení, a tak pomáhá rozvoji naší inteligence. Dokud budeme dbát o český jazyk, pak jistě tuto výhodu udržíme i nadále. Ačkoli je nutné přiznat, že nás stále častěji dokáží nepříjemně překvapit jazykové výkony mnohých pracovníků sdělovacích prostředků. Ať už jde o nespisovné vyjadřování či fatální gramatické chyby anebo o výrazovou chudobu. Péče o jazyk je velkou výzvou zvláště pro vzdělávací ústavy, počínaje základní školou.

Obtížnější je to se zručností, neboť přichází smrak klasických řemesel a manuální dovednosti jsou ve školách rozvíjeny jen málo. Krom toho – většina dětí i rodičů dnes v rámci středního školství dává jednoznačně přednost gymnáziím, lyceím či obchodním anebo pedagogickým školám apod. Tím je ovšem vyvolán pozdější enormní zájem o studium vysokoškolské, kterého aktuálně dosahuje dynamicky rostoucí počet příslušníků každé další generace.

A elitní vysoké školy stále ještě produkují kvalitní absolventy, kteří mají na trhu práce slušnou hodnotu. To na první pohled vypadá celkem dobře, takže se logicky budeme pít po oborech, v nichž vzdělání Češi vynikají.

V posledních letech jsem, řízením osudu, měl příležitost navštívit řadu lékařských zařízení. Jako přirozeně zvědavý jedinec jsem vždy pozoroval všechny možné detaily, týkající se práce a chování personálu, vybavení, prostředí a dalších oblastí. Nyní jsem přesvědčen o tom, že právě medicína je jedním z oborů, ve kterém bychom mohli zúročit naše přednosti. V ideálním případě by se Česká republika mohla v budoucnosti stát "nemocnicí Evropy", centrem zdravotního průmyslu. Máme totiž spoustu vynikajících lékařů, skvělé školy a také řadu velmi dobře vybavených nemocnic. Pokud bychom se, z vládní úrovně samozřejmě, zaměřili

na medicínu, která by nás do značné míry mohla i živit, pak je potřeba zformulovat dlouhodobou vizi s jasným cílem. Chytré investice do rozvoje lékařských zařízení a medicínských fakult, a zvláště pak zajištění adekvátních podmínek pro doma vystudované lékaře se zdá být dobrou cestou. Je sice pravdou, že mladí medikové by se měli vrátit k řemeslu, nespoléhat bezhlavě na diagnostické přístroje, ale to je v dlouhodobém horizontu nepochybně řešitelné úpravou vzdělávacích programů s vyšším důrazem na praxi. Zároveň je na stole otázka, jak zajistit, aby absolventi neutíkali do zahraničí. Jistě nejsem sám, kdo si myslí, že po obdržení lékařského diplomu by měli lékaři povinně strávit prvních deset let profesní praxe v českých nemocnicích, jako splátku za kvalitní vzdělání, které na veřejné vysoké škole nabyli zcela zdarma. Pomůže to konkurenceschopnosti jednotlivých oborů a je to v podstatě férový požadavek. Je historickou daností, že patříme v medicíně ke špičkám. Zkusme toho dokonale využít.

S přáním všeho dobrého
Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

inzerce

TÝDENÍK HOMÉR

novinky a zajímavosti
z Mostecka

ČTĚTE
I ŽIVĚ

www.homerlive.cz

Na cestě k nulovým emisím

Základní oblasti rozvoje skupiny ORLEN Unipetrol do roku 2030:

Dekarbonizace

Důraz na obnovitelné zdroje

Snížení energetické náročnosti

Recyklace plastů

Pokročilá biopaliva

Jako pilíř českého průmyslu a ekonomiky investuje skupina ORLEN Unipetrol obrovské prostředky do budoucího rozvoje. Do roku 2030 vynaloží na modernizaci, zvýšení efektivity, digitalizaci a udržitelné projekty

35 miliard Kč.

Cílem do roku 2050 je dosažení emisní neutrality.

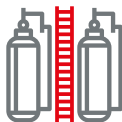
2030
snížení CO2
o 20 %

2050
naše nulová
uhlíková stopa

Rafinérský segment
cirkulární ekonomika

Objem pokročilých biopaliv dosáhne 0,2 milionu tun ročně.

Petrochemický segment
recyklované plasty

15 % celkové produkce bude tvořeno z recyklovaného plastového odpadu.

Energetika
dekarbonizace výroby

Postupně nahrazujeme uhelné teplárny novými paroplynovými jednotkami.

Maloobchod

vysoký podíl alternativních paliv

Kromě standardních pohonných hmot nabízíme i CNG, LPG, elektrickou energii a nově také **vodík**, pro který budujeme infrastrukturu.

Vodík

palivo přítomnosti

Do roku 2030 plánujeme vybavit 28 čerpacích stanic v České republice a 26 na Slovensku plnicími stojany na vodík a vybudovat 3 vodíková distribuční centra.

Snižujeme energetickou náročnost

Chceme snížit emise CO₂ o **200 000 tun** = **úspora** tepla a elektrické energie **28 000 českých domácností**.

Klademe důraz na nízkoemisní paliva a obnovitelné zdroje

Úplně nahradíme uhlí – **nespálíme 1,1 milionu tun uhlí ročně**. Místo fosilního plynu budeme zpracovávat biometan.

Vyrábíme pokročilá biopaliva

Chceme vyrobit **230 milionů litrů** paliva z obnovitelných surovin = pohon pro **220 000 aut**. Palivo bude pocházet z odpadní biomasy, použitého kuchyňského oleje či komunálního odpadu – **1 milion tun** hmoty ročně.

Recyklujeme plasty

Chemickou recyklací vyrobíme **200 000 tun** plastů = **33 miliard** plastových kelímků nebo **50 000 km** vodovodních trubek (1,25násobek obvodu Země).

ORLEN Unipetrol

„Ukradená“ Velká mostecká stávka

Velká mostecká stávka se stala nejen největší stávkou Velké hospodářské krize v Československu, ale byla i největší stávkou Velké hospodářské krize na evropském kontinentu! Její význam však spočívá hlavně v její úspěšnosti. Velká mostecká stávka byla jedinou stávkou Velké krize v Československu, která skončila vítězstvím odborů a smírným řešením mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Krvavé střety stávkujících s ozbrojenou mocí byli i obrovskou ranou pro vládnoucí sociální demokracii, kterou vytrhli z tehdejší letargie. Vláda si byla nucena přiznat, že Velká krize přinesla do Československa obrovský sociální problém, kterému bude země nucena v dalších letech aktivně čelit. Stávka však také přinesla velkou popularitu i oběma zúčastněným radikálním stranám KSČ a DNSAP.

Do Československa dorazila Velká krize na počátku roku 1930 a poprvé se projevila v zemědělství. Krize zde vedla k zadlužení řady drobných rolníků a k následné exekuci jejich majetku. Po zemědělství krize následně postihla i drobné živnostníky a specializovaný lehký průmysl. Ten byl zaměřen převážně na export a jednalo se o odvětví jakými bylo například sklářství, textilnictví, krajkářství či dřevovýroba. Tento průmysl byl tradičně koncentrován hlavně v československém německojazyčném pohraničí. K problémům ekonomickým se tak brzy přidaly i problémy národnostní. V létě roku 1931 krize zasáhla i československé bankovníctví. Následná úvěrová krize zapříčinila problémy i v do té doby nezasaženém těžkém průmyslu a strojírenství.

Československá vláda se krizi snažila řešit hlavně státními půjčkami či organizováním sociálně-podpůrných akcí, ale její přístup byl spíše pasivní. To přivádělo celou řadu dělníků k názoru, že demokracie není schopna tuto krizi překonat. Tato myšlenka vedla k narůstající popularitě radikálních stran, jako byla Československá komunistická strana, Národní obec fašistická či německé sociálně nacionalistické strany, jako byla DNSAP (Německá nacionalisticko-socialistická pracovní strana) a DNP (Německá nacionalistická strana) napojených na Hitlerovu německou NSDAP.

Mostecko bylo velkou krizí částečně zasaženo již na jejím počátku v roce 1930, kdy zde byla postižena řada podniků věnujících se lehkému průmyslu, ale její nejhorší část krize přichází až na podzim roku 1931. Velká úvěrová krize československých bank zapříčinila řadu problémů u velkých firem zabývajících se těžkým průmyslem a strojírenstvím. To následně postihlo i odvětví, na kterém byla závislá většina obyvatel Mostecka – hnědouhelné hornictví.

Majitelé dolů se snažili krizi čelit tzv. racionalizací těžby. Ta se zakládala ze tří kroků: 1) zkrácení pracovní doby, 2) snížení hodinových mezd a 3) snížení počtu zaměstnanců. To však vedlo k nespokojenosti mezi horníky. Zkrácení již tak nízké mzdy navázané na počet odpracovaných hodin dostal většinu chudých hornických rodin pod hranici existenčního minima. Také možnost přivýdělků při sezonních zemědělských pracích již nebyl, díky krizi zničenému zemědělství, možný. Atmosféra ve společnosti hrozila konfliktem.

Všeobecné napětí vyvrcholilo v březnu 1932. Dne 16. března došlo při noční směně na dole Kohinoor v Lomu k neštěstí, výbuch plynu a následný požár si vyžádal životy 8 horníků. Důl patřící Lomské uhelné společnosti byl z technických důvodů okamžitě uzavřen. Následujícího dne Mostecká uhelná společnost dává hromadnou výpověď 153 horníkům z dolu Nelson III. Následně obdrželo výpověď od Severočeské uhelné společnosti i 382 zaměstnanců dolnojiřetinského dolu Humboldt II. Propuštění horníci však získali podporu svých nepropuštěných kolegů, kteří zastavili práci a požadovali okamžité stažení výpovědí. Vedení společnosti se však postavilo proti a zaměstnanci dolu Humboldt II. vstoupili dne 23. března do tzv. Divoké stávky. Propuštění a stávkující horníci však brzy získali na svoji stranu i ostatní horníky z dolů Severočeské uhelné společnosti. Tehdy se do stávky již zapojily i odborové organizace, když jejich zástupci na konferenci členů závodních rad následujícího dne rozhodli o rozšíření stávky na další doly, nejen Severočeské uhelné společnosti.

Dne 27. března se v Mostě v restauraci Na střelnici konalo setkání zástupců závodních rad všech dolů mosteckého hnědouhelného revíru. Na něm byl zvolen Ústřední stávkový výbor. Ten následně stanovil další vývoj stávky. Do té vstoupili i zaměstnanci dalších těžebních společností a od 31. března již stávkovalo v celém mosteckém hnědouhelném revíru na 25 000 horníků. Za své heslo si stávkující zvolili slova JEDNOTA – STÁVKA – VÍTEZSTVÍ.

Stávkový výbor byl z počátku apolitický a zastupoval pouze stávkující a propuštěné dělníky, ale v následujících dnech se do něj stále více začali zapojovat i zástupci politických stran, kteří se snažili stávku využít i k vlastnímu politickému boji. Do stávkového výboru se tak podařilo proniknout pouze zástupcům KSČ (Komunistická strana Československa) a sudetoněmecké nacistické DNSAP (Německá nacionalisticko-socialistická pracovní strana), tzv. hakenkreuzlerům. Komunisté se v rámci stávkového výboru pokládali za zástupce celé „dělnické třídy“, zatímco členové DNSAP se pokládali za zástupce „sudetoněmeckého hornictva“. Zájem o možnost politického ovlivňování stávkového výboru však měla i vládní Československá sociální demokracie či Národní socialisté.

Komunisté dokonce na sever Čech přemístili i část svého vedení v čele s Klementem Gottwaldem a Antonínem Zápotockým. Na Mostecku se dočasně usídlila i část redakce Rudého práva, do kterého své reportáže o mostecké stávce psaly intelektuální špičky komunistické žurnalistiky, jakými byly Julius Fučík či Géza Včelička.

Stávkující si však nezískávali jen podporu politikou, na jejich stranu se postavila i řada osobností z kulturního života Československé republiky či z řad spolků, jakou byla například Československá obec legionářská. Z osobností stávku podpořili jak umělci z levého spektra společnosti, jakými byl například Vladimír Vančura, Vítězslav Nezval, Marie Majerová, Jan Werich a Jiří Voskovec, ale i liberální demokraté, jako například Karel Čapek či Eduard Bass. Řada z těchto osobností se angažovala i v tzv. Výboru solidarity. Ten byl složen nejen ze spisovatelů, ale i například lékařů, kteří odjeli na Mostecko podpořit stávkující a zjistit jejich sociální situaci. Velká pozornost byla věnována hlavně bytovým podmínkám hornických rodin a zdravotnímu stavu horníků a hornických dětí.

Stávka rychle ochromila již tak krizí postižený strategický hnědouhelný průmysl a zástupci těžebních společností byli i ze strany Československého státu nuceni jednat. Za společnosti se stávkovým výborem jednal mostecký Revírní báňský úřad. Dne 31. března byly výpovědi uznány za neplatné a již následujícího dne vydal Okresní úřad v Mostě nařízení o rozpuštění stávkového výboru k 1. dubnu 1932 s odůvodněním, že byly splněny všechny podmínky stávkujících. Velká část stávkujících se však postavila za další pokračování stávky a požadovala písemné záruky ze strany těžebních společností. Byl ustanoven nový stávkový výbor. Ten však byl na rozdíl od původního apolitického stávkového výboru tvořen z větší části i zástupci z řad KSČ a DNSAP. Na podporu horníků se začaly konat po celé Československé republice veřejné demonstrace. Do solidární stávky vstoupili i horníci některých dolů na Kladensku a v Ostravsko-karvinském černouhelném revíru. Hlavní část protestů se však stále soustředila na Mostecko. Dne 5. dubna se konal první z masových táborů lidu, kterého se zúčastnilo až 40 000 protestujících. Protesty se zatím obešly bez četnické a vojenské asistence.

UKRADENÁ STÁVKA

Napsal: Mgr. Jiří Šlajsa

Nakreslila: Mgr. Katrin Buttigová

Vydalo: Oblastní muzeum a galerie v Mostě 2022
s podporou statutárního města Mostu

Tisk: Tiskárna K & B, s.r.o.

MOST
STATUTÁRNÍ
MĚSTO

Friday 25th October 1929

WALL STREET CRASH

Billions lost as stock market crash

Black Thursday in America

Stocks plunge and
eleven commit suicide.
Deluge of the
selling market
down

Dne 25. října 1929 vyhlásila newyorská burza krach poté, co se zhroutil akciový trh. Poválečný blahobyt Spojených států se přes noc změnil na Velkou hospodářskou krizi. Do konce roku zkrachovaly ve Spojených státech tisíce podniků a bank. Nezaměstnaní se začali počítat na statisíce. Krize se brzy rozšířila do celého světa. Zvláště těžce postihla země závislé na exportu, jakými bylo i tehdejší Československo.

OH MY
GOD!

WHAT?!

Do Československa přišla velká hospodářská krize již na počátku roku 1930. Nejdříve zasáhla lehký průmysl a zemědělství, ale v létě 1931 se přelila i do bankovníctví, strojírenství a těžkého průmyslu. Ulice měst v Československu začali plnit nezaměstnaní.

Jednou z nejvíce postižených oblastí bylo české, většinou německojazyčné pohraničí. Většina podniků zde patřila k lehkému průmyslu závislému na exportu do zahraničí.

Přes noc tak ztratily práci desetitisíce sklářů, textiláků, keramiků či nábytkářů. K problémům ekonomickým se tak brzy přidaly i problémy národnostní.

CO
BUDU
DĚLAT?

Demonstrace však měly vyvrcholit až 13. dubna velkou generální stávkou. Generální stávka byla svolána na 13. dubna 1932 a měla být dovršením celého protestního a stávkového hnutí na Mostecku. Dne 11. dubna však byl vyhláškou okresního hejtmána oznámen zákaz jakékoliv shromažďovací činnosti v okrese Most. Stávkový výbor se snažil jednáním s ministerstvem vnitra o zrušení vyhlášky, ale i přes svůj neúspěch na datu generální stávky trval. Ministerstvo přislíbilo jen možnost organizování informačních stávkových táborů. Již den před generální stávkou docházelo k potyčkám mezi demonstrujícími na jedné straně a četnictvem s policií na straně druhé. Jedna z těchto potyček na Chomutovsku nedaleko Kamencového jezera přerostla i ve střelbu. Ta však měla být údajně vedena i z davu demonstrujících do kordonu policie a četnictva. Při palbě četnictva a policie byli čtyři z demonstrujících těžce zraněni a řada dalších lehce. Jedinou obětí na životě byl člen chomutovské městské policie Franz Mayer, který utrpěl střelné poranění břicha a následně byl i fyzicky napaden protestujícími. Přes následnou operaci však zraněním podlehl.

Ani samotná generální stávka 13. dubna se nakonec násilnostem nevyhnula. Při stávce došlo k několika střetům mezi demonstrujícími a asistující policií, četnictvem a armádou. Ke střetům došlo v Záluží u Mostu, v Kopistech a na samém okraji města Mostu na silnici ze Souše. Zvláště střetnutí na soušské silnici bylo velice krvavé. Demonstranti četníky zasypali kamením a železnými šrouby, ti následně odpověděli střelbou. Četníci vypálili okolo 40 ran, po kterých zůstali dva mrtví, pět těžce raněných a přes desítku lehce raněných účastníků demonstrace. Při střelbě zahynuli Jan Kříž ze Souše a Josef Ševčík z Lomu. Četnictvo, policie a zasahující vojáci 1. dragounského pluku z Terezína měli mít přes 40 raněných, z toho čtyři těžce. Další ranění pak měli být i z řad protestujících v Kopistech a Záluží.

Teprve krvavé střety protestujících s četnictvem a armádou přesvědčil československou vládu, že situace horníků v Podkrusnohoří je opravdu kritická. Byla to hlavně zásluha dobového tisku, který si položil otázku, kdo je za tuto krvavou srážku zodpovědný. Dne 15. dubna se do vyjednávání aktivně vložilo Ministerstvo veřejných prací vedené ministrem Dostálkem. To uspořádalo setkání zástupců odborů a těžebních společností. Výsledkem byla následujícího dne dohoda, která přinesla stažení hromadných výpovědí na dolech Humboldt a Nelson a dále i slib, že do konce roku 1932 již nedojde na dolech v severočeském revíru k hromadnému propouštění.

Stejného dne, 16. dubna, se konal i manifestační pohřeb obou zastřelených, Jana Kříže a Josefa Ševčíka. Pohřbu se zúčastnilo na 50 000 lidí a stal se tak poslední velkou demonstrací Velké mostecké stávky.

Proti dohodě odborů a těžebních společností se ještě postavila KSČ a jí organizované odbory, které chtěly ve stávce pokračovat. Podobně uvažovali i zástupci nacistické DNSAP. Byli však jediní a ostatní odborové organizace, politické i nezávislé, dohodu s těžaři zprostředkovanou ministerstvem přijaly. Nakonec byla stávka pro splnění podmínek dne 19. dubna 1932 oficiálně ukončena. Již následujícího dne, 20. dubna, nastoupili všichni horníci zpět do práce.

Po nástupu komunistického režimu byla v letech 1948–1989 věnována Velké mostecké stávce značná pozornost. Každoroční výročí stávky bylo veřejně oslavováno. Komunisté stávku pokládali za ukázkou svého boje proti „buržoazní I. republice“. Z historického podvědomí vytlačili nejen významnou úlohu nezávislých odborů, ale i jejich účelové a nepřilíživé spojení s nacistickou

DNSAP. Z této ojedinelé a důležité historické události se tak stal pouze jeden z důležitých „komunistických svátků“. K události byla vydávána řada vzpomínek, brožur, studií a knih. Byly točeny filmové a televizní dokumenty. To však bohužel bylo pro historii Velké mostecké stávky medvědí službou. Zkreslený komunistický pohled na tuto událost se pevně usadil v myslích lidí a po roce 1989 jej většina obyvatelstva ze svého podvědomí vytěsnila stejně jako např. „Den znárodnění“ či „oslavy Velké říjnové socialistické revoluce“. „Ukradená Velká mostecká stávka“ a její fascinující historie tak klesla na okraj historického podvědomí a bohužel se tak dostala i do nezájmu moderní české historiografie.

Mgr. Jiří Šlajns
Oblastní muzeum a galerie v Mostě

BIS GROUP

Představení společnosti skupiny BIS Group bylo prezentováno v předcházejících vydáních. Dnes bych chtěl pokračovat v sestavování mozaiky, do které přispějí dalším střípkem v podobě **Tréninkového a inovačního centra.**

Jak již bylo dříve řečeno, jsme skupina společností, která jako zaměstnavatel hraje v Ústeckém kraji významnou roli. Z tohoto důvodu jsme chtěli reagovat na stále se vyvíjející trh a požadavky zákazníků. Naší reakcí bylo vybudování tréninkového centra, které vzniklo v roce 2016. V tomto roce také bylo slavnostně otevřeno za účasti vedení města Most a širší odborné veřejnosti. Hlavním cílem založení tohoto centra bylo udržení kvalifikace a příprava kmenových zaměstnanců na činnosti, které naše společnosti nabízí. Důležitá pro nás byla také spolupráce se středními školami, učilišti a případná budoucí spolupráce s absolventy těchto škol. Hlavní myšlenkou bylo připravit studenty na pracovní proces a našim zaměstnancům vytvořit konkurenční výhodu. Nedílnou součástí našeho tréninkového centra je i svářecí škola, která má letitou historii a byla již dříve provozována samostatně. Touto školou prošlo mnoho našich i externích zaměstnanců a pyšníme se tak velmi vysokou úrovní.

● ● ● SVÁŘEČSKÁ ŠKOLA

Nyní bych se chtěl vrátit do současnosti, do časů před rokem, kdy jsem se rozhodoval, jak uchopit celé tréninkové centrum tak, aby začalo zapadat do business modelu celé skupiny. Kolegové v předešlých článcích zmínili změnu vlastníka společnosti. Na tuto změnu jsme reagovali i my v Tréninkovém a inovačním centru (TIC). A to nejen menším oživením názvu a logem, ale významnou změnou bylo soustředění se na požadavky nejen naše, ale i ostatních společností. Dále jsem chtěl navázat na trend spolupráce s místními školami, ve které vidím investici do budoucnosti. V TIC jsem viděl a vidím neskutečný potenciál, který můžeme jako skupina společností využít a to především pro udržení technické úrovně, ne jen a pouze pro ziskovost.

Proto jsem se při sestavování modelu začal zabývat několika směry současně. První směr, který chceme v TIC podporovat je vzdělání. Z tohoto důvodu spolupracujeme nyní s několika školami v regionu, např. Střední škola technická Most, Střední škola Duchem, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola gastronomie a služeb, Most, Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola Chomutov, Střední průmyslová škola elektrotechnická Žatec, Střední škola AGC Teplice, Střední průmyslová

škola Chrudim. Toto je ale směr, kterým jdeme již nějakou dobu, proto jsem se rozhodl zacílit i na menší děti, konkrétně děti v mateřských školkách. Kroky, které děláme, vedou k propagaci „hynoucích“ zaměstnání. Tuto propagaci provádíme ve spolupráci s Královstvím železnic v Praze. Tímto způsobem se snažíme pokrýt celý segment vzdělávání, od školek přes základní a střední školy, které k nám chodí na exkurze, až po školy vysoké, kde se snažíme individuálně spolupracovat se studenty.

TECHNICKÝ VÝCVIK

Druhým směrem, a to asi tím hlavním a nejdůležitějším, je směr vzdělávání zaměstnanců, jak vlastních, tak i „cizích“, kdy se snažíme touto nabídkou pokrýt stále se snižující technickou úroveň. Proto nabízíme řadu kurzů, které jsou zakončeny certifikací a tím zvyšují u lidí cenu na trhu práce. Mezi tyto nabízené kurzy patří například kurz montážníka přírubových spojů, kurzy pro přípravu revizních techniků a montážníků, včetně zkoušek. Jako samostatnou kapitolu bych vypíchl zkoušky svářečů, které probíhají v naší svářecí škole pod dohledem zkušených instruktorů. Dnešní uspěchaná doba s sebou nese řadu změn a neustále se vyvíjející technologie. Proto i my musíme držet krok s neustálým vývojem techniky, kterou můžeme v naší společnosti uplatnit a kterou můžeme využít při vzdělávání jak studentů, tak i našich zaměstnanců. Tímto směrem jsou v TIC inovace. Z tohoto důvodu těmto činnostem věnujeme v TIC nemalé úsilí a snažíme se získané poznatky přenášet do praxe.

INOVACE

Posledním důležitým směrem je pro nás spolupráce. Snažíme se aktivně spolupracovat i s ostatními vzdělávacími a výcvikovými centry, např. školící centrum Temelín, kde se vzájemně obohacujeme o zkušenosti. Další pro nás významným úkolem je spolupráce při rekvalifikacích zaměstnanců s výhledem na útlum těžby v našem regionu. Věřím, že budeme významným partnerem pro zajištění vysoké úrovně při vzdělávání těchto lidí. Závěrem bych řekl jen to, že věřím, že Tréninkové a inovační centrum má a bude mít technický přínos jak pro BIS Group, tak pro celou společnost.

Ing. Michal Kubiš
Technický ředitel
BIS Czech s. r. o.

Výuka na téma Slunce – voda – rostliny – klima

V minulém čísle časopisu TEMA (1/2022) jsem v podtitulu svého příspěvku položil otázku „proč věříme více klimatickým modelům nežli skutečnosti?“. Na příkladech změřených toků sluneční energie za jasného a oblačného dne jsme ukázali rozhodující úlohu vody a vodní páry jak v příkonu sluneční energie, tak v toku tepla od povrchu země do atmosféry. Mnohé lze dnes změřit cenově dostupnými přístroji, proto jsme vypracovali metodiky výuky pro školy a předtím jsme provedli průzkum znalostí na školách.

Většina žáků 9. tříd, víceletých gymnázií i vysokoškolských studentů učitelství biologie neví, že rostliny se za slunného počasí ochlazují výparem vody a že jde o proces, při kterém se do vodní páry váže i několik stovek wattů sluneční energie na metru čtverečním. Studenti většinou přisuzují největší spotřebu sluneční energie fotosyntéze. Na fotosyntézu (tedy vázání sluneční energie do rostlinné biomasy) se ovšem spotřebuje necelé 1 % přicházející sluneční energie. Za rok dopadne v ČR na 1 m² 1 000 až 1 100 kWh sluneční energie. Do rostlinné biomasy se fotosyntézou naváže nejvýše 5 kWh, což odpovídá produkci biomasy 1 kg.m⁻² za rok (biomasa vyjádřená v sušině), tedy 10 tunám suché biomasy na 1 ha. Zde uvažujeme nadzemní i podzemní biomasu. Je to odhad velmi optimistický, sklízí se spíše polovina tohoto množství. Nejvyšší produkce dosahují lužní lesy a porosty mokřadních rostlin na pobřeží mělkých nádrží bohatých na živiny. Zemědělským plodinám se musí pomáhat dodatkovou energií agrotechnických zásahů a hnojiv.

Vyučující vyjadřovali zájem o termovizní snímky školních zahrad, na nichž výuka probíhala, které by mohli následně využít ve vlastní výuce. Termovizní snímek dokumentující klimatizační roli vzrostlých stromů pro budovu školy. Povrchová teplota stromů je kolem 20 °C, povrchová teplota osluněných suchých ploch (stůl, dlažba je vyšší než 40 °C.).

Zmatek panuje též v základní orientaci o množství a kvalitě přicházející sluneční energie a jejím rozdělení na povrchu země. Přestože existují jak spolehlivé profesionální přístroje, tak cenově dostupné přístroje pro měření přicházející sluneční energie (ozářenost, irradiance) a povrchových teplot, vědomosti o konkrétních tocích jsou chabé. Přitom „obracíme na ruby ekonomiku“, abychom snížili emise oxidu uhličitého a šli příkladem celému světu k uhlíkově neutrální společnosti (low carbon society). V učebnicích ani na webstránkách akademických pracovišť nenajdeme srozumitelně podané výsledky měření chodu sluneční energie a toků tepla mezi povrchem země a atmosférou.

V rámci projektu TAČR ETA „Sluneční energie, voda v krajině, vegetace: nová metodika vzdělávání pracovníků městských úřadů a inovace školní výuky k tématu efektu hospodářských zásahů na regionální klima“, jsme se snažili přispět k nápravě tohoto nedostatku (Projekt TL01000294).

Doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc.

Základní výklad, názorné příklady, návody k ukázkovým měřením včetně tipů cenově dostupných přístrojů jsou ve třech metodikách volně dostupných na webu Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích: <https://www.pf.jcu.cz/projekty/svv/>. Metodiky existují též v tištěné formě. Volně ke stažení tamtéž je také kniha: „Slunce – voda – rostliny – klima: podklady k poznání a výuce“. Kniha začíná kapitolou a vývoji historických civilizací, které archeologové nacházejí často pod nánosy písku, protože vyschly, ač nepoužívaly fosilní paliva. Následují kapitoly o podnebí a klimatu, sluneční energii a nerovnovážné termodynamice otevřených systémů (živých soustav) pod příkonem sluneční energie a příklady měřených denních toků sluneční energie a výměny tepla mezi povrchem země a atmosférou za různé oblačnosti a různém ročním období. Dále je popsán pohyb vody v rostlině, procesy výparu vody rostlinou (transpirace) a fotosyntézy a proces výparu vody porostem (evapotranspirace) až k funkci lesů v oběhu vody a měření těchto dějů pomocí dálkového průzkumu země. Dále následují kapitoly věnované výuce uvozené výsledkem průzkumu znalostí žáků a studentů. Doporučeny jsou různé formy a metody výuky, včetně souboru ověřených otázek pro výuku. Kniha je zakončena kapitolou, ve které jsou zopakovány základní pojmy týkající se měření sluneční energie, teplot, vlhkosti vzduchu a popsány jsou jak standardní používaná instrumentace, tak přístroje cenově dostupné a vyzkoušené pro účely výuky. Metodiky byly ověřovány při praktické výuce na školách a ve spolupráci se státní správou. Kniha a metodiky prošly recenzním řízením, texty a poznatky jsou nyní využívány v mezinárodním

projektu Erasmus+ „Plant Literacy“, vedeným Pedagogickou fakultou Jihočeské univerzity v ČB za účasti institucí z Finska, Německa, Nizozemska, Rakouska, z ČR se dále podílí ENKI, o. p. s.

Zpráva IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) o několika tisících stranách a mnoha stovkách citací odborné literatury probírá problematiku z různých pohledů, které směřují k nejdůležitější kapitole „summary for politicians“. V této kapitole je klimatická změna vysvětlována pouze zvýšenou koncentrací skleníkových plynů antropogenního původu (člověkem produkované), přičemž tím nejdůležitějším je CO_2 . Aktivní úloha vegetace a efekty změny krajinného pokryvu (odlesnění, odvodnění, urbanizace) na distribuci sluneční energie jsou sice zmíněny v rozsáhlém textu a některé práce i citovány, ve shrnutí pro politiky ovšem jejich zásadní úloze pozornost věnována není. Takový výklad vlastně popírá úlohu života na Zemi. Voda je médiem a živé rostliny/stromy jsou procesory, které vyrovnávají rozdíly teplot a tlaků vzduchu vznikající příkonem sluneční energie přicházející v denních a sezónních pulsech. Pokud klimatologové pracují s průměrným příkonem sluneční energie na celý povrch planety, tak zanedbávají ve svých modelech existenci gradientů. Pokud by na Zemi byla skutečně průměrná teplota, ustal by pohyb, nastala by termodynamická smrt. Předpokládat průměrnou teplotu v modelech je nepřijatelné zjednodušení. Panika potom nastává, když na základě korelace vzestupné průměrné koncentrace CO_2 a podle různých scénářů předpokládaného navýšení průměrné teploty je předpokládáno globální průměrné zvýšení teploty. Navýšení skleníkového efektu nazývané „radiative forcing“ je opět vypočtené podle IPCC $1\text{--}3 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$, což údajně vede k extrémům teplot, vichřicím, tání ledovců, zvyšování hladiny moře a vysychání kontinentů, neboť (prý) atmosféra sálá a tím se zvyšuje povrchová teplota a zvyšuje se výpar a krajina se vysušuje. Nuže, pojďme si to změřit podle zmíněných metodik:

Přicházející sluneční energie za slunného dne je až $1000 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$ a za oblačného dne je maximum až $10\times$ nižší (pod $100 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$).

Odražená sluneční energie a množství energie vyzářené jako teplo do oblohy se měří standardně netradiometrem, který si zatím pro vysokou cenu školy běžně školy nemohou dovolit. Základní a dostatečnou informaci ovšem získají měřením solarimetrem (např. Extech) a IR teploměrem. Suchý povrch se ohřívá sluneční energií na teploty i vyšší než $50 \text{ }^\circ\text{C}$, neposekaný trávník, koruny stromů mají povrchovou teplotu pod $30 \text{ }^\circ\text{C}$. Vegetace se chladí výparem vody. Žáci položí na zem světlý a tmavý ručník, na slunci má tmavý ručník teplotu výrazně vyšší nežli ručník světlý. Namočí tmavý ručník vodou a jeho teplota klesne. Rostliny mají navíc průduchy, kterými regulují výpar vody, průduchů je okolo sta na 1 mm^2 listu. IR teploměr namířený na mrak

ukáže teplotu nad nulou C , IR teploměr namířený na modrou oblohu bez mraků ukáže teplotu pod nulou. V našich mnohaletých kontinuálních záznamech měření netradiometrem jsme nenašli situaci, kdy by byla atmosféra zřetelně teplejší nežli povrch země/terénu. Za jasné oblohy je efektivní teplota oblohy o několik desítek $^\circ\text{C}$ nižší nežli povrch země. Teplo proudí od povrchu terénu do atmosféry a na jaře proto mrznou květy rostlin. Podle Stefan Boltzmannova zákona lze vypočítat, jaký je tok tepla od země do oblohy, pokud známe rozdíl teplot, a naopak z toků tepla měřených netradiometrem a teploty tělesa radiometru lze vypočítat efektivní teplotu oblohy. Mlha a oblačnost snižují jak množství přicházející sluneční energie, tak tok tepla od země do atmosféry.

Žáci mohou za slunných dnů zalévat květináče s rostlinami a měřit množství spotřebované vody. Výparné teplo vody pro teplotu $20 \text{ }^\circ\text{C}$ je přibližně $2,4 \text{ MJ}\cdot\text{l}^{-1}$, tedy $0,67 \text{ kWh}$. Spotřeba vody v litrech na závlaku $\times 0,67$ odpovídá množství sluneční energie v kWh, které se vázalo do vodní páry a neprojevovalo se jako „zjevné teplo“. Zmíněné metodiky obsahují návody na praktická měření a cvičení ve formě pracovních listů i formulované otázky. Například: střední rychlost výparu vody porostem (evapotranspirace) je $100 \text{ mg}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{s}^{-1}$, což odpovídá spotřebě sluneční energie 240 W . Pokud není voda, povrch se nechladí výparem a ohřívá se a od ohřátého povrchu se ohřívá vzduch, který stoupá vzhůru. Pokud odvodníme 1 km^3 , zvýší se produkce tepla a následně ohřev vzduchu o 240 MW . Letci malých letadel a rogalisté znají velmi dobře stoupající proudy ohřátého vzduchu (termika), které jsou někdy nebezpečné. Jenom v ČR ztrácíme denně 11 hektarů zemědělské půdy, podívejme se, jak vypadala naše krajina a města v polovině 20. století a kolik urbanizovaných a jinak odvodněných

ploch máme nyní. Nedivme se, že se města a krajina za slunného počasí přehřívají.

Hospodářskými zásahy v krajině a městech ovlivňujeme distribuci sluneční energie, oběh vody a klima. Rostliny, ekosystémy (živé systémy) nejsou pasivní hříčkou skleníkového efektu zvýšeného emisemi oxidu uhličitého. Rostoucí vegetace a stromy zejména jsou fontánami, ze kterých prýští vodní pára, podle toho, kolik sluneční energie na ně přichází. Na každou molekulu fotosyntézou přijatého oxidu uhličitého se odpaří stovky molekul vody. Ve východní Africe bylo ještě v polovině 20. století 50% povrchu kryto původními lesy, nyní méně než 10% . Od počátku evropské kolonizace bylo v USA odvodněno a přeměněno na zemědělskou půdu na $460\,000 \text{ km}^2$ mokřadů, v ČR ubývá denně 11 ha , zde je třeba hledat příčiny extrémů klimatu, střídání sucha a povodní.

Efekt zvýšené koncentrace CO_2 nelze prokázat. Je nezodpovědné argumentovat s korelací zvyšující se průměrné koncentrace CO_2 a zvyšující se průměrné globální teploty s tím, že když snížíme emise CO_2 , čeká nás globální oteplení o několik stupňů Celsia, zatopená území a kolaps. Výsledkem je deprese mladých, beznadějí, zavřeného uhlé doly a dovoz uhlí ze zahraničí, abychom v takovémto boji proti oteplení neumrzli.

Děláme z krajiny step a poušť, krajina se tak chová a my to svádíme na oxid uhličitý. Vraťme se k poznávání životních dějů a vracejme vodu a život do krajiny. Zemědělec, lesník, územní plánovač rozhoduje o kvalitě a množství odtékající vody i o místním klimatu. K tomu mají přispět i zmíněné výukové programy.

Doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc
ředitel
ENKI o.p.s

Energetika a také transformace regionu

HSRM

patří mezi priority Hospodářské a sociální rady Mostecka (HSRM), která otázky týkající se této problematiky pravidelně zařazuje jako takzvaná nosná témata svých jednání.

Příkladem může být dubnové jednání regionální tripartity, kterou se téma transformace regionu v různým způsobem prolínalo. Nosným tématem bylo představení projektu Green Mine, se kterým před členy HSRM předstoupil Petr Lenc, generální ředitel těžebních společností skupiny Sev.en Energy. Projekt Green Mine řeší transformaci těžební lokality ČSA po skončení těžby v nový moderní region. Stojí na čtyřech pilířích (Nová krajina, Nové podnikatelské aktivity, Nový život pro lidi a Nová Energetika a podnikání), ke všem jsou zpracovávány studie proveditelnosti. Green Mine je však pouze základem, na nějž se následně napojí další projekty investičního charakteru a celé území bude možné dále oživit a rozvíjet. Projekt je rozpracován do roku 2038, ovšem už kolem roku 2030 by měly být některé aktivity zrealizovány a mohly by produkovat přidanou hodnotu. Projekt Green Mine byl zařazen mezi strategické projekty Ústeckého kraje, jeho financování je zajištěno jak z vlastních zdrojů skupiny Sev.en Energy, tak z prostředků Evropské unie. Jako partneři se na něm podílejí například ústecká Univerzita J. E. Purkyně, Výzkumný ústav pro hnědé uhlí v Mostě, státní podnik DIAMO nebo město Most. Diskuse probíhají i na vládní úrovni,

jedná se s okolními obcemi, ale také s architekty a dalšími odbornými institucemi a úřady.

Na program jednání HSRM se v souvislosti s transformací regionu dostávají i informace z míst, kde se tvoří důležité programy pro její úspěšnou realizaci. V dubnu to bylo například z úst Jany Nedrdové, vedoucí Oddělení transformace regionu Krajského úřadu Ústeckého kraje, která členy regionální tripartity seznamovala s přípravou Operačního programu Spravedlivá transformace a možnostmi čerpání dotací. Týkají se především oblastí podnikání, vědy, výzkumu a inovací, nových energií, digitálních inovací, ale i obnovy území nebo oběhového hospodářství.

A neměně podstatné jsou informace z jednání meziresortní komise k řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji, jejíž členkou je předsedkyně HSRM Helena Veverková. Doposud bylo z takzvaných „vládních ekomiliard“ zrealizováno celkem 206 projektů za zhruba 12,7 miliardy korun, aktuálně se pracuje na 22 projektech za více než miliardu. Zůstatek pro uzavření nových smluv na realizaci revitalizačních projektů je aktuálně přibližně 3,8 miliardy korun.

I přes všechny rozvojové projekty a plány zůstává Mostecko, ale i celý Ústecký kraj, strukturálně postiženým regionem. Statistiky úřadů práce dále hovoří o tom, že i přes loňský pokles nezaměstnanosti v celé republice Ústecký a Moravskoslezský kraj jsou s více než pětiprocentní nezaměstnaností stále nejpostiženějšími regiony. V rámci Ústeckého kraje je Mostecko i přes meziroční pokles stále okresem s nejvyšším podílem nezaměstnanosti a překračuje i celorepublikový průměr. Více než polovinu uchazečů o zaměstnání na Mostecku tvoří lidé se základním vzděláním. Zajímavý je rovněž údaj, že v Ústeckém kraji je v evidenci úřadů práce ve srovnání s ostatními vyššími územně správními celky v republice nejvyšší počet mladistvých.

Nejen budoucnost, ale také aktuální stav a vývoj v oblasti energetiky regionální tripartitu zajímá. Kromě zařazování těchto témat na svá jednání je HSRM pravidelným partnerem Energetického fóra Ústeckého kraje, které už od roku 2012 pořádá Okresní hospodářská komora Most.

Bc. Jan Pimper
Hospodářská a sociální rada Mostecka

Snahy „vysedět“ nové výzvy by byly naivní, inovace jsou nezbytné, zní z České spořitelny

inzerce

Skokový růst cen vstupů a jejich omezená dostupnost. To jsou hlavní výzvy, kterým v současnosti čelí mnoho podnikatelů a firem.

Dva po sobě následující a obtížné předpověditelné „šoky“ (pandemie Covid-19 a válka na Ukrajině) výrazně změnilly tržní prostředí a podmínky. Firmy se na ně mohly jen stěží dopředu připravit. Nyní řeší, jak se co nejlépe vypořádat s aktuálními problémy a zároveň se připravit na budoucí vývoj.

Snahy „vysedět“ nové výzvy s tím, že ony odejdou stejně rychle, jako přišly, by byly naivní. Tlak bude sílit nejen ze strany regulátorů, ale i od lídrů dodavatelsko-odběratelských řetězců.

Je zřejmé, že i v následujícím období mohou podnikatelé a firmy očekávat celou řadu dalších výzev. Ty budou například důsledkem změn na energetických trzích, ale také v dodavatelsko-odběratelských vztazích. I menší domácí firmy se budou muset vyrovnávat s novými tržními standardy. A právě na tyto očekávatelné změny by se měl domácí podnikatelský sektor začít aktivně připravovat.

Investice podporují budoucí růst

Je-li to jen trochu možné, neměly by firmy ani v současné obtížné době zapomínat na investice. Každá krize totiž přináší i řadu příležitostí, které mohou podpořit budoucí růst. Velmi aktuální je v současnosti například téma snižování energetické náročnosti a přechod na alternativní zdroje. Fenomén ESG, který akcentuje zejména část zaměřující se na snižování uhlíkové stopy, byl až dosud vnímán spíše jako strašák. Aktuální vývoj na energetických trzích ale zdůrazňuje nezbytnost vybudování energetické nezávislosti. Té můžeme dosáhnout přechodem od tradičních fosilních paliv k alternativním zdrojům energie. Snižování uhlíkové stopy vede přes snižování energetické náročnosti – a to lze vnímat jako příležitost k posílení vlastní výrobní efektivity.

Je potřebné, aby česká ekonomika co nejefektivněji posilovala energetickou soběstačnost. Zásadním předpokladem na této cestě je přechod od importovaných fosilních energetických zdrojů importovaných z Ruska na obnovitelné zdroje. Pro nastavení optimálního energetického mixu je samozřejmě nezbytné brát v potaz specifika české ekonomiky, zejména její vysokou energetickou náročnost, a ne zcela vhodné podmínky pro obnovitelné zdroje energie. Proto je nezbytné, v kombinaci s maximálním možným zapojením obnovitelných zdrojů, využít v rozumné míře jádro a nastavit splnitelné plány odstavování

uhelných zdrojů. Klíčové je podporovat takovou transformaci energetického mixu, která nebude mít negativní dopad na výkonnost a konkurenceschopnost ekonomiky a na kvalitu života lidí.

Digitalizované firmy jsou odolnější a flexibilnější

Ne náhodou se Česká spořitelna, která je co do objemu úvěrů poskytnutých firemnímu sektoru největší korporátní bankou v Česku, stala jedním z iniciátorů výzvy k 2. transformaci české ekonomiky. Jejím cílem je dále zvýšit konkurenceschopnost a efektivitu české ekonomiky.

Zkušenosti Spořitelny z období pandemie Covid-19 potvrdily, že firmy, které inovují a digitalizují, jsou mnohem odolnější vůči náhlým a rychlým změnám podnikatelského prostředí. Vykazují vysokou flexibilitu a díky datově podloženým rozhodnutím dokáží rychleji reagovat na vzniklé situace a jsou odolnější.

Pokud chceme budovat silnou a zdravou ekonomiku, nepostavíme ji ze shora, nýbrž od základů. Základem jsou sebevědomí a vzdělaní lidé, kteří zakládají anebo pracují pro zdravé a silné firmy. A na těchto silných a prosperujících firmách pak lze vybudovat silnou ekonomiku.

Hlavními pilíři 2. transformace jsou tři oblasti:

* Podpora udržitelnosti na principech ESG

– Přestože se tato oblast pod vlivem války na Ukrajině přehodnocuje, hlavní princip snížení energetické náročnosti výroby a posílení energetické soběstačnosti platí.

* Podpora druhé transformace české ekonomiky s důrazem na produktové inovace a vytvoření vyšší přidané hodnoty

– Ambicí je dosáhnout stavu, kdy více finálních výrobků konkurenceschopných na Západě nese českou značku.

* Podpora digitalizace

– I v bankovním světě platí rčení: „Ševče, drž se svého kopyta.“ A proto chce Spořitelna pomáhat tam, kde je nejsilnější – v oblastech finančního poradenství a financování. Česká spořitelna je připravena v případě inovativních projektů opustit svoji komfortní zónu. Důkazem je vyčlenění 10 miliard korun na zvýhodněné úvěry Trafo 2.0 pro firmy, které se rozhodnou inovovat svůj produkt a transformovat ho do finálního produktu s vyšší přidanou hodnotou.

Pomocí komplexního poradenství chce Spořitelna napomoci firmám optimalizovat jejich procesy a investovat do dlouhodobého rozvoje. Prostřednictvím programu Seed Starter podporuje i start-upy v napojování jejich řešení na již stávající klienty banky. Tam, kde expertiza banky nestačí, Spořitelna využívá spolupráce s partnerskými organizacemi jako je Národní centrum průmyslu 4.0, Technologická agentura České republiky, či různé univerzity. Společná řešení pak nabízí firmám klientům.

Martin Ohňaník
ředitel regionálního korporátního centra
České spořitelny v Ústí nad Labem

ČESKÁ
spořitelna

První téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Památné a mimořádné stromy na Mostecku

Význam stromů si v našem uspěchaném životě většinu času ani neuvědomujeme, bereme je jako samozřejmost, tak jako bereme za samozřejmé, že jsme zdraví, máme svou rodinu, přátele, práci a spokojený život. Jaká ztráta by to ale byla, kdybychom o něco z toho přišli. Se stromy je to stejné, přirozeně rostou kolem nás, někdy přivítáme s povděkem jejich stín, jindy nám překáží před oknem nebo při parkování. Kdybychom je ztratili? Už bychom se nenadechli. Tak prostě to je. Máte pravdu, že nelze ztratit všechny stromy naráz, ale jak by nám bylo, kdyby jich bylo ve městě o polovinu méně? Pocítili bychom, jak je vzduch při nádechu najednou suchý, horký a plný prachu, jak se v létě nedá po rozpálené ulici ani přejít, jak je kolem větší hluk a prázdno, skoro neslyšíme zpívat ptáky a ani tráva už pořádně neroste, protože všechen déšť rovnou odteče do kanálu. Stromy pro nás mají existenční význam, a nejen pro nás, stromy jsou nepostradatelné i pro živočichy a rostliny. Pro člověka mají také funkci psychohygienickou, relaxační a společenskou a svojí významnou hodnotu potvrzují po celou historii vzájemného soužití s námi.

Borovice Schwerinova na Zahražanech

Po staletí člověk vnímá blahodárnou hodnotu stromů tím, že je nejen využívá, ale i chrání. Výjimeční jedinci byli dříve předmětem uctívání, později se dostali do pověstí a kronik a v současné době je vyhláškou podle zákona na ochranu přírody a krajiny jako památné stromy. Cílem vyhlášení je zachovat tyto stromy do budoucna, zajistit jim perspektivu, zabránit jejich likvidaci nebo poškození lidskou činností.

A teď si řeknete, jak to souvisí s památnými stromy v Mostě a okolí? Vždyť Most je nově postavené sídlištní město a staré město Most, věkovité stromy a veškerá krajina byly zničeny při důlní činnosti... ne, naštěstí to tak úplně není. Ztráta sice byla v tomto ohledu obrovská, ale některé části kolem města Mostu a katastrofy blízkých obcí nebyly těžbou vůbec zasaženy a podařilo se zde najít stromy, které si zaslouží pozornost a zmíněnou zvýšenou ochranu. Už právě proto, že opravdu staré stromy byly důlní činností před desítkami let zničeny.

Kolem vrchu Hněvín, na kterém stojí stejnojmenný hrad, se nachází nejstarší část města – Zahražany. V soukromé zahradě v ulici U města Chersonu roste stoletý neobvyklý kultivar borovice, křížencec borovice himalájské a vejmutovky, který objevil na počátku 20. století hrabě Schwerin na svém panství blízko Berlína a jmenuje se **Borovice Schwerinova na Zahražanech**. Do nedávna měla výšku 26 metrů, po vichřici v únoru 2020 se strom v polovině zlomil, ale stále je vitální.

Před objektem nedalekého oblastního muzea se nachází stromořadí lip nazvané **Lipové stromořadí u Oblastního muzea v Mostě**. Jedná se o stromořadí sedmi lip malolistých, velkolistých a evropských. Patnáctimetrové stoleté stromy lemují cestu do zahrady muzea, kde se nachází

další památný strom **Dub u muzea**. Dub letní byl dle odborného odhadu a dobových fotografií zasazen v době otevření německého reálného gymnázia v Zahražanech v Mostě v roce 1913. Původně bylo podle starých leteckých snímků na místě v řadě vysázeno 5 stromů, zůstal jen tento jeden. Bohužel roste příliš blízko novodobě postavené obvodové zdi, ale snad se podaří situaci stromu vyřešit s vlastníkem její vhodnou stavební úpravou.

Další tři staré zachovalé duby letní rostou v katastrálním území Slatinice u Mostu pod vrchem Ressler u zahrádkářské osady. Jmenují se **Dub u jezírka**, **Dub letní pod Ressler** a **Dub u cesty na Ressler**. Tyto tři stromy jsou poslední zachovalí jedinci z původního dubového stromořadí vedoucího na vrch Ressler, vynikají svou estetickou hodnotou, vzrůstem, ekosystémovou hodnotou a věkem přesahujícím sto let. Na opačné straně města na okraji panelového sídliště v ulici Pod Lajsníkem roste další stejně starý dub letní. V sídlištní zástavbě nového Mostu se jedná o neobvykle starého jedince, neboť stromy na sídlištních se sázely až po jejich vybudování v 70.–80. letech minulého století a tento jedinec, zřejmě proto, že stál na úplném okraji, byl při budování sídliště zachován. Jmenuje se příznačně **Dub pod Lajsníkem**.

Dalším dubem vyhlášeným jako památný strom v okolí Mostu je dub letní v katastrálním území Skyřice. Jmenuje se **Dub v sadech** a roste uprostřed opuštěných ovocných sadů na okraji Mostu. Toto zapomenuté místo je pro něj výhrou, jeho zásluhou dosáhl odhadovaného věku 130 let, výšky 18 m a obvodu kmene 325 cm. Podle leteckého snímkování z roku 1938 byl již tehdy strom výraznou dominantou v polích u Skyřic a v současnosti je jeho koruna v jabloňovém podrostu nepřehlédnutelná.

V sousedním katastrálním území Vtelno u Mostu roste skupina deseti památných stromů **Lípy ve Vtelně**. Jejich stáří se pohybuje od 100 do 150 let. Největší a zřejmě i nejstarší dominantní lípa se nachází vlevo před vchodem do kostela, má obvod kmene 314 cm a výšku 15 m. Je to krásně rostlý strom i přesto, že má sekundární korunu po dávném ořezu a jeho zajímavě tvarovaný kmen s boulemi vypadá jako sochařské dílo. Soubor stromů má vysokou společenskou a historickou hodnotu a je chráněn i jako hodnotný ekosystém. Bohatě osídlení živočišnými druhy dokazují hnízdní otvory v kmenech stromů a opakované osídlení stromů včelami.

Za dalším památným stromem se musíme vydat do obce Skršín. Zde roste **Hrušeň u Skršína**, nejvyšší ovocný strom na území obce s rozšířenou působností Most s výškou 15 m a obvodem kmene 347 cm. Z leteckých snímků pořízených v roce 1938 byla již tehdy patrná jeho výrazná

Dub u jezírka

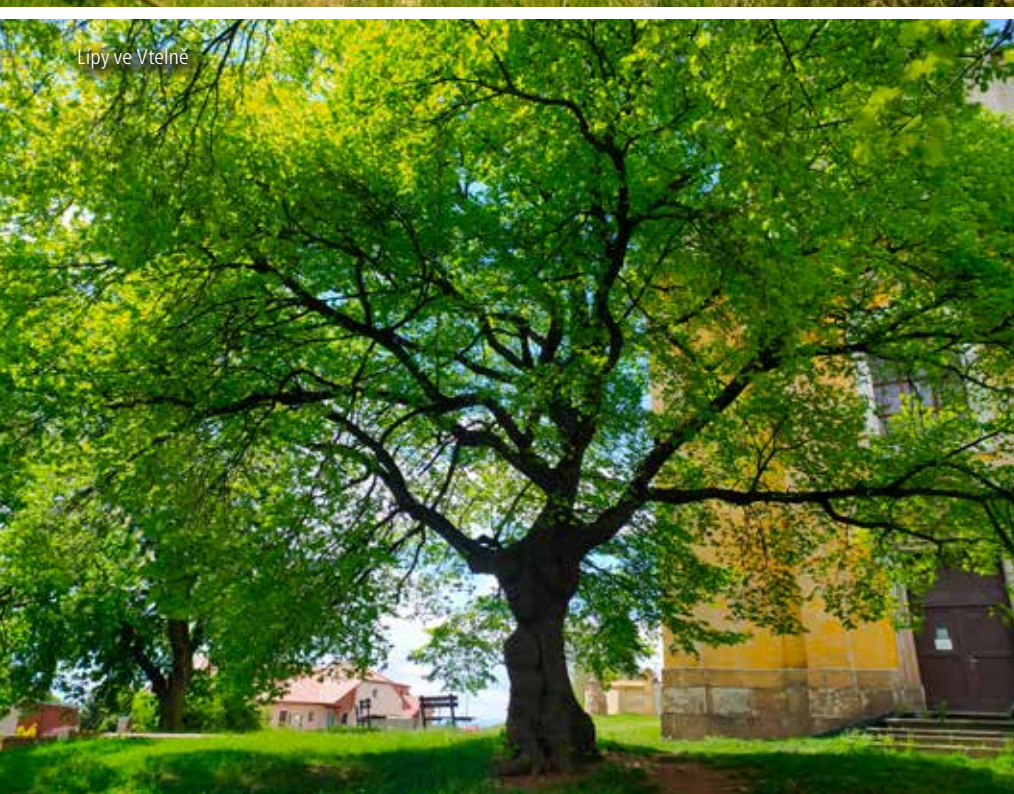

Hrušeň u Skršína

Dub v sadech

Lípy ve Vtelně

koruna ve stromořadí lemujícím cestu ze Skršína do Bečova. Zachoval se do současnosti v dobrém stavu především díky šetrnému přístupu zemědělců hospodařících na okolních polích a obce Skršína. Stará hrušeň dodnes každoročně plodí, i když je její zdravotní stav narušen velkou dutinou v kmeni.

V nedaleké obci Lužice na území chráněné krajinné oblasti České středohoří roste **Lípa v Lužici**. Jedná se o nejstarší a nejmohutnější strom na území obce s rozšířenou působností Most, stáří je odborníky odhadnuto přes 300 let a obvod kmene přesahuje 5 m. Je významnou dominantou obce Lužice, má mohutnou korunu dosahující výšky 17 m, i když je po dávném ořezu sekundárního typu. Roste u vchodu do obecního hřbitova, nacházející se v části obce nedaleko kostela sv. Augustina.

V obci Braňany roste unikátně zachovalé stromořadí jedinců ne úplně běžného ovocného druhu **Alej moruší v Braňanech**. Stromořadí moruší bylo vysázeno podél historické cesty spojující současný sportovní areál a náves obce Braňany a dle sdělení historika obce pana Kutzlera byly vysazeny již před 1. sv. válkou. Vzhled, rozměry stromů i fotografie leteckého snímkování z r. 1938 tomu odpovídají. Deset stromů je v dobrém stavu odpovídajícím věku, jsou vitální a stále plodící. Ve stejné obci nedaleko moruší rostou u historické studny dva stromy, které na vyhlášení památnými ještě čekají, jedná se o **Jírovec a lípu u studny v Braňanech**. Stromy rostou po stranách studny na obecním pozemku v ul. P. Bezručě. Lípa je mladší strom, ale se zachovalou primární korunou tvoří důstojný protipól mohutnějšímu jírovcu mađalu s obvodem kmene 390 cm. Podle historických fotografií a sdělení místního historika je jírovec starý 170 let. Oba stromy mají původní přirozené koruny, jsou krásné, zdravé, vitální, k jejich vyhlášení by mělo dojít v letošním roce.

V další obci u Mostu v Obrnicích se v soukromé zahradě u silnice vedoucí do obce Chanov nachází dvojice stromů **Lípy u červeného mlýna Chanov**. Jedná se o mohutné jedince, jeden má obvod kmene přes 3 m a druhý téměř 2,5 m. Podle sdělení vlastníka pozemku, jehož rodina zde bydlí již od postavení mlýna před 150 lety, byly oba stromy vysazeny v období postavení mlýna a ve stejném období byl vysvěcen i křížek mezi lipami.

Směrem na Žatec v obci Havraň se nachází další chráněný dub letní, roste na okraji lesíku v místě, kde kdysi vedla cesta z Havraně do obce Koporeč. Existenci cesty a dubu potvrzuje i letecké snímkování z roku 1938. Obyvatelé obce toto místo nazývají „u dubu“ a orgán ochrany přírody tohoto rozložitého jedince v mladším dubovém porostu nazval pro účely evidence **Dub v Havrani**.

„Uvedený výčet o počtu 15 ks mimořádných stromů nebo skupin stromů dokladuje, že v Mostě a jeho okolí se i přes nepřízeň osudu v podobě intenzivní důlní činnosti, urbanizace a industrializace podařilo zachovat několik krásných, starých a neobvyklých stromů.“

Uvedený výčet o počtu 15 ks mimořádných stromů nebo skupin stromů dokladuje, že v Mostě a jeho okolí se i přes nepřízeň osudu v podobě intenzivní důlní činnosti, urbanizace a industrializace podařilo zachovat několik krásných, starých a neobvyklých stromů. Jejich ochrana vyhlášením památnými stromy byla zahájena na konci minulého století a osm z nich bylo vyhlášeno v loňském a letošním roce. V tomto výčtu ale nejsou zdaleka všechny místní zajímavé nebo staré stromy. Některé jsou pro vyhlášení památnými stromy příliš poškozené nevhodnými ořezy nebo rostou na místech, které nejsou pro vyhlášení vhodné a další zajímavé stromy jsou ještě zatím příliš mladé a rostou na místech, kde není riziko bezprostředního ohrožení výstavbou nebo jinou lidskou činností.

Jako příklad lze uvést exotické druhy dřevin rostoucí v parkových částech města, liliovník tulipánokvětý na ulici Československé armády, nepřehlédnutelné pavlovnie plstnaté v parku

„Město Most je paradoxně, vzhledem ke své hornické „špinavé“ pověsti, jedno z nejzelenějších měst, které v naší zemi máme a vysazováním dalších stromů a péčí o ně se snaží o zpříjemnění svého klimatu a zlepšení estetického dojmu, což se mu nepochybně daří.“

Dub v Havraní

pod městskou knihovnou, jinan dvoulaločný v ul. Zdeňka Fibicha, sekvojovec obrovský v ulici Albrechtická, metasekvoje čínská jako jediný recentní druh druhu metasekvoje roste nedaleko mosteckého přesunutého kostela a v parku Střed. Také nelze opomenout několik vzrostlých stromořadí lemujících mostecké ulice, jírovce v ul. Jana Žižky, platany a duby na třídě Budovatelů, jasanů v ulici Čsl. Armády a další. Město Most je paradoxně, vzhledem ke své hornické „špinavé“ pověsti, jedno z nejzelenějších měst, které v naší zemi máme a vysazováním dalších stromů a péčí o ně se snaží o zpříjemnění svého klimatu a zlepšení estetického dojmu, což se mu nepochybně daří.

Ing. Jitka Bastlová
referentka odboru životního prostředí
a mimořádných událostí
Magistrátu města Mostu

Druhé téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Strategická bilance v Asii, Pacifiku a Austrálii: Pohled ze střední Evropy

Úvod

Tato studie byla připravena a předložena pro tisk v polovině roku 2021 a proto nepokrývá vznik a roli bezpečnostní formace AUKUS, která reprezentuje Austrálii, Velkou Británii a Spojené státy, a je dalším vojensko-politickým faktorem v Indo-Pacifické oblasti. Tato studie také nepokrývá nedávné podepsání smluv o spolupráci a bezpečnosti mezi Čínou a ostrovními státy Pacifiku Samoa a Solomonské ostrovy. Těchto deset ostrovních států má strategický význam pro kontrolu vlivu v Pacifické oblasti, hlavně pro Austrálii a Nový Zéland. Nečekaná válka Ruska proti Ukrajině též změnila mezinárodní strategickou rovnováhu, a to

ovlivní uspořádání nejen vojenských, ale ekonomických, politických, a hlavně energetických vazeb a vztahů s negativním dopadem na zásobovací řetězce, námořní spoje a potravinovou bezpečnost světa. To vše může způsobit destabilizaci a nepokoje v mnoha částech světa, nejen v Evropě.

Současnost Indo-Pacifiku a Australasie

Indo-Pacifik a Australasie se zdají být daleko od Evropy a USA. Jak se však ekonomické a geostrategické centrum světa přesunulo do Asie a Tichomoří, měly tamní události silný vliv na ekonomickou, politickou a geostrategickou situaci zbytku nyní již tripolárního světa. USA, Čína a Rusko soutěží o vliv na určování současného světového řádu, který se v minulosti formoval především pod nadvládou USA a západního světa. Čína a Japonsko jsou klíčovými ekonomickými hráči v regionu. Pokud jde o vojenskou sílu, Čína je však dominantním hráčem v regionu, ačkoli USA stále drží rovnováhu ve prospěch svobodného světa. To je zvláště důležité, pokud jde o kontrolu mezinárodních námořních tras. Ty jsou životně důležité pro udržení svobodných globálních ekonomik a dodavatelských řetězců. Je důležité si uvědomit, že asi 60 % celosvětového námořního obchodu podle objemu prochází Asií (China Power Team, 2021). Kromě toho je důležité mít na paměti, že region Indo-Pacifik je středem geostrategické rovnováhy současného světa. Jak poznamenal Kaplan (2011), „Evropa je krajina; Východní Asie je přímořská krajina. V tom spočívá zásadní rozdíl mezi 20. a 21. stoletím.“ (n.p). Tam, kde nejspornějšími oblastmi světa v minulém století a historicky ještě předtím, byla suchá země v Evropě, se to výrazně posunulo na opačný konec Eurasie, kde jsou prostory mezi populačními centry převážně námořní (Kaplan, 2011). To také znamená, že obrněné jednotky a tanky určené pro evropská válečná dějiště jsou nyní nahrazeny loděmi námořnictva v Indo-Pacifiku a Austrálii-Pacifiku. Letadlové lodě byly klíčovým aktivem pro projekci energie. V současnosti jsou však zranitelné vůči hypersonickým střelám (Harper, 2019; LaGrone, 2021), protilodním balistickým střelám, které mohou cestovat také nadzvukovou rychlostí (Ericson, 2013), a speciálním rychlým člunům tzv. „zabijákům [killer] letadlových lodí“ (Cole, 2012). Letadlové lodě a skupiny letadlových lodí musí operovat se vzdušným krytem, aby vytvořily ochranu (anti aircraft / access denial) A2/AD proti odepření přístupu a vzdušného útoku. Námořnictvo provozující letadlové lodě proto musí zvážit provozování letadlových lodí dále od pobřeží, což

snižuje účinnost krytu letadel kvůli jejich potřebě natankování palivem ve vzduchu.

To naznačuje, že nejpravděpodobněji nejlépe chráněné před odhalením a útokem jsou ponorky. Podle informací z USA má Čína v provozu nejméně čtyři ponorky s balistickými raketami (Rudolf, 2021). Beckley navrhuje, že odpalovače raket, ozbrojené drony a senzory na moři a na společeném území by mohly být umístěny ale také poblíž čínského pobřeží. Ty by bylo obtížné neutralizovat a nevyžadovaly by velké základny nebo komplikované a velké platformy. Spíše by mohly být instalovány na platformy jako jsou přestavěné obchodní lodě, čluny a letadla (Beckley, 2021).

Čína, Indo-Pacifik a Australasie

Východoasijskému regionu dominují Čína a Japonsko, které se stále více zapojují do soutěže o vliv v tomto subregionu Asie a Tichomoří. Vzestup čínské moci, nedávný ústup USA z tohoto regionu za předchozího prezidenta USA, nedávné rozhodnutí stáhnout americké síly z Iráku a obzvláště ukvapené a chaotické stažení z Afghánistánu vytvořily atmosféru nejistoty pro všechny regionální hráče i mimo ně. Nicméně britská úderná skupina na letadlové lodi HMS Queen Elizabeth byla vyslána do oblasti Pacifiku, zatímco hostila americkou námořní pěchotu a americké stíhačky F-35 (Babb, 2021). Vzestup Číny a nedostatečná podpora partnerů v NATO ze strany bývalého amerického prezidenta také činila situaci v Evropě méně jistou. Čína se stala jedním z hlavních lídrů v oblasti raketových technologií nejen v regionu, ale ve světě. Stejně jako většina zemí jihovýchodní Asie je však silně závislá na vnějších zdrojích surovin a energie, přičemž více než 70 % čínského vývozu ropy a LNG se přepravuje přes Malacký průliv, což z něj činí klíčovou cestu čínské politiky energetické bezpečnosti (Paszak, 2021). Čína silně spoléhá na námořní globální obchod a dodávky energie, a to je jeden z důvodů, proč Čína buduje oceánové modré námořnictvo a působí daleko od čínských teritoriálních vod v mnoha částech světa. Čína považuje rozvoj vlastních kapacit pro odepření přístupu oblasti v Jihočínském a Východočínském moři za nezbytnou ochranu svých klíčových zájmů, mezi které patří zabránění Tchaj-wanu ve vyhlášení nezávislosti. Většinu ostrovů v Jihočínském moři si nárokuje Čína. Kontrola námořních tras v Jihočínském moři je životně důležitá pro přežití Japonska a Singapuru, hlavních spojenců západního světa v regionu. Nástroj pro zdůvodnění expanze Číny v Jihočínském moři je takzvaná

Kdo je Dr. Karel (Karl) Petr Kučera?

Dr. Kučera má více než 55 let zkušeností s prací jako mezinárodní konzultant v oblasti environmentálního managementu, řízení a využití přírodních zdrojů a integrálního plánování povodí. Většinu svého pracovního života strávil v regionu jihovýchodní Asie na projektech technického rozvoje financovaných USAID, CIDA, Dutch Aid, Czech Aid, ADB a WB. Má také pracovní zkušenosti z projektů v Africe, na Středním východě, ve střední a východní Evropě a v Ruské federaci. Jeho projekty zahrnovaly rozvoj rybářství a infrastruktury v Jihočínském moři, environmentální a netradiční bezpečnostní otázky a rozsáhlé průzkumy a mapování pomocí leteckých a satelitních snímků. Byl také externím výzkumným pracovníkem na University of Hull UK, School of Oriental and African Studies ve Spojeném království a pracoval jako vedoucí výzkumný konzultant v rámci Programu politického výzkumu na National University of Singapore. V minulosti také sloužil u britské aktivní armádní zálohy (TA). V současnosti je nezávislým konzultantem žijícím v České republice.

„mapa devíti čar“, která vznikla a byla publikována v roce 1947 nacionalistickou vládou (Beech, 2016) pomocí mapy vydané antikomunistickou nacionalistickou vládou, která se usadila po občanské válce na Tchaj-wanu.

Podle teorie přechodu moci mají i státy bez agresivní revizionistické nebo rizikové zahraniční politiky tendenci dostat se do konfliktu s jinou mocí, když se snaží zajistit suroviny, trhy a vojenské základny (Rudolf, 2021). Nyní žijeme ve světě ovládaném třemi velkými supervelmocemi, USA, Ruskem a Čínou, a ty, ačkoli představují různé systémy vlády, se chovají jako predátoři, aby v případě potřeby bránily nebo rozšiřovaly své zájmy a sféru vlivu. Je zřejmé, že dřívější bezpečnostní záruky založené na transatlantických vztazích se najednou staly méně pevné a méně předvídatelné. Pokud jde o region Asie a Tichomoří, autor naznačuje, že celkovou situaci lze popsat jako oblast, které dominuje šest tygrů – Čína, Japonsko, Indie, Austrálie, USA a Jižní Korea – s ruským tygrem sibiřským čekajícím v pozadí. Existuje několik menších, ale důležitých regionálních hráčů zastoupených Singapurem, Indonésií, Vietnamem, Tchaj-wanem a Filipínami. Vzestup Číny je reprezentovaným nejen velkou vojenskou silou, ale také projekcí globální image její ekonomické síly prostřednictvím iniciativy Road and Belt Initiative (RBI) (Smotrytska, 2021). RBI je některými považována za trojského koně rozšiřujícího se strategického vlivu Číny, zatímco jiní na RBI pohlížejí jako na zdroj financování rozvoje infrastruktury, bez ohledu na jakékoli budoucí politické a jiné důsledky. Důležité je poznamenat, že Dohoda pěti mocností je také součástí bezpečnostního systému v Indo–Pacifiku a ta zahrnuje Austrálii, Spojené království, Singapur, Malajsi a Nový Zéland. Ta se ale vztahuje pouze na Integrovaný systém protivzdušné obrany (IADS) poloostrovní Malajsie, nikoli na Sabah a Sarawak (Kian, 2014). Mezinárodní reakce na potenciální vylodění cizích sil ve východní Malajsi by tedy mohla vytvořit pouze utlumenou mezinárodní reakci.

Studování mapových materiálů na ostrově Sulawesi, kolem kterého vedou důležité námořní přístupové cesty do Jihočínského moře a z Indického do Pacifického oceánu.

QUAD

Po několikaleté přestávce byl nedávno obnoven čtyřstranný bezpečnostní dialog mezi USA, Japonskem, Indií a Austrálií (dále jen „QUAD“), který se postupně dostává do popředí zájmu jako koordinované úsilí demokracií reagovat na rostoucí asertivitu autoritářské Číny v Indo–Pacifické oblasti (D'Ambrogio, 2021). Je to spíše volné seskupení než formální aliance (Smith, 2021). Autor však bezpečnostní formaci, která dohlíží na strategicky důležitou oblast Indicko–Pacifické zóny mezi Indickým a Pacifickým oceánem s velmi významnými lodními trasami a průlivy, jako jsou průlivy Malacca, Sunda, Lombok a Sulawesi, a strategicky umístěnou u Jihočínského moře. QUAD je také velmi důležitý pro bezpečnostní spolupráci s Australasií, protože Austrálie je geopoliticky, ekonomicky a vojensky důležitým hráčem v regionu. Je známá jako tradiční západní demokracie a podle autora představuje maják stability pro podobně smýšlející země nejen v asijsko-pacifické oblasti.

Jihočínské moře

Důležité průlivy, mezi které patří Malacca, Sunda, Lombok a Sulawesi zajišťují spojení mezi Indickým a Tichým oceánem a jsou vstupem do Jihočínského moře. Námořní trasy a průlivy jsou intenzivně

využívány komerční a vojenskou lodní dopravou a jsou součástí Indonéského souostroví procházejícího indonéskými teritoriálními vodami. Indonésie proto leží na bráně mezi Indickým a Pacifickým oceánem. Velký význam těchto průlivů dokládá objem mezinárodní lodní dopravy. Asi 60 procent světového námořního obchodu podle objemu prochází Asií, přičemž Jihočínské moře přepravuje odhadem jednu třetinu celosvětové lodní dopravy. Jeho vody jsou obzvláště kritické pro Čínu, Tchaj-wan, Japonsko a Jižní Koreu, které se všechny spoléhají na Malacký průliv pro své lodní spojení se západním světem, Blízkým východem a Afrikou (China Power Team, 2021). Tyto průlivy jsou také velmi důležité pro Čínu a Japonsko, protože představují asi 70 až 80 % dovozu ropy pro obě země. Čína je největším světovým dovozcem ropy (China Power Team, 2021). Hlídkování strategických indonéských úžin a souostrovních vod je obrovským a významným úkolem, protože indonéská subregionální moře poskytují několik přístupových vstupů do Jihočínského moře. Patří mezi ně Molucké, Celebské a Suluské regionální moře. Vytvoření škrtícího bodu, zejména v Malackém průlivu, by mělo zásadní znepokojující důsledky pro regionální a globální obchod, propojenost dodavatelských řetězců a bezpečnost. Proto QUAD hraje klíčovou roli při udržování rovnováhy sil a silné role bezpečnostního partnerství v Asii a Tichomoří. Z Evropy je QUAD vnímáno jako NATO východu nebo NATO Indo–Pacifického regionu. Rostoucí asertivita Číny a představa, že USA ztrácejí svou geostrategickou důvěryhodnost u mnoha spojenců, vytváří atmosféru nejistoty nejen v Indo–Pacifické oblasti, ale také mezi mnoha členy NATO. To může vytvořit nebezpečnou situaci v Asii a Tichomoří, protože Japonsko a mnoho regionálních hráčů může hledat vlastní nezávislou jadernou schopnost bránit se. Očekává se, že Japonsko, Austrálie, Jižní Korea a Singapur budou schopny dát dohromady jaderné zbraně během několika týdnů. Takže můžeme očekávat nebezpečnější světové události, pokud se USA vrátí do pozice mezinárodní strategické izolace.

Dr Karl (Karel) P Kučera ROTARY klub Most

Toto je zkrácená a aktualizovaná verze původního článku, který vyšel v časopise AIPIO v Austrálii, Ročník 29, číslo 1 | 2021 | ISSN 1039-1525.

Karel Kučera v době jednání se státními úředníky o rozvoji dopravní infrastruktury v pobřežních oblastech Jihočínského moře na Sarawaku (Borneo), Malajsiie.

Třetí téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Energetika + vláda = Kocourkov?

Když jsem byl požádán, abych napsal článek o současném stavu naší energetiky, a to zejména o prudkém nárůstu cen elektřiny a zemního plynu, tak jsem přemýšlel, kde mám vlastně začít.

On totiž současný negativní vývoj není záležitostí náhlou, ale je důsledkem dlouhodobé naší činnosti, která nerespektovala fyzikální zákony, zákony ekonomické a zákony zdravého rozumu. Rozhodl jsem se vrátit do období po revoluci, kde docházelo ke změně celé naší společnosti, našeho průmyslu a tím také i naší energetiky.

Naše tehdejší energetika byla hodnocena velmi příznivě Mezinárodní energetickou agenturou, a to především díky dvěma důležitým vlastnostem. Byli jsme vyzdviženi, že jako jeden z mála států máme zpracovanou energetickou koncepci, podle níž se snažíme víceméně úspěšně postupovat a dále, že máme vysoký podíl tuzemských primárních zdrojů energie na celkových energetických zdrojích, a to především díky uhlí.

K určitému zlomu došlo kolem roku 1995, kdy v důsledku přetrvávajícího nárůstu klimatických změn naše společnost začala správně vnímat, že je nutné zintenzivnit činnost k ochraně životního prostředí.

Pozornost byla především zaměřena na další využívání tzv. fosilních paliv, zejména uhlí, které v této době sehrávalo významnou palivovou složku v naší energetice a teplárenství. Hodnotícím kritériem bylo snižování podílu CO₂ ve skleníkových plynech, které dle autorů mělo sehrávat významnou úlohu.

Dle mého názoru se tak trochu zapomnělo na další vlivy, které ovlivňují globální nárůst teploty, jako

je např. vznik metanu při těžbě zemního plynu, při rostlinné a živočišné výrobě a také na vlivy matematicky dokázané a uvedené v tzv. Milankovičových cyklech.

Toto zanedbání např. způsobilo, že jsme finančně i kapacitně věnovali malou pozornost tzv. adaptaci přírody a člověka na možné globální oteplování.

Na situaci nutnosti řešení náhrady fosilních paliv jinými zdroji reagovala naše vláda přijetím Státní energetické koncepce v letech 2009 a 2014.

Zejména SEK z roku 2014 významně reagovala na požadavky postupného útlumu těžby uhlí a jeho náhradou rozvojem jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů.

Důležitou částí koncepce byla i orientace na energetické úspory cestou zvyšování energetické účinnosti, diverzifikace části energetiky a hledání dalších dodavatelů primárních energetických zdrojů zejména zemního plynu a ropy.

Celá tato koncepce byla směřována až do roku 2040.

Dle mého názoru tato koncepce, na které se i významně podílela Hospodářská komora ČR, byla správně stanovená a vycházela z reálných možností našeho státu, a to jak geopolitických, tak i kapacitních a finančních. V roce 2019 byla tato koncepce aktualizována tzv. Národním plánem v oblasti klimatu a energetiky, který navazoval na SEK z roku 2014. Hlavní cíle byly posunuty až do roku 2050.

Ing. Václav Hrabák

Bohužel tento Národní plán byl evropskou komisí vzat jako málo ambiciózní, zejména z pohledu dalšího rozvoje OZE a úspor energie.

Evropská komise při stanovení cílů směřujících ke snížení objemu CO₂ ve skleníkových plynech přestala brát v úvahu, že OZE jsou zdroje nestabilní, tedy že nevyrábějí energii tak jako současné stabilní zdroje využívající jak fosilní paliva, tak jadernou energii.

Jeden z hlavních úkolů energetiky, tj. zajištění plynulých dodávek energie v požadovaném množství, kvalitě a v ekonomicky dostupné ceně byl dle mého názoru přesunut až na druhé místo, což má v současné době velmi negativní dopady pro většinu odběratelů elektřiny a zemního plynu.

Tedy jak je patrné, soustavnou naší nepromyšlenou činností jsme dospěli k současnému, pro naše občany a náš průmysl velmi neuspokojivému stavu.

Situaci se vážně zabýval i 34. Sněm Hospodářské komory ČR 26. května 2022, který si uložil úkoly okamžitě zahájit další jednání s Vládou ČR s cílem urychleného řešení tohoto neuspokojivého stavu. Tyto úkoly byly směřovány do devíti významných opatření.

Ale teď k několika informacím, které řada odběratelů energie zřejmě nezná.

Za zmínku bude stát uvést příklad obchodování s dvěma významnými komoditami, a to elektřinou a zemním plynem.

K tomu je ale potřeba si připomenout Zprávu Evropské komise určené Evropskému parlamentu v závěru loňského roku. Dle Evropské komise je nárůst cen způsoben nesplněním plánované výroby elektřiny z OZE (*obnovitelné, spíše občasně zdroje energie*), což mělo za následek nutnost najetí plynových energetických zdrojů, které vyráběly elektřinu s vyššími náklady než dotované OZE. Vzhledem k tomu, že smluvně nebyla zajištěna dodávka zemního plynu na tento nepředpokládaný nárůst spotřeby plynu, došlo k nárůstu ceny i u této komodity.

Svoji úlohu následně sehrála i válka na Ukrajině, při které souběžně probíhala celá řada spekulací se zásobováním zemním plynem pro Evropu, a to se také následně projevilo na jeho ceně.

Závěrem této Zprávy Evropská komise doporučila další intenzivní rozvoj OZE, ale ve zprávě jsem postrádal informaci, jak dál posupovat v případě, kdy se bude opakovat období klimaticky nevhodné pro výrobu elektřiny zejména z větrných a fotovoltaických elektráren. Dle expertů očekávané náhlé změny klimatu nás bez odpovídající akumulace energie mohou vážně zaskočit a způsobit neslučitelné problémy.

Nyní k vlastnímu obchodu u elektřiny. Česká republika vyrábí silovou elektřinu v řádu desítek haléřů na kWh. Tato elektřina je obchodována na burze za naprosto jinou cenu, která se pohybuje kolem 5 Kč/kWh.

A právě za tuto cenu nakupují elektřinu naši obchodníci, kteří ji s určitým příplatkem prodávají konečným spotřebitelům.

Návrh prezidenta Francouzské republiky pana Macrona, aby státy EU, které vyrábějí elektřinu za podstatně nižší cenu, než je nyní obchodována, mohly jimi vyrobenou elektřinu prodat pro odběratele daného státu a na burzu poslat pouze svoje přebytky elektřiny však nebyl uskutečněn.

U zemního plynu je situace poněkud jiná. Pro ČR nakupuje zemní plyn v Rusku německý soukromý importér a ten rozprodává plyn pořízený za cenu skoro srovnatelnou s dobou před nárůstem cen nejdříve německým obchodníkům. Zbytek plynu je tímto importérem převeden na burzu a zde nakupují naši obchodníci za cenu podstatně vyšší. To se samozřejmě promítá do rozdílných cen elektřiny obou států.

Uvedené dva případy ukazují na několik důležitých věcí, které jsem zmínil hned v začátku článku. Neuvážená privatizace naší energetiky, která nevytváří dostatečné možnosti naší vládě výrazněji zasáhnout do činnosti některých významných energetických firem, a tak ovlivnit jejich činnost ve prospěch celé naší společnosti. Jak jsem zjistil, o takové možnosti nyní uvažuje současná vláda v případě ČEZu, a také v případě podzemních zásobníků zemního plynu, které jsou na našem území a byly námi zprivatizovány ve prospěch zahraničního vlastníka.

V současné době nám zbývá pouze řešení důsledků zdražení, tedy různé daňové úlevy, podpory a dotace, které jdou ze státního rozpočtu, nebo

z unijních peněz, tedy peněz, za které bychom mohli pořídit jiné záležitosti, např. rozvoj průmyslu, výstavbu komunikací, přestavbu energetiky, digitalizace atd.

Ještě bych se chtěl zmínit o tom, že řada návrhů a upozornění Hospodářské komory na některá opatření, která měla vést ke snížení CO₂, byla příslušnými orgány a institucemi bagatelizována a někdy i zesměšňována. V rámci tzv. Uhelné komise jsme poukazovali na skutečnost, že pokud nemáme za odstavující energetické zdroje potřebnou náhradu, která splňuje základní požadavky na výrobce a dodavatele energie, nemůžeme tyto zdroje odstavovat. Poukazovali jsme na nutnost diverzifikace dodavatelů zemního plynu z důvodu zvýšení bezpečnosti dodávek plynu pro naši republiku. Požadovali jsme nutnost řešení tzv. adaptace přírody a člověka na možné globální oteplení. Hlavní pozornost měla být zaměřena na problém řešení zajištění vody, tolik nutné pro obyvatelstvo a také pro průmysl a energetiku.

Přes skutečnost, že v rámci tvorby nových zákonů se nám podařilo prosadit značné množství

pozitivních změn, ve výše uvedených příkladech jsme nebyli zcela úspěšní.

Bohužel musím také konstatovat, že ani hlavní cíle a úkoly SEK z roku 2019 nebyly plněny, a to jak v oblasti rozšiřování výroby energie v jaderných elektrárnách, úsporách energie a také efektivním rozvoji OZE. Harmonogram zdrojového plánovaného energetického mixu do roku 2040 a následně do roku 2050 nabyt a není uspokojivě plněn.

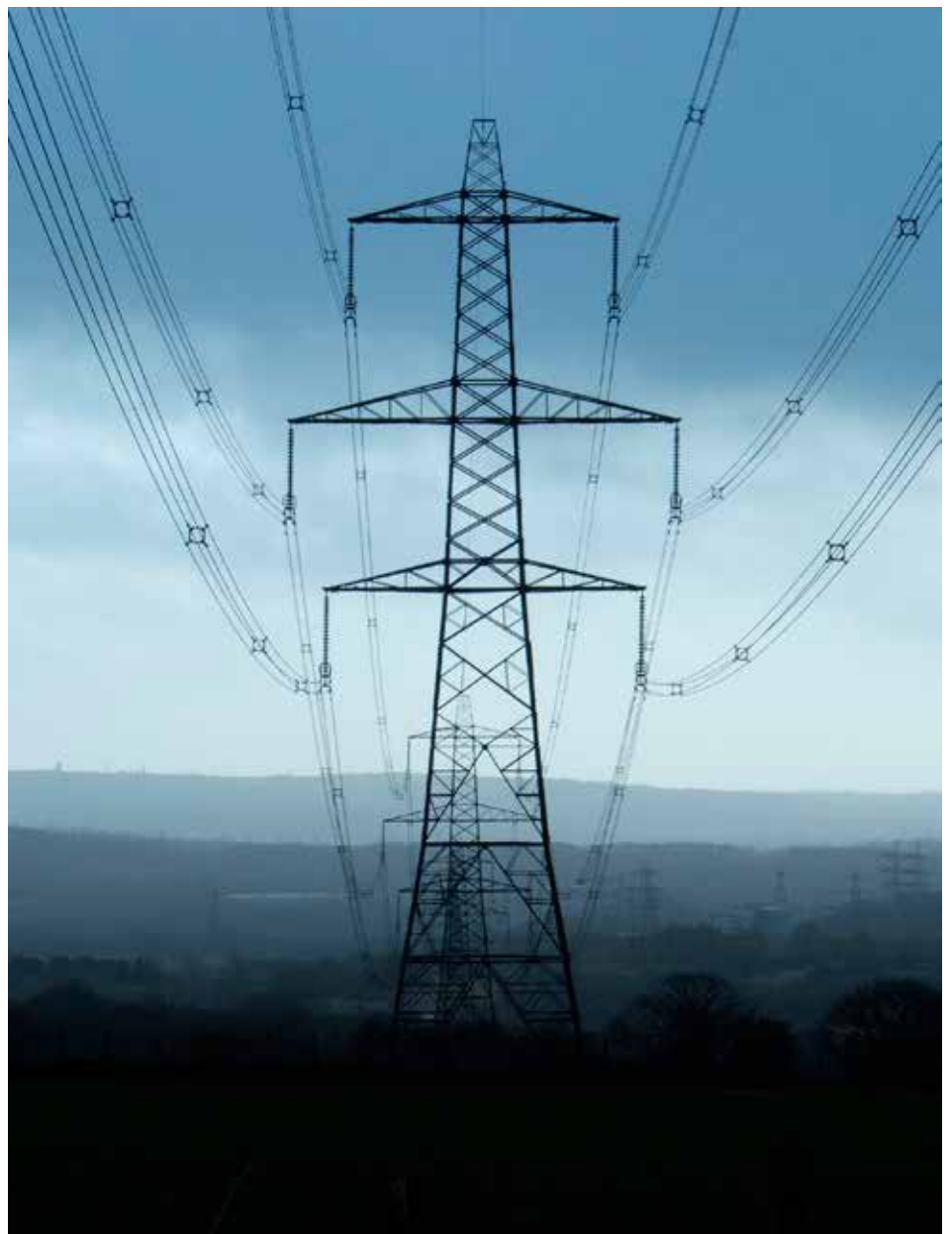
Ukazuje se, že byla velká chyba, když nejen naše návrhy a upozornění na vznik možných negativních důsledků neuvážené energetické politiky nebyly brány dostatečně na zřetel a řádně přezkoumány.

A výsledek nyní všichni zažíváme.

A tak se vracím k samému úvodu článku, který jsem nazval Kocourkov.

Jestli mám pravdu, posuďte sami.

**Ing. Václav Hrabák
bývalý předseda Energetické sekce HK ČR**

Dobrý list komory SŠ, SOŠ 2022

Okresní hospodářská komora Most po dvacáté ocenila odborné znalosti a dovednosti absolventů středních a středních odborných škol, členů OHK Most, Dobrým listem komory. V letošním roce převzalo toto prestižní komorové ocenění v obřadní síni magistrátu města Mostu z rukou předsedy

OHK Most Ing. Rudolfa Junga 33 absolventů středních a středních odborných škol na Mostecku. Gratulaci těmto nejlepším vyjádřili také Mgr. Zdenka Vachková, předsedkyně výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Ústeckého kraje, dále pak primátor Statutárního města Mostu Mgr. Jan Paparega, starostka města Litvínova Mgr. Kamila Bláhová a další.

Letos byl popáté předáván Dobrý list komory tzv. „Uznávaný tovaryš řemesla“, který převzali absolventi, kteří ukončili střední vzdělání výučním listem. V poměru 21:12, byly dobré listy rozděleny mezi absolventy oborů zakončených maturitní zkouškou a absolventy oborů zakončených výučním listem. Zároveň byl předán celkově již 12. Dobrý list komory speciál pro studenta Podkrušnohorského gymnázia Most, Ondřeje Lisického, který se umístil na prvním místě v mezinárodní matematické soutěži Adama Riese pro rok 2022. OHK Most spolu se střední školou, která držitele navrhuje, dobrým listem garantuje odborné

znalosti a dovednosti oceněných a je připravena tyto absolventy vstupující na trh práce dále doporučit zaměstnavatelům.

Záštitu nad akcí převzal hejtmán Ústeckého kraje, Ing. Jan Schiller a také prezident Hospodářské komory ČR, Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.

Roli generálního partnera se zhostila společnost s ručením omezeným POSMAYSPOL, kterou zastupoval generální ředitel Günther Mayer. Ostatní partneři: Statutární město Most, Severní energetická, a.s., Vršanská uhelná, a.s. v zastoupení specialisty nábory senior Petra Lavického a Úřad práce v Mostě za přítomnosti ředitelky Mgr. Veroniky Kubalové. Zahraničním partnerem byla, jako každý rok, IHK Chemnitz, za kterou se zúčastnila koordinátorka česko-saských vztahů Mgr. Michaela Holá.

Roli generálního partnera pro Dobrý list komory tzv. „Uznávaný tovaryš řemesla“ se zhostila skupina BIS Czech, kterou zastupovala HR specialista Ing. Milena Kudličková.

Vítězství ve finále mezinárodní matematické soutěže Adama Riese

Ve čtvrtek 19. května 2022 se v online prostředí uskutečnilo finále 27. ročníku mezinárodní matematické soutěže Adama Riese, kterou Podkrušnohorské gymnázium Most organizuje ve spolupráci se Svazem Adama Riese sídlícím ve městě Anna-berg-Buchholz (SRN). Účastníky tohoto finálového kola byli žáci prim gymnázií Ústeckého kraje a pátých tříd gymnázií spolkových zemí Sasko, Bavorsko/Oberfranken a Duryňsko, kteří úspěšně absolvovali předcházející regionální kola soutěže. Tato soutěž se u našich západních sousedů těší velké vážnosti. Prvního kola se ve spolkových

zemích Sasko, Bavorsko a Duryňsko účastní více než 1200 studentů. Příklady, které musí studenti řešit, jsou svou povahou a velmi často i odkazy na historické reálie 16. století netypické pro běžnou matematiku probíranou v současném českém školství.

Velmi nás těší, že celkovým vítězem letošního ročníku soutěže se stal žák primy našeho gymnázia Ondřej Lisický.

Mgr. Michal Smatana
Podkrušnohorské gymnázium, Most

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevážně a s komentářem...

Je u nás vůbec možné, že:

- ? **Pražský Činoherní klub musel v prosinci loňského roku pozastavit uvádění inscenace hry Ujetá ruka, protože není momentálně schopen dostát podmínce, aby herec hrající roli Tobyho byl potomkem černošských Afričanů nebo černošských obyvatel Karibiku?** (Kde tyto šílenosti skončí je opravdu ve hvězdách, v min. rozumných hlavách určitě ne, ale do hlav ani těm nejdříve postaveným se holt nevidí.)
- ? **Česku s deseti miliony obyvatel vládně premiér a 17 ministrů, kdy Německu s 82 miliony obyvatel vládně premiér s 16 ministry?** (Lehkým výpočtem připadá v Česku na jednoho člena vlády přes půl milionu obyvatel a v Německu téměř pět mil. obyvatel na jednoho člena vlády – když na to máme, tak proč ne.)
- ? **do České republiky doputovala po Labi poměrně velká zásilka černého uhlí z Austrálie, která vlakem putovala do Ostravy?** (Zavít vlastní doly a vozit uhlí přes celou zeměkouli a pak vlakem přes celou republiku, se značnou uhlíkovou stopou, a zároveň vzhlížet k Zelenému údělu vyvolává otázku, kdože je ten, kdovíkomu užitečný, idiot?)
- ? **ač jsme energeticky soběstační, dokonce elektřinu vyvážíme, pak vyšších, až nejvyšších cílů neznalý občan nechápe, proč ji zpět nakupujeme na burze v zahraničí a máme ji výrazně dražší než okolní země?** (Ale občané, někdo musí to německé, potažmo evropské energetické dobrodružství zaplatit a chudý tím pádem poslušný stát s osvícenou vládou ve středu Evropy je lákavým soustem. Takže klídek!)
- ? **současný ministr zemědělství za duchovního vedení předbývalého, vykutili a přinesli do dotační politiky nový pojem, a to „kyvadla“, které chce vychylovat ve prospěch malých producentů potravin na úkor těch velkých?** (Vezmeme-li v potaz, že „velké“ podniky produkují asi 80 % našich potravin uplatnitelných v řetězcích, pak důsledky ohrožení jejich konkurenceschopnosti může predikovat i jedinec mdlého rozumu, kdy k numerickému vyčíslení dopadů stačí počty ze základní školy, a protože lze s velkou mírou pravděpodobnosti předpokládat u zmíněných aktérů její absolvování, pak už zbývá otázka „Cui bono?“)
- ? **vláda v současné krizi, která zřejmě svého vrcholu nedosáhla, strká do Parlamentu veledůležitý zákon o uzákonění statutu manželství pro stejnopohlavní páry?** (Už Jan Werich řekl, že „Tam, kde je blb, je nebezpečno“, ovšem volba byla na voličích a Ústavním soudu. Nicméně vzhledem k tomu, že se v rámci vosvícené Evropy profilují desítky variant pohlaví a možnosti jejich změn víceméně kdykoliv, v návrhu je postrádáno, jaké vlastně jsou ty stejnopohlavní páry – měl by to navrhovatel upřesnit, aby oddávající úředník nebo farář měl jasno!)
- ? **v době, kdy rozhodovací procesy postrádají alespoň přiměřenou míru odbornosti, se vládnoucí stoosmička snaží změnou služebního zákona zrušit posty odborných náměstků ministrů a nahradit je neomezeným počtem náměstků politických?** (Není vskutku jednoduché uspokojit zasloužilé straníky, když už nárůst počtu ministrů i tak vzbudil odpor, o postech ve sněmovně nemluvě. Navíc osvědčené klasické trafiky na cigára a noviny jsou na úbytích, posty v orgánech zainteresovaných obchodních společnostech jsou naplněny, tak co zbývá – politický náměstek. A chytřejší podřízený pro vládnutí také nic moc.)
- ? **nový ministr školství, aby dostal tradici o jeho opravdu už účelné reformě školství, přichází mimo jiných revolučních změnách už i na základkách, s nápadem o maturitách dvojí obtížnosti?** (Skvělý nápad, a už vidím, jak si naši „pilní“ studenti vybírají těžší maturitu, ale na druhé straně řada výzkumníků nepřijde o obživu.)
- ? **předsedkyně politické strany se zanedbatelnými preferencemi, která se do vedení státu a PS dostala prakticky díky našemu Ústavnímu soudu, vyjádřila prý vůli své strany, aby stát pokračoval v rozprodeji státních podniků a konkrétně i Budějovického BUDVARU?** (Jednoho maně napadá věta seriálového doktora Štrosmajera „Kdyby hloupost nadnášela...“, ale ona bohužel nenadnáší, je zamaskovatelná a někdy tíží a tíží.)
- ? **ve středu 15. 6. 22 rozhodl pražský městský soud, že Ministerstva životního prostředí, průmyslu a obchodu, zemědělství a dopravy zasáhla do práv spolku Klimatická žaloba ČR a dalších žalobců tím, že nepodnikla kroky k dostatečnému snížení emisí?** (Chtělo by se zvolat známé „i ty Brute?“ Ale je neuvěřitelné, jakou mírou nepravň kvalifikace disponují naše soudy, v realitě dneška zvlášť. Ale protože i zdravé soudce potřebujeme, tak lze jen doufat, že již příslušné instituce připravují právní akt zahrnující do povinné výbavy k taláru i teplé spodní prádlo a zateplenou paruku.)

! Je to možné!
a kdo nevěří, ať k nám běží.

Vítáme nové členy v OHK Most

FROG MOST s.r.o.

www.frogmost.cz
Telefon: 602 439 546
E-mail: info@frogmost.cz

Jatky Libochovice s.r.o.

www.jatka-libochovice.cz
Telefon: 722 915 188
E-mail: jatkalibochovice@seznam.cz

Dvě otázky na závěr

pro ekonoma Ing. Petra Zahradníka,
dnes též člena obnovené skupiny NERV

1. Jak byste hodnotil strategickou pozici českého průmyslu a průmyslu v Čechách obecně, a to z hlediska kapitálově-vlastnické struktury pro zvládnání hospodářských krizí, včetně inflace?
2. Jaké jsou podle Vás možnosti, jak by měla vláda bojovat s inflací?

Ing. Rudolf Jung

1 Domnívám se, že poslední dva roky zásadním způsobem rozšířily definici toho, co rozumíme strategickou pozicí průmyslu. Jestliže již před oněmi dvěma lety se správně poukazovalo na to, že tato pozice v České republice začíná být slabinou (zejména s ohledem na to, že stále větší podíl klíčových firem byl v rukou zahraničních vlastníků, kteří nebyli naší legislativou ani hospodářskou politikou k tomu, aby byli pro českou ekonomiku výrazně prospěšnější), tak postupně zelená strategie EU, covidová pandemie a v současnosti ruská agrese na Ukrajině tuto slabinu dále rozšířila.

Bylo zřejmé, že pro to, aby český průmysl zachytil a obstál v jinak správném sledování zelené strategie, musí se opírat nejen o smysluplný a našim podmínkám přizpůsobený jízdni a obsahový řád zelené transformace, ale též o to, že firmy, kterých se zelená transformace týká, budou respektovat zájmy České republiky, a nikoliv zahraničních akcionářů mnohdy na druhém konci planety. Což není v žádném případě apel proti zahraničním investorům, ale spíše pro hospodářskou politiku, která by měla být daleko prospěšnější tomu, že se tuzemský malý a střední podnik má šanci stát se firmou velkou.

Ve světle covidu i války na Ukrajině se vážnost tohoto rizika zvětšila a s tím i zranitelnost českého průmyslu v jeho oborové i vlastnické struktuře. Již covid ukázal, že jde-li "do tuhého", každý se stará primárně o sebe a svoji záchranu/

bezpečnost. Navíc v případě narušení dodavatelských vztahů a funkčnosti value chains se náš průmyslový model, založený na potřebě distribuovat fyzicky obrovské množství výrobků zahraničnímu dodavateli, stává dále zranitelným. Je vizitkou bohatnoucí země, že její průmyslový i celkový ekonomický model jsou daleko vyváženější (že nejsou tak závislé na zpracovatelském průmyslu, a v jeho rámci na subdodávkách; že se opírají v daleko větší míře o tuzemskou poptávku, než vnější; že platební bilance netrpí takovými výchyly vyvolanými vysokou mírou účasti zahraničních vlastníků).

A válka a riziko její další eskalace, případně její dlouhé trvání této zranitelnosti "nasadila korunu". Zranitelný se stává nejen velmi energeticky náročný průmysl, ale též samotný energetický sektor, který je s ohledem na naši ekonomickou váhu evropsky nadprůměrně vyspělý, a navíc disponuje výhodou, že většina klíčových hráčů oboru je vlastněna tuzemskými subjekty, a ten největší je dominantně ovládnut státem. V této souvislosti disponujeme nespornou výhodou, kterou však nedokážeme zatím efektivně proměnit: s ohledem na strukturu zdrojů bychom neměli trpět, máme zatím dostatečně velké zásoby hnědého i černého uhlí a tendence k omezování a zastavování jeho těžby může být v případě skutečné nouze zvrácena; máme současně stále dosti velké, byť pozvolna zastarávající kapacity v jádru; mrzet nás může, že jsme promarnili uplynulých deset let úplnou rezignací na výrazné zvýšení těch obnovitelných zdrojů, které zapadají do tuzemského energetického mixu.

Samozřejmě, že existence těchto, částečně reálných, částečně latentních poruch se propisuje vedle výrobních rizik též do inflace. Je velmi

nešťastné, že fakticky velmi slabě rostoucí ekonomika (aktuálně jedna ze čtyř nejmalejších v EU) má současně třetí nejvyšší míru inflace.

2 Boj s inflací je primárně záležitostí centrální banky. Nicméně aktuální charakter inflace je značně specifický a vláda by se na jeho řešení měla podílet. Specifičnost inflace spočívá hlavně v tom, že se nejedná pouze o "tradiční" poptávkou taženou inflaci, kterou může centrální banka zmrazit zvýšením úrokových sazeb, případně intervencí ve prospěch kurzu domácí měny. Covid i válka vedly k rozpoutání nákladové spirály a dominantní v současnosti je nabídková inflace, zejména spojená s cenovým skokem u energií, surovin, materiálů apod. Proti tomu je zvyšování úrokových sazeb méně účinné a pomohou krátkodobá i dlouhodobá opatření vlády. Ta krátkodobá mají většinou podobu řešení nikoliv příčin, ale následků, a v podstatě změkčují dopad bez toho, že se odstraňují důvody (patří sem daňové úlevy, opatření typu cenových stropů, případně až přidělového hospodářství, přímé finanční kompenzace domácnostem a firmám apod.). Odstranění příčin řeší až robustní investice, které odstraní ony problémy na straně nabídky; je to dost patrné například u vývoje inflace ve Finsku a Francii – když to hodně zjednoduším, tak plyn je moc nezajímavý; obě země mají vysoký podíl jádra doplněný o vysoký podíl OZE a inflace v nich je třetinová oproti České republice. Obě země byly na tuto situaci připraveny, uskutečnily dostatečné investice do této podoby energetického mixu a nyní se to vyplácí všem.

Ing. Petr Zahradník
člen skupiny NERV (Národní ekonomická rada vlády)

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad práce ČR

Hledáte práci na zkrácený úvazek?

Jste mladší 30 let, nemáte praxi a chcete získat pracovní zkušenosti od stávajících zaměstnanců firem, kteří jsou v předdůchodovém věku?

Hledáte nové zaměstnance?

Úřad práce ČR nabízí komplexní balíček aktivit pro uchazeče a zájemce o zaměstnání a také pro zaměstnavatele.

PODPORA FOREM FLEXIBILNÍHO ZAMĚSTNÁVÁNÍ

Klientům nabízíme

- Individuální přístup, **poradenství** a pomoc při orientaci na trhu práce (kariérové poradenství), **zprostředkování zaměstnání**
- **Rekvalifikace** k získání nových dovedností
- Úhradu **cestovních nákladů** souvisejících s účastí na aktivitách nebo nákladů na **hlídání dětí**

Zaměstnavatelům nabízíme

- Mzdový příspěvek na **sdílené pracovní místo** (§ 317a zákoníku práce)
- Příspěvky na mzdy nových zaměstnanců a také pro udržení stávajících pracovníků v předdůchodovém věku (**podpora generační výměny** a podpora mezigenerační solidarity na trhu práce)
- **Příspěvek na zapracování**

Pro více informací a kontakty navštivte naše webové stránky, FB profil [@uradprace.cz](https://www.facebook.com/uradprace.cz) nebo pište na email flexi@uradprace.cz. Podrobnosti vám sdělí také zaměstnanci Call centra ÚP ČR na bezplatné telefonní lince 800 77 99 00.

www.uradprace.cz

ForH₂Energy

Vision is not a dream

VISION
is not a dream

Realizujeme to, o čem řada jiných zatím jen mluví.

Pracujeme na významných vodíkových projektech. Umíme vyrábět, uchovávat a distribuovat vodík, budovat malé vodíkové plnicí stanice, vyvíjet navazující vodíkové technologie a zejména komplexně vést a realizovat strategické projekty lokálního vodíkového hospodářství, jakým je například vodíkový projekt H₂ Triangle v areálu průmyslové zóny Triangle u Žatce.

VODÍK

PRODUKCE • USKLADNĚNÍ • DISTRIBUCE • APLIKACE

